Zoo Brno
a stanice zájmových činností,
příspěvková organizace

Brno Zoo and Environmental Education Centre,
semi-budgetary organization

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2016 / THE ANNUAL REPORT 2016

ZOO BRNO

Obsah
Summary

Vedení Zoo Brno a stanice zájmových činností 2
Management of the Brno Zoo and the Environmental Education Centre

Úvodní slovo ředitele Zoo Brno 3
The Opening Address of the Brno Zoo´s Director

Chovatelský úsek 5
Animal Breeding Department

Stav chovaných zvířat k 31. 12. 2016 – bezobratlí, ryby, paryby, obojživelníci 19
Stav chovaných zvířat k 31. 12. 2016 – plazi 28
Stav chovaných zvířat k 31. 12. 2016 – ptáci 31
Stav chovaných zvířat k 31. 12. 2016 – savci 34

Veterinární péče 40
Veterinary Care

Organizační úsek 43
Organizational Department

Zahraniční kontakty 45
Foreign Contacts

Technický úsek 48
Technical Department

Vzdělávací úsek 51
Educational Department

Kontrolní činnost 58
Supervisory Activities

Akce pro veřejnost 60
Programmes for our Visitors

Obchodně ekonomický úsek 65
Marketing Department

Seznam adoptivních rodičů a sponzorů 69
List of Adoptive Parents and Sponsors

Vedení Zoo Brno k 31. 12. 2016

Management of the Brno Zoo

MVDr. Martin Hovorka, Ph.D.
ředitel
Director

Ing. Miroslav Janota
zástupce ředitele, vedoucí technického úseku
Vicedirector, Head of Technical Department

Bc. Jana Hadová
vedoucí organizačního úseku
Head of Organizational Department

Ing. Miroslava Piškulová
vedoucí chovatelského úseku
Head of Animal Breeding Department

Ing. et Mgr. Lenka Bochníčková
vedoucí vzdělávacího úseku
Head of Educational Department

PhDr. Miroslav Křivánek
vedoucí obchodně ekonomického úseku
Head of Marketing Department

Počet zaměstnanců k 31. 12. 2016: 94
The number of employees on the 31. 12. 2016: 94

Úvodní slovo ředitele Zoo Brno

OPENING ADDRESS FROM THE DIRECTOR OF BRNO'S ZOO

Vážení přátelé a příznivci brněnské zoologické zahrady!

MVDr. Martin Hovorka, Ph.D.

Návštěvnost naší zoo zaznamenala v roce 2016 potěšující vzestup, když překročila třistatisícovou hranici a stala se druhou nejvyšší za posledních dvacet let. Příliv návštěvníků lze vysvětlit snadno. Počasí návštěvě zoo přálo: zima byla mírná, jaro přišlo brzy a v létě nebylo moc horko. Myslím, že návštěvnost kladně ovlivnila i osvědčená lákadla, k nimž především patří mláďata, ale i akce pro veřejnost, pořádané během celého roku.

Mezi novými přírůstky dominovala samička ledního medvěda Noria. Je už pátým potomkem osvědčeného páru, který utvořili samice Cora a samec Umca. Noria se narodila v listopadu 2015 a návštěvníkům se společně se svou matkou poprvé představila 18. března 2016. Velmi si ceníme mláďat druhů, které se u nás rozmnožily poprvé. To platí především pro čtyři v roce 2016 úspěšně odchovaná koťata manulů, tři štěňata vlků hřivnatých či samečka pásovce štětinatého. Sameček rosomáka sibiřského se stal prvním mládětem tohoto druhu odchovaným v České republice.

Různé akce pro veřejnost pořádáme během celého roku. Například Velikonoce v zoo či Dětský den se neobejdou bez křtin mláďat, dětských soutěží či osvětově zábavných programů, probíhají komentovaná krmení exotických zvířat i setkání s domácími zvířaty, připraveny bývají ukázky tradičních řemesel či hudební, taneční a divadelní vystoupení. Aktéry mnohých takových akcí bývají oblíbení herci brněnských divadel či známí sportovci pocházející z našeho města.

Brněnská zoo, která se může pochlubit dlouhou tradicí v oblasti výchovy a vzdělávání veřejnosti, se v roce 2016 oficiálně stala – jako jediná česká či slovenská zoologická zahrada – školským zařízením. Na základě rozhodnutí Krajského úřadu Jihomoravského kraje byla 27. 1. 2016 zapsána do školského rejstříku, a to s účinností od 1. 9. 2016. Tento status přináší lepší podmínky k šíření povědomí o významu ochrany přírody. Zahrada v současnosti nabízí výukové programy nejen v areálu na Mniší hoře, ale i ve Středisku ekologické výchovy Hlídka, umístěném v historickém centru města Brna. V nastávajícím období však bude moci rozvinout širokou škálu různých jiných pedagogických aktivit.

Naše zoo se stále snaží zdokonalovat svůj areál a budovat nová chovatelská zařízení. V roce 2016 dokončila stavbu nového přírodního výběhu paviánů anubi. Poklepem na základní kámen začala 8. srpna 2016 poblíž Africké vesnice stavba nového rozlehlého výběhu lvů, který společně s výběhem subsaharských kopytníků Safari, Africkou vesnicí a s dalšími dosud chystanými expozicemi vytvoří komplexní expozici Kalahari. Expozice lvů bude dokončena v létě 2017. Z dalších staveb, které hodláme v příštím období zahájit, je na prvním místě expozice Himálaj, do níž zapojíme i stávající chovatelská zařízení pro pandy červené a takiny indické. V prostoru mezi pandami a takiny vyrostou expozice několika dalších divoce žijících druhů i domácích zvířat z podhůří Himálaje i z jeho náhorních rovin.

Nejvýznamnější událostí, kterou očekáváme v příštím roce, bude slavnostní otevření záchranné stanice mořských želv, kterou Zoo Brno buduje na ostrově Nusa Penida v Indonésii.

MVDr. Martin Hovorka, Ph.D.,
ředitel Zoo Brno a stanice zájmových činností

OPENING ADDRESS FROM THE DIRECTOR OF BRNO'S ZOO

Dear Friends of the Brno Zoo!

Attendance at the zoo saw an exciting rise in 2016, when the three hundred thousand limit was crossed. This level of attendance was the second highest one in the last twenty years. The weather was on our side, the winter was mild and spring has come early. The number of visitors was favourably influenced by many newborn animals and wide choice of events for the public.

The young female polar bear, Noria, highlighted the group of new. Born in November 2015, Noria is the fifth progeny of the proven pairing of the female Cora and male Umca. Noria debuted together with her mother in front of visitors on 18th March, 2016. We are very proud of the successful breeding that has taken place in our zoo for the first time, as breeding in zoos is difficult. This particularly applies to four Mongolian manul kittens, three maned-wolf puppies and a big hairy armadillo male all successfully birthed in 2016. A wolverine male became the first baby of this species bred in the Czech Republic.

Various public events are held throughout the year at our zoo. For example, the Easter at the Zoo, Children's day, or the Christmas tree lighting event. These events are completed by the christening the zoo babies, children competitions, awareness-raising, or entertainment programs, talks about the feeding of exotic animals and encounters with such animals, demonstrations of traditional crafts and music, and even dance and theatre performances. Popular actors and famous athletes from Brno take part in many such events. The popularity of the zoo is being supported by the fact that, for example, our Earth Day or our Day of Natural Sciences programs are prepared not only by ourselves, but with help by students from Brno secondary schools and universities.

The Brno Zoo, also officially became a school facility in 2016, continuing the best traditions of environmental education. Brno Zoo has been ranked among official educational institutions as the only Czech zoo. Based on the decision of South Moravian Regional Authority, our zoo was on 27th of January, 2016, registered in the schools register (effective from the 1st of September, 2016). This status provides our zoo much better opportunities to work in the field of environmental education and public education. We now offer educational programs not only in the area Mniší hora, but also in the environmental education centre, Hlídka, located in the historic city centre.

We also continue to improve our facilities and to build new breeding facilities. In 2016 we completed the construction of several new exhibitions, including: a new exhibit of olive baboons. This exhibit was founded on the place of the renovated quarters in the Monkey House no. 1, from which the baboons can move into a spacious new natural enclosure. A wheelchair path off the main visitor route leads to the baboon pavilion. On the 8th of August, 2016, we also started construction of new large enclosure for lions near the African village. This new enclosure, together with our sub-Saharan ungulates Safari, the African Village and other yet upcoming exhibitions, will provide a comprehensive exhibit of the animals of the Kalahari. The new lion enclosure will be completed in summer 2017. As for other projects we intend to launch in the next period, the first will be a Himalayas exhibit, which will comprise partly of the existing breeding facilities for red pandas and takins. In the space between the pandas and takins, we will expand exhibits of several other wildlife and domestic animals from the foothills of the Himalayas and from the plateaus.

As for the forthcoming plan to equip the zoo with expanded parking capacity, unfortunately, we cannot yet say anything more. Although it is certain that without it the zoo could not continue to develop successfully.

The most important event expected for next year will be the grand opening of the sea turtles rescue station, which Zoo Brno builds on Nusa Penida Island in Indonesia.

MVDr. Martin Hovorka, Ph.D.,
Director of the Brno Zoo and of Environmental Education Centre

Chovatelský úsek
Animal Breeding Department

K poslednímu dni roku 2016 brněnská zoo chovala 1 707 zvířat 368 druhů. Počty druhů a jedinců (rozvržených do sedmi tříd), které Zoo Brno chovala na začátku a na konci roku 2016, uvádí následující tabulka:

Počty zvířat chovaných v Zoo Brno na začátku a na konci roku 2016

	01. 01. 2016		31. 12. 2016	
	Druh *Species*	**Jedinec** *Specimen*	**Druh** *Species*	**Jedinec** *Specimen*
Bezobratlí *(Invertebrata)*	39	210	93	360
Paryby *(Chondrichthyes)*	1	2	1	1
Ryby *(Pisces)*	60	414	91	473
Obojživelníci *(Amphibia)*	2	5	1	3
Plazi *(Reptilia)*	39	125	39	122
Ptáci *(Aves)*	46	231	54	239
Savci *(Mammalia)*	87	420	89	509
Celkem (Total)	**274**	**1 407**	**368**	**1 707**

Příjmy a výdaje zvířat za rok 2016

Doplňování druhové skladby chovaných zvířat probíhalo v souladu s naším dlouhodobým konceptem, Strategií rozvoje Zoo Brno. Následující tabulka ukazuje souhrn příjmů a výdajů zvířat za rok 2016.

Souhrn příjmů a výdajů zvířat ke dni 31. 12. 2016*[I)]

	Příjem (ex)		Výdej (ex)	
	Narození[1)]	**Jiný příjem[2)]**	**Úhyn[3)]**	**Jiný výdej[4)]**
Bezobratlí *(Invertebrata)*	2	195	47	0
Paryby *(Chondrichthyes)*	0	0	1	0
Ryby *(Pisces)*	16	236	191	2
Obojživelníci *(Amphibia)*	0	3	4	1
Plazi *(Reptilia)*	0	34	27	10
Ptáci *(Aves)*	11	176	35	144
Savci *(Mammalia)*	160	433	73	442
Celkem (Total)	**189**	**1 077**	**378**	**599**

[I)] Veškeré údaje jsou včetně údajů o příjmech a výdejích zvířat ze záchranné stanice
[1)] Narození = včetně narození deponátu
[2)] Jiný příjem = nákup, výměna, dar, deponace do Zoo Brno, návrat deponátu do Zoo Brno, jiný způsob
[3)] Úhyn = úhyn, úhyn mláděte, zabití škodnou, úhyn zvířete deponovaného v Zoo Brno, úhyn našeho zvířete, deponovaného u jiného subjektu
[4)] Jiný výdej = prodej, výměna, deponace ze Zoo Brno, reintrodukce, návrat deponátu, eutanázie, jiný způsob

Chovatelský úsek
Animal Breeding Department

V kolekci zvířat brněnské zoologické zahrady se k poslednímu dni roku 2016 nacházelo 29 taxonů savců, ptáků a plazů, jejichž chov řídí Evropské záchovné programy pro ohrožené druhy (EEP):

Český název	Latinský název	Stav v ZOO	Celkem *exemplářů*
klokánek králíkovitý	*Bettongia penicillata*	0, 1, 0	1
klokan žlutonohý	*Petrogale xanthopus xanthopus*	1, 2, 0	3
lemur tmavý	*Eulemur macaco*	2, 1, 0	3
vari černobílý	*Varecia variegata variegata*	0, 2, 0	2
lvíček zlatohlavý	*Leontopithecus chrysomelas*	0, 2, 0	2
tamarín pinčí	*Saguinus oedipus oedipus*	1, 1, 0	2
kotul veverovitý	*Saimiri sciureus*	4, 5, 0	9
dželada	*Theropithecus gelada*	3, 0, 0	3
šimpanz	*Pan troglodytes*	1, 2, 0	3
vlk hřivnatý	*Chrysocyon brachyurus*	2, 2, 0	4
medvěd lední	*Ursus maritimus*	1, 2, 0	3
rosomák sibiřský	*Gulo gulo gulo*	2, 1, 0	3
panda červená	*Ailurus fulgens*	1, 1, 0	2
kočka pouštní	*Felis margarita harrisoni*	1, 1, 0	2
margay	*Leopardus wiedii*	0, 1, 0	1
manul	*Otocolobus manul*	3, 3, 0	6
levhart cejlonský	*Panthera pardus kotiya*	1, 1, 0	2
tygr sumaterský	*Panthera tigris sumatrae*	1, 1, 0	2
kůň Převalského	*Equus przewalskii*	0, 2, 0	2
zebra Grévyho	*Equus grevyi*	1, 3, 0	4
tapír jihoamerický	*Tapirus terrestris*	1, 1, 0	2
vikuňa	*Vicugna vicugna*	1, 1, 0	2
žirafa síťovaná	*Giraffa camelopardalis reticulata*	1, 6, 0	7
jeřáb mandžuský	*Grus japonensis*	1, 1, 0	2
kakadu palmový	*Probosciger aterrimus aterrimus*	1, 0, 0	1
majna Rothschildova	*Leucopsar rothschildi*	0, 2, 0	2
hroznýšovec kubánský	*Epicrates angulifer*	1, 0, 0	1
korovec mexický	*Heloderma horridum horridum*	1, 1, 0	2
varan komodský	*Varanus komodoensis*	1, 0, 0	1
Celkem			**79**

Chovatelský úsek
Animal Breeding Department

K poslednímu dni roku 2016 bylo vedeno v Evropských plemenných knihách (ESB) 14 druhů či poddruhů savců, ptáků a plazů chovaných v Zoo Brno:

Český název	Latinský název	Stav v zoo	Celkem *exemplářů*
lemur kata	*Lemur catta*	5, 0, 0	5
tamarín žlutoruký	*Saguinus midas*	1, 1, 0	2
kuandu obecný	*Coendou prehensilis*	0, 1, 0	1
aguti Azarův	*Dasyprocta azarae*	3, 2, 0	5
medvěd kamčatský	*Ursus arctos beringianus*	2, 1, 0	3
buvolec běločelý	*Damaliscus pygargus phillipsi*	2, 0, 0	2
takin indický	*Budorcas taxicolor taxicolor*	4, 2, 0	6
nestor kea	*Nestor notabilis*	2, 0, 0	2
orel východní (syn. orel kamčatský)	*Haliaeetus pelagicus*	1, 1, 0	2
leguán nosorohý	*Cyclura cornuta*	1, 1, 0	2
orlície bornejská	*Orlitia borneensis*	2, 0, 0	2
želva amboinská	*Cuora amboinensis*	0, 1, 0	1
želva paprsčitá	*Geochelone radiata*	0, 4, 0	4
želva pavoukovitá	*Pyxis arachnoides brygooi*	6, 1, 0	7
Celkem			**44**

Na začátku roku 2016 převzala od dočasně pověřeného Ing. et Ing. Jaroslava Prchala vedení chovatelského úseku Ing. Miroslava Piškulová a Lubomír Gala nahradil MVDr. Vojtěcha Mrlíka, CSc., ve funkci provozního zoologa. Úsek byl rozčleněn na horní útvar, dolní útvar, útvar krmiv, útvar zoologie a útvar záchranná stanice.

Odchovy zvířat

V Zoo Brno se v roce 2016 narodilo 189 mláďat. Z opakovaných odchovů je možné zmínit narození **1.2 wapiti sibiřský** *(Cervus elaphus sibiricus)*, **2.1 aguti Azarův** *(Dasyprocta azarae)*, **1.0 medvěd kamčatský** *(Ursus arctos beringianus*) nebo **1.0 turako šedý** *(Crinifer piscator)*, z odchovů nově sestavených chovných párů nebo skupin pak narození **0.1 los evropský** *(Alces alces)*, **1.0 urzon kanadský** *(Erethizon dorsatum)*, **5.3 vlk arktický** *(Canis lupus arctos)*, **4.3 skunk pruhovaný** *(Mephitis mephitis)*, **0.2 klokánek králíkovitý** *(Bettongia penicilata)*. Poprvé v historii zoo byl zaznamenán úspěšný odchov **2.2 manul** *(Felis manul)*, **2.1 vlk hřivnatý** *(Chrysocyon brachyurus)*, **1.0 pásovec štětinatý** *(Chaetophractus villosus)*, poprvé v rámci ČR se u nás narodil **1.0 rosomák sibiřský** *(Gulo gulo gulo)*. Samice **želvy pavoukovité** *(Pyxis arachnoides brygooi)* snesla dvě oplozená vejce. Z mořských ryb je třeba zaznamenat narození **0.0.6 parmovec skvělý** *(Pterapogon kauderni)*, z mořských bezobratlých se

Medvědi lední / Polar bear

Chovatelský úsek
Animal Breeding Department

Vlci hřivnatí / Maned wolfes

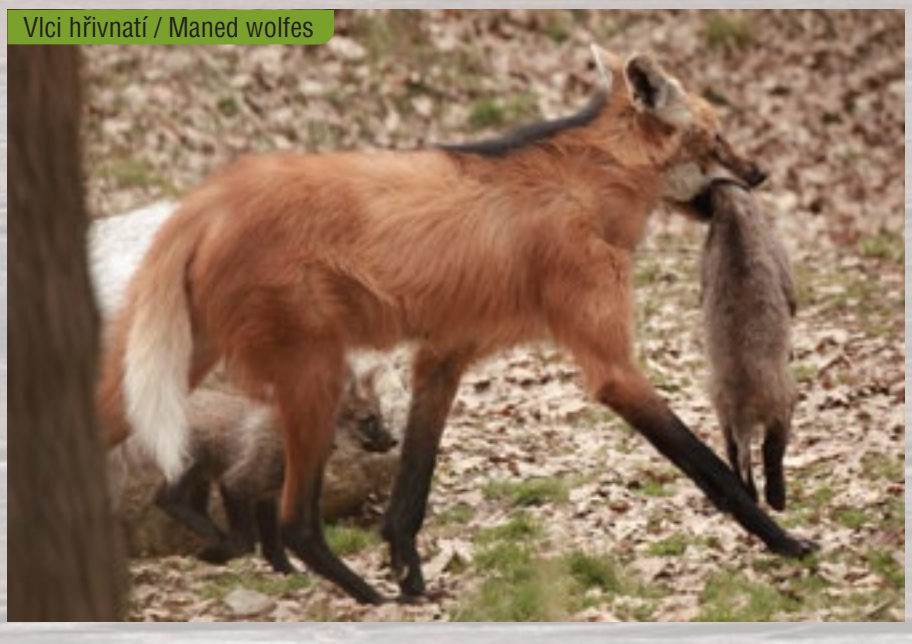

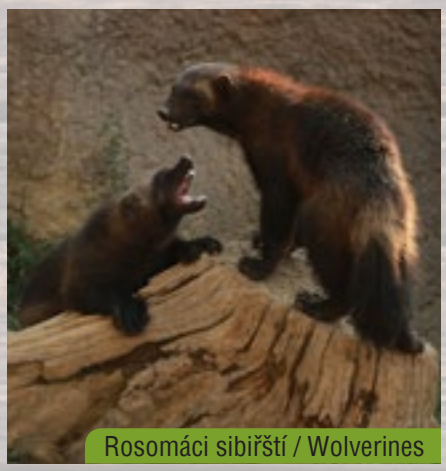

Rosomáci sibiřští / Wolverines

Pásovci štětinatí / Big hairy armadillos

Chovatelský úsek
Animal Breeding Department

Jedno ze čtyř koťat manula
One of the four Palla's cat kittens

Medvědi kamčatští / Kamchatka brown bears

rozmnožil korálnatec **0.0.1 houbovník** *(Fungia spp.)*.

Pár rosomáků sibiřských *(Gulo gulo gulo)* – Nataša, narozená 23. 1. 2010 v Rusku, a Ivan, narozený 27. 2. 2008 v Norsku – sdílí od roku 2010 společnou expozici přírodního typu, která je součástí komplexu Beringie. Od prvního spojování zůstávala zvířata pohromadě a chovatelé nepozorovali žádné významnější konflikty, ani během krmení. Rosomáci se i v předchozích letech opakovaně pářili, porod ale zaznamenán nebyl. Sameček Vasil se proto narodil za přítomnosti obou rodičů 2. 3. Samice si pro porod vybrala porodní box v zázemí expozice, i když se dříve často zdržovala v norách, které si rosomáci sami vyhrabali ve výběhu. Přesto, že se samec Ivan nechoval vůči samici nijak agresivně, byl nakonec od matky s mládětem oddělen. Během prvních dní po porodu chovatelé do zázemí vůbec nevstupovali, dění v boxu bylo sledováno pouze prostřednictvím kamery a i v následujících týdnech se jejich pohyb v prostorách, kde se zdržovala Nataša s mládětem, omezoval jen na nejnutnější úklid a výměnu vody a potravy. Když mládě absolvovalo všechna očkování, zahájili jsme (12. 6.) opětovné spojování všech tří zvířat přes kontaktní mříž a 16. 6. jsme všechny rosomáky vypustili do společného expozičního výběhu. Mládě od začátku vyhledávalo kontakt se samcem, se kterým si také často hrálo. Koncem roku zůstával Vasil pohromadě s rodiči. Jedná se o první úspěšný odchov rosomáka na území České republiky.

Chovný pár pásovců štětinatých *(Chaetophractus villosus)* byl v Brně sestaven po příchodu samce na podzim 2015. Spojování se samicí proběhlo harmonicky a krátce na to byly pozorovány i pokusy o páření. K prvnímu porodu došlo 4. 2. za přítomnosti samce a mládě bylo nalezeno v expozici mrtvé. Bylo poměrně velké a dobře vyvinuté, při pitvě bylo zjištěno, že nepilo, ale jasná příčina úhynu stanovena nebyla. Vzhledem k pozorované nervozitě samice byly provedeny úpravy v expozici, aby bylo možné zvířata oddělovat a omezit rušení ze strany návštěvníků. Přesto byla samice i při druhém porodu 30. 4. neklidná a mládě často přenášela. Po třech dnech mládě uhynulo. Dle pitvy mělo prázdný zažívací trakt, je proto možné, že samice neměla dost mléka. Po druhém neúspěšném porodu zůstala zvířata nějakou dobu oddělená, aby měla samice čas na rekonvalescenci. S blížícím se termínem třetího porodu byl samici nabídnut větší počet úkrytů a dodán materiál na hnízdo. Po narození mláděte 13. 7. jsme navíc zakryli výhled ze strany návštěvníků textilní zástěnou a uvnitř expozice byla udržována teplota 30 °C. V posledním týdnu březosti a po narození mláděte jsme v krmné dávce samice zvýšili obsah bílkovin. S postupným návratem k běžné krmné dávce se začalo v době, kdy mládě dosahovalo zhruba poloviny hmotnosti samice. Koncem roku bylo mládě stále s matkou a velikostí i hmotností se jí plně vyrovnávalo. Přirozený odchov pásovců štětinatých je v českých a slovenských zoo unikátní.

Vlky hřivnaté *(Chrysocyon brachyurus)* naše zoo chová od roku 2000. Plodný chovný pár se nám podařilo sestavit v roce 2013, kdy jsme získali mladého samce Karlose, narozeného v předcházejícím roce v Zoo Tallinn. Na něj už v Brně čekala samice Saartje (ročník 2008), dovezená ze Zoo Gdaňsk. Osmiletá samice a čtyřletý samec přivedli na svět potomstvo v lednu 2016. Na narození mláďat jako první upozornila výrazná změna chování jinak spíš plachých vlků, kteří začali na konci ledna agresivně bránit expozici. Aby měla samice co nejvíce klidu, omezili jsme vstup chovatelů do výběhu, krmení se podávalo z návštěvnické vyhlídky a kontrola mláďat probíhala jen příležitostným poslechem hlasů mláďat ozývajících se z boudy. Přesto jsme samici několikrát pozorovali, jak nervózně přenáší štěňata. Samec se péče o mláďata aktivně účastnil, spolu se samicí je bránil, zahříval v boudě, hlídal, a když začala opouštět boudu, nosil jim krmení. Kvůli porodu samice byl přerušen přechod na novou krmnou dávku s vyšším obsahem rostlinné složky a vlákniny až do doby, kdy mláďata začala sama přijímat pevnou potravu. V krmné dávce se postupně snižoval podíl živočišné složky a následně byl změněn i způsob předkládání potravy vlkům. Mláďata byla po dosažení pohlavní dospělosti oddělena od rodičů, jeden z mladých samců byl odeslán do Švédska, další dvě mláďata koncem roku na transport ještě čekala.

Chovatelský úsek
Animal Breeding Department

Nové druhy

Kolekci zvířat chovaných v brněnské zoologické zahradě obohatil v roce 2016 příchod 94 nových živočišných druhů (40 druhů obratlovců a 54 druhů bezobratlých), z nichž významnější jsou: jihoafrická antilopa 2.0 buvolec běločelý *(Damaliscus pygargus phillipsi)*, madagaskarské poloopice 2.1 lemur tmavý *(Eulemur macaco)* a 0.2 vari černobílý *(Varecia variegata variegata)*, hlodavec z čeledi dikobrazovitých 3.0 osinák africký *(Aterurus africanus)*, malá kočkovitá šelma z Mexika, Střední a Jižní Ameriky 0.1 margay, známý též jako ocelot dlouhoocasý *(Leopardus wiedii)*, šplhavý pták původem z východní Afriky 1.0.1 vousák červenožlutý *(Trachyphonus erythrocephalus)*, špačkovitý pták z tropické Afriky 1.1 leskoptev purpurová *(Lamprotornis purpureus)*, kachnovitý pták z Jižní a Střední Ameriky 2.2 čírka skořicová *(Anas cyanoptera)*. Ze sladkovodních ryb to byla 0.0.6 dlouhoocaska zelenavá *(Eigenmannia virescens)*, 0.0.3 motýlkovec africký *(Pantodon buchholzi)*, 0.0.2 ostnovec leopardí *(Ctenopoma acutirostre)* a 0.0.1 rypoun Petersův *(Gnathonemus petersii)*, z mořských ryb pak 0.0.1 oblohlav divukrásný *(Calloplesiops altivelis)*. Mezi novými druhy roku 2016 byli i koráli Acrozoanthus spp., Tubastrea spp., Cataphyllia jardinei a Duncanopsammia axifuga.

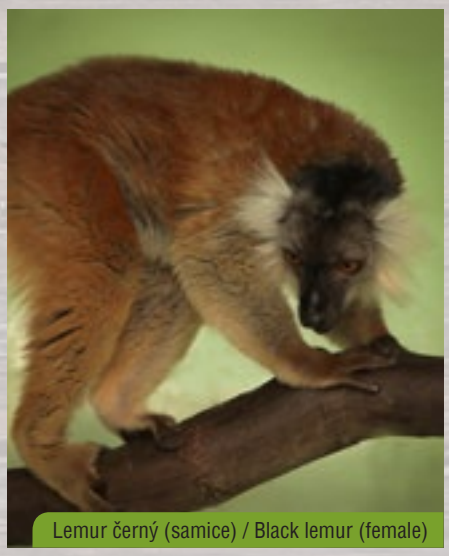
Lemur černý (samice) / Black lemur (female)

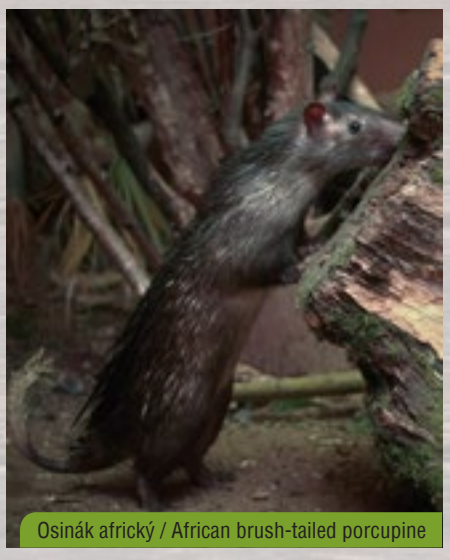
Osinák africký / African brush-tailed porcupine

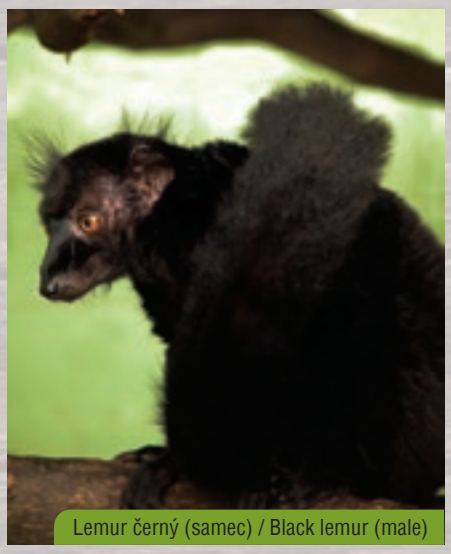
Lemur černý (samec) / Black lemur (male)

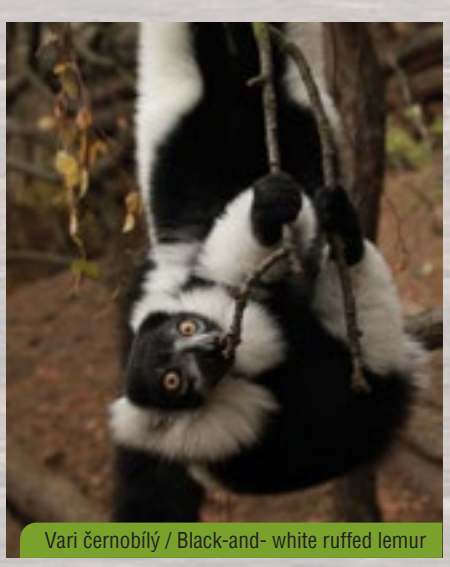
Vari černobílý / Black-and- white ruffed lemur

Nové expozice

Slavnostní otevření nové venkovní expozice pro paviány anubi *(Papio anubis)* se uskutečnilo 27. 8. Současně s novým výběhem obdrželi paviáni i nově rekonstruované vnitřní ubikace. Dále jsme uvedli do provozu expozici pro odchov manulů *(Felis manul)*, umístěnou v chovatelském zázemí. Poklepáním základního kamene byla 3. 8. zahájena výstavba nové expozice pro lvy, která by měla být dokončena v létě 2017.

Doplňování chovných skupin

Z živočichů, které zahrada dovezla, aby doplnili stávající chovné skupiny či vytvořili páry, byli nejdůležitější tito jedinci: 1.0 klokan žlutonohý *(Petrogale xanthopus xanthopus)*, 1.1 liška polární *(Alopex lagopus)*, 1.0 hoko červený *(Crax rubra)*, 2.2 plameňák růžový *(Phoenicopterus roseus)* a 3.2 jespák bojovný *(Philomachus pugnax)*.

Projekty ochrany přírody v České republice

Ochrana sýčků obecných *(Athene noctua)* **na jižní Moravě**

Na víceletém projektu Ochrana sýčků obecných na jižní Moravě se naše zoo v roce 2016 nadále podílela především pravidelným monitoringem populace sýčků obecných v zájmovém území projektu, výrobou i instalací speciálních budek a údržbou vhodných biotopů. Partnerskou organizací zmíněného projektu je Český svaz ochránců přírody, základní organizace 56/02 Břeclav, jejíž kontaktní osobou je Mgr. Libor Opluštil, člen Mezinárodní pracovní skupiny pro výzkum a ochranu sýčků obecných ILOWG (International Little Owl Working Group).

Projekt ochrany sýčků obecných je zaměřen na: 1) monitoring přirozeného výskytu sýčků, 2) zajištění bezpečných hnízdních podmínek a 3) management biotopů vhodných pro výskyt sýčků obecných za účelem podpory dalšího nárůstu populace.

Monitoring přirozeného výskytu probíhal od března do srpna metodou přímého průzkumu lokalit, především areálů zemědělských podniků. Hledali jsme pobytové stopy (vývržky, trus), případně se snažili sýčky přímo pozorovat. Nalezli jsme dvě lokality výskytu (každá byla v jiném mapovacím čtverci), na kterých ptáci dokonce i úspěšně vyhnízdili (šest a dvě vyvedených mláďat). Přes veškeré úsilí nebyl ve sledovaném území bohužel prokázán výskyt sýčků na jiných lokalitách. Potvrdila se známá skutečnost, že populace sýčků obecných v současné

Chovatelský úsek
Animal Breeding Department

Mladí sýčci v budce
Young little owls in the birdhouse
Photo by Lubomír Opluštil

Sysel obecný / European ground squirrel

době v České republice vykazuje velmi nízkou hustotu, což existenci druhu na území našeho státu ohrožuje.

V roce 2016 bylo vyrobeno a před hnízdní sezonou instalováno 18 budek pro sýčky na devíti lokalitách. Po konzultaci s kolegy, kteří vyrobili a na Znojemsku instalovali budky pro sýčky, později úspěšně obsazené, jsme připravili obdobné typy budek, které jsme také obdobným způsobem umístili do vybraných lokalit. Instalace proběhla v areálech zemědělských podniků v oblastech s dřívějším výskytem sýčků a v obcích, které sousedí s lokalitami s aktuálně potvrzeným výskytem sýčků. Zvažovali jsme, zda v místě vybraném pro instalaci budky nehrozí útok kuny, zda je tam pro sýčky dostupná potrava a zda riziko střetů sýčků s projíždějícími automobily je nízké. Samozřejmě jsme museli získat souhlas majitelů nebo správců objektů, do nichž jsme budky hodlali umístit. Většinu budek jsme umístili na vnitřní stranu dřevěné štítové stěny hospodářských budov nebo plechové stěny ocelokolen (takové objekty musejí být přístupné např. větracím otvorem). Vletový otvor budek doplňuje přistávací destička, která může sloužit dospělým sýčkům, později i mláďatům při krmení. Výhodou budky umístěné uvnitř objektu je skutečnost, že hnízdo je mnohem lépe chráněné před povětrnostními vlivy – před chladem i před horkem. Vletový otvor budky, jehož pozadí tvoří větší plocha stěny, působí kontrastně a je velmi nápadný – to by mohlo přitáhnout pozornost sýčků.

Pro zajištění dostupnosti potravní nabídky jsme i v roce 2016 na dvou lokalitách pokračovali v dosavadním managementu potravních ploch, na nichž jsme udržovali nízký travní porost pravidelným sekáním. Jedna z lokalit byla přímo v hnízdním okrsku páru sýčků. Udržování nízkého travního porostu má význam pro zachování vhodných biotopů v místech potvrzeného výskytu sýčků, ale také v místech jejich potenciálního výskytu.

V poslední etapě jsme se zabývali celkovým zhodnocením projektu za 10 let. Výstupem z analýzy byl ucelený dokument, který shrnoval veškeré dosavadní činnosti a jejich výsledky, ale i doporučení, jak udržovat populaci sýčků obecných v dalších letech.

Záchranný program sysla obecného *(Spermophilus citellus)* v České republice

V roce 2016 pokračovala spolupráce na realizaci projektu Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky s názvem „Založení nových odchovů sysla obecného a osvětová činnost v rámci realizace jeho záchranného programu“. Projekt vznikl v roce 2008 za účelem odvrácení nepříznivého vývoje početnosti populace sysla obecného v Česku. Hlavní náplní projektu je založení tří chovů sysla v zázemí spolupracujících partnerů za účelem následných repatriací na vhodné lokality. Aktuálně funguje pouze jeden chov v Zoo Praha s odhadovaným počtem asi 50–60 jedinců. To není dostatečný počet, který by umožnil pravidelné odebírání zvířat pro účely repatriací a zároveň zajistil úspěšné pokračování chovu samotného.

Do voliéry v zázemí Zoo Brno byla v roce 2015 vypuštěna skupina 39 syslů, kteří pocházeli z odchytů ve volné přírodě západního Slovenska. Zvířata byla po vypuštění pravidelně monitorována a přikrmována. Přezimování proběhlo úspěšně. Svědčí o tom počty dospělých jedinců, které byly v roce 2016 zjištěny letními kontrolními odchyty. Bylo při nich evidováno 32 dospělých jedinců, jejichž poměr pohlaví byl relativně vyrovnaný. Neméně potěšující bylo odchycení 14 mláďat, u nichž ale bohužel poněkud převažovalo množství samic nad samci. Odchycená zvířata byla zvážena, a pokud neměla čip, byl jim aplikován. Všichni sysli upadli do zimního spánku nejpozději v říjnu.

Do záchranného programu sysla obecného v České republice letos vstoupila i Zoo Ohrada.

Projekty ochrany přírody v zahraničí

Kura Kura – želvy v ohrožení

Z výnosů veřejné sbírky a z daru Statutárního města Brna se naší zoo v roce 2016 podařilo dokončit stavební úpravy záchranného centra mořských želv Kura Kura na ostrově Nusa Penida v Indonésii. V budově sloužící k ubytování zaměstnanců centra a dobrovolníků byly zřízeny další ubytovací prostory. Kuchyně, hygienické zázemí a terasa byly vybaveny nábytkem a spotřebiči. Také byly zastřešeny rehabilitační bazény pro želvy a plocha okolo nich vydlážděna. Ve druhé budově, kde se nachází veterinární ordinace, rovněž proběhly stavební úpravy

Chovatelský úsek
Animal Breeding Department

Rehabilitační bazény pro mořské želvy v záchranném centru Kura Kura na ostrově Nusa Penida v Indonésii

Sea turtle rehabilitation pools in Kura Kura rescue centre at the Indonesian insel Nusa Penida

Photo by Jana Hadová

a byla dokončena stavba venkovního přístřešku. Do rehabilitačních bazénů byl zaveden přívod a odvod mořské vody. Čerpadla přivádějící slanou vodu ji po použití odvádějí kanalizačním potrubím zpět do mořské zátoky, vzdálené vzdušnou čarou asi sto metrů. Při dokončování infrastruktury záchranné stanice bylo třeba např. instalovat rozvaděč pro osvětlení bazénů či distribuci třífázového proudu. Z dotací Ministerstva životního prostředí České republiky bylo zhotoveno osm grafických návrhů vzdělávacích panelů s tematikou ochrany želv. Ve třech jazykových mutacích (česky, anglicky a indonésky) budou tyto panely rozmístěny v prostorách centra, aby veřejnost informovaly o nebezpečích, která želvám v dnešní přírodě hrozí. **Číslo účtu veřejné sbírky je 267825941/0300.**

Repatriace dvou druhů jeřábů

Zoo Brno se od roku 2015 podílí na repatriačním programu jeřábů mandžuských *(Grus japonensis)*, řízeném státní přírodní rezervací Chinganskij zapovednik (Хинганский заповедник, Khingansky Nature Reserve) v Amurské oblasti Ruské federace. Náš vstup do programu proběhl tak, že jsme vejce jeřábů, snesená v Zoo Brno, ve zmíněném roce transportovali do chovné stanice v Chinganské rezervaci. Tam byla vložena do líhně. Jedno úspěšně odchované mládě bylo na jaře 2016 vypuštěno do tamní přírody. Po tomto našem úspěchu projevily o program Chinganské rezervace zájem další zoologické zahrady – Zoopark Chomutov, Zoo Olomouc a nizozemská Zoo Veldhoven. Program se díky těmto zahradám rozšířil o další druh – o jeřába daurského *(Antigone vipio)*.

Nevalné zkušenosti s dřevěnou bedničkou, v níž jsme roce 2015 převáželi vejce do Ruska, nás přivedly k rozhodnutí nechat pro druhý transport vyrobit jiný inkubátor. Vzorem nám byla metodika přepravy plazů v polystyrenové bedně, do které byl vložen termostat, výhřevná destička, větrák a baterie.

V Brně nás jeřábi v roce 2016 překvapili, když překonali rekord v začátku hnízdění – samice zasedla na hnízdo už 13. dubna. O zhruba týden později nám zahnízdění jednoho ze dvou párů jeřábů mandžuských a jednoho ze dvou párů jeřábů daurských oznámila Zoo Olomouc. Také Zoo Veldhoven hlásila hnízdění jednoho páru jeřábů daurských. V Zooparku Chomutov jeřábi zasedli až 3. května. S ohledem na termín snůšek měl transport z Brna obsahovat šest vajec: dvě vejce jeřábů mandžuských ze Zoo Brno, dvě vejce téhož druhu ze Zoo Olomouc a dvě vejce jeřába daurského rovněž z Olomouce. Několik dní před odjezdem jsme zjistili, že jedno z vajec jeřába daurského je neoplozené. Zoo Veldhoven by v krátkém termínu nestačila převézt z Nizozemí náhradní vajíčko, proto poslední, které absolvovalo transport, bylo jedno z vajec snesených v Zooparku Chomutov. Pracovníci zooparku je dovezli přímo na letiště Václava Havla v den odletu, 13. května. Nový inkubátor lépe držel teplotu a také vlhkost a vajíčka dorazila následující den v pořádku do města Archary, kde sídlí chovná stanice Chinganské rezervace. Po dalších třech dnech se vylíhla dvě mláďata páru jeřábů mandžuských ze Zoo Brno, po nich přišel na svět jeřáb daurský ze Zoo Olomouc a s odstupem dalších dní dvojice jeřábů mandžuských ze Zoo Olomouc. Vajíčko jeřába daurského ze Zooparku Chomutov se nakonec ukázalo být neoplozené. Pět mláďat z České republiky se na ruském Dálném východě v následujících měsících připravovalo na návrat do přírody. Brněnská zoo se hodlá – společně s kooperujícími zahradami – na repatriačním programu podílet i v následujících letech. **Číslo účtu veřejné sbírky je 276543495/0300.**

Mladí jeřábi mandžuští při přeletu nad Klešenským jezerem

Young red-crowned cranes during flight over Lake Kleshenskoe

Photo by Petr Suvorov

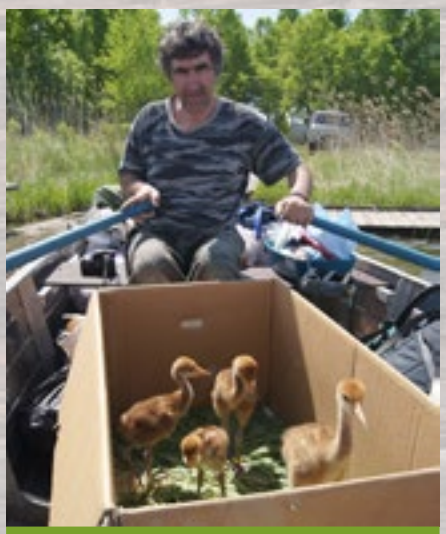

Převoz kuřat jeřábů z líhně v městě Archara do letní stanice u Klešenského jezera v rezervaci Chingan

Crane chips during thein transport from the hatchery in Arkhara Town to lake Kleshenskoe at the Khingansky State Nature Reserve

Photo by Irina Balan

Reintrodukce orlů východních

Brněnská zoo během roku 2016 také pokračovala v účasti na mezinárodním programu Záchrana orla východního, jehož nositelem je EARAZA. Jedinci odchovaní v Brně byli odesíláni do institucí EARAZA, kde byli podrobeni genetické analýze a kde byla založena genetická banka druhu. Zoo Brno se v rámci tohoto programu hodlá podílet na vybudování reintrodukčního centra pro orly východní v Komsomolské rezervaci (Комсомольский заповедник, Komsomolsk Nature Reserve) na dolním toku řeky Amuru v Chabarovském kraji Ruské

Chovatelský úsek
Animal Breeding Department

Mladý orel východní / The young Steller´s sea eagle

federace. Jelikož se jedná o novou, rodící se část mezinárodního záchranného programu, bylo v roce 2016 třeba zjistit co nejvíce informací, které poslouží jako podklad pro uzavření smlouvy mezi Zoo Brno a vedením EARAZA. Na podporu tohoto projektu Zoo Brno 1. 11. 2016 vyhlásila veřejnou sbírku. **Číslo účtu veřejné sbírky je 276543794/0300.**

Ochrana vzácných dravců v kulturní krajině Evropy

Program Life+ je finančním nástrojem Evropské unie, podporujícím projekty ochrany životního prostředí. Life+ obsahuje dva podprogramy: ochrany přírody a ochrany ovzduší (zmírňování dopadů klimatických změn). Každý podprogram se rozpadá do tří prioritních oblastí. Projekt Ochrana vzácných dravců v kulturní krajině Evropy, který naše zoo v dubnu 2016 předložila Evropské komisi ke schválení do programu Life+, prioritní oblasti Příroda a biodiverzita (Nature & Biodiversity), usiloval o posilování přirozených populací dravců jedinci, kteří se po zranění dostali do zoo a tam prošli úspěšnou léčbou a rehabilitací. Projekt počítal i s vypouštěním orlů skalních odchovaných v zoo. Navzdory doporučení českého ministerstva životního prostředí Evropská komise projekt neschválila.

Věda a výzkum

Hlodavci jako rezervoár infekcí přenosných na lidi i zvířata

Profesní organizace EAZA a WAZA, jejichž dlouholetým členem je i naše zoo, kladou stále větší důraz na to, aby se členské zahrady věnovaly vědě a výzkumu a spolupracovaly s akademickými institucemi. Brněnská zoo se zapojila do společného projektu Veterinární a farmaceutické univerzity Brno a Lékařské fakulty Masarykovy univerzity Brno, schváleného Ministerstvem životního prostředí České republiky v září 2016. Cílem projektu je dlouhodobý monitoring různých infekčních agens u volně žijících drobných savců (především hlodavců) a vyhodnocení rizik infekcí pro zvířata chovaná v zoo, jakož i pro její zaměstnance. Prací na tomto projektu se účastní zaměstnanci Zoo Brno z úseku organizačního i chovatelského. V říjnu 2016 se shodli na metodě společného postupu a v listopadu v areálu zahrady zahájili odchyty hlodavců a sběr klíšťat.

Plemenná kniha EARAZA pro medvědy lední

Za významné účasti Zoo Brno probíhalo během roku 2016 shromažďování údajů o chovu medvědů ledních v zoologických zahradách bývalého carského Ruska, Sovětského svazu i ve všech současných zahradách sdružených v EARAZA. Zjištěná fakta poslouží k sestavení plemenné knihy medvědů ledních v EARAZA, která bude vydána v roce 2017. Vedoucím plemenné knihy EARAZA pro medvědy lední byl jmenován RNDr. Bohumil Král ze Zoo Brno (spolu s Olgou Šilo ze Zoo Novosibirsk). Kniha se stane příkladem rovnocenné spolupráce EARAZA a Evropské asociace zoo a akvárií (EAZA) na chovu jednoho z nejohroženějších druhů savců.

Spolupráce se školami

Brněnská zoo poskytuje svoje zařízení a zkušenosti vysokým i středním školám především pro tvorbu ročníkových, bakalářských či diplomových prací jejích studentů. Středoškoláci a vysokoškoláci rovněž v Zoo Brno vykonávají odbornou praxi a absolvují stáže.

Ročníkovou práci *Způsob života*

Chovatelský úsek
Animal Breeding Department

karetky novoguinejské v závislosti na změnách prostředí vypracovali v Zoo Brno v roce 2016 studenti Prvního soukromého jazykového gymnázia v Hradci Králové. V naší zoo v roce 2016 dále vznikla bakalářská práce Hodnocení welfare tygrů chovaných ve vybraných zoo, určená Veterinární a farmaceutické univerzitě Brno.

Pro diplomovou práci *Genetická variabilita plemen psů odvozených od vlka*, vypracovanou studentem České zemědělské univerzity v Praze, naše zoo dodala vzorky. Podstatné informace jsme poskytli k tvorbě dvou bakalářských prací: *Využití tréninku zvířat pomocí pozitivního posilování v zoologických zahradách* (vypracováno pro Mendelovu univerzitu v Brně) a Zásady chovu klokanů v zoologických zahradách (vypracováno pro Veterinární a farmaceutickou univerzitu Brno).

Odbornou praxí prošli v Zoo Brno studenti Mendelovy univerzity, Veterinární a farmaceutické univerzity, Masarykovy univerzity, Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a Vysokého učení technického v Brně, jakož i studenti Střední odborné školy Emila Holuba v Brně, Střední zemědělské školy v Přerově, Vyšší odborné školy ekonomické a zdravotnické v Boskovicích, Tauferovy střední odborné školy veterinární v Kroměříži, Střední školy gastronomie, hotelnictví a lesnictví v Bzenci, Střední školy zahradnické a technické v Litomyšli, Střední odborné školy veterinární v Hradci Králové, Městské střední školy v Kloboukách u Brna a Střední školy zemědělské a veterinární v Lanškrouně.

Odborné stáže v rámci programu Erasmus+ absolvovali v Zoo Brno studenti Zemědělské univerzity v Nitře na Slovensku a Univerzity Uludag v Turecku.

Účast na seminářích, konferencích a jednáních odborných komisí

Zaměstnanci Zoo Brno se v roce 2016 účastnili jednání jedenácti odborných komisí Unie českých a slovenských zoo: 1) pro papoušky, 2) pro obojživelníky a plazy, 3) pro poloopice, novosvětské a starosvětské primáty, gibony, lidoopy, velké a malé kočky, 4) pro žirafy, antilopy, velbloudovité a lichokopytníky, 5) pro jeleny a Caprinae, 6) pro ryby a ploutvonožce, 7) pro evidenci a transporty, 8) pro výživu, 9) pro ochranu české a slovenské fauny, 10) pro ekonomiku a 11) pro výstavbu. Dále nechyběli na výroční konferenci EAZA v anglickém Belfastu a na Konferenci ochrany biodiverzity tropů, uspořádané Fakultou tropického zemědělství České zemědělské univerzity v Praze.

Kurátorka chovu savců se účastnila setkání skupiny odborníků EAZA pro chov medvědů (EAZA Bear TAG/PBI Joint Meeting) v Zoo Mulhouse ve Francii a kurátor chovu plazů byl na setkání skupiny odborníků EAZA pro chov plazů (EAZA Reptile TAG Meeting) v Zoo Zagreb v Chorvatsku. Specialistka pro vědu a granty se účastnila Ochranářského fóra EAZA (EAZA Conservation Forum) v Zoo Fuengirola ve Španělsku, kde se také přihlásila do kurzu Financování projektů in situ (Funding for in situ projects), a v Zoo Skansen ve Švédsku absolvovala kurz welfare, organizovaný také asociací EAZA (EAZA Welfare Course). Kurátorka savců byla přítomna v Zoo Jihlava na setkání pracovní skupiny EAZA, zabývající se řízením populací (EAZA Population Management Plan). Kurátor ptáků, kurátor plazů a specialistka pro vědu a granty také participovali na semináři Citesové evergreeny, který v Bohuslavicích u Telče uspořádala Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky k dodržování Úmluvy o obchodu s chráněnými druhy (CITES).

Záchranná stanice pro volně žijící živočichy

Nález zvířete, které se nálezcům nezdá být v pořádku, je stále možné hlásit na telefonní číslo 702 137 837 – (v provozu je non-stop). Záchranná stanice, kterou Zoo Brno provozuje v Jinačovicích, přijímá zvířata z přírody především z oblastí Kuřimska, Rosicka, Brna-Bystrce a Brna-Kníničeka.

Stanice v roce 2016 přijala 545 zvířat 53 druhů, při 281 zásazích. Počet telefonátů do záchranné stanice přesáhl 750. Z roku 2015 zůstalo v péči záchranné stanice 25 přezimujících zvířat, do roku 2017 pak zůstalo v péči záchranné stanice 82 přezimujících zvířat. Počet netopýrů, kteří byli přijati společně v koloniích, byl v uplynulém roce přibližně 200 zvířat. Zvířata byla přijímána jako mláďata ve více než třetině případů, třetinu příjmů tvořila odchycená zvířata, pětina případů se týkala zraněných zvířat, v pěti procentech se jednalo o vysílená zvířata a zbytek příjmů tvořily méně časté důvody příjmu. Procento vypuštěných zvířat se opět pohybovalo kolem čtyřiceti. Čtyřicet procent zvířat bylo vypuštěno, čtyřicet procent muselo být utraceno nebo zvířata uhynula a dvacet procent zvířat zůstává v naší péči. Z mláďat se podařilo vrátit na místo nálezu mláďata sov, která nepotřebovala umělý odchov. Odchovat se podařilo jen několik dní staré osiřelé mládě ježka. Ze zraněných zvířat se podařilo zachránit například dlasky tlustozobé a krahujce obecného, kteří narazili do skla, nebo káni, sraženou autem. Příliš vážná zranění ale utrpělo například srnče, které bylo poraněné při vysekávání trávy. Z vysílených zvířat byl přijatý méně obvyklý zástupce pěvců lejsek černohlavý, po zotavení byl vypuštěn do přírody. Mezi přijatými zvířaty kromě netopýrů výrazně převažovali také ježci. Z ptáků se do záchranné stanice nejčastěji dostávali drobní pěvci nebo dravci. Do záchranné stanice se v loňském roce dostalo téměř 300 jedinců dvaceti chráněných druhů zvířat, kromě netopýrů to byli například rorýsi nebo veverky. Nejvzácnějším zvířetem byl na začátku zimního období odchycený netopýr jižní, který byl po přezimování vypuštěn.

Součástí práce zaměstnanců záchranné stanice je osvětová činnost. Informace o zvířatech byly zveřejňované na Facebooku a v tiskových zprávách. Po vytvoření letáků a informačních tabulí byla připravena putovní výstava. Ta na příbězích zvířat, která se dostala do záchranné stanice, ukazuje, proč se do záchranných stanic dostávají a jak těmto situacím předcházet. Zaměstnanci záchranné stanice představili svoji činnost na akcích uspořádaných v zoologické zahradě ke Dni Země a Dni biodiverzity. Při Dni Země mohly děti absolvovat soutěžní kviz nebo si vyzkoušet, co obnáší práce ošetřovatele. V rámci Dne biodiverzity si návštěvníci mohli vyrobit pítko pro ptáky a odnést si návod na výrobu budek.

Chovatelský úsek
Animal Breeding Department

Přehled příjmů zvířat v záchranné stanici v roce 2016

	příjem															
Zvíře	**mláďata**	**%**	**zranění**	**%**	**odchyt**	**%**	**vysílení**	**%**	**transfer**	**%**	**výjezd**	**%**	**kadáver**	**%**	**ostatní**	**%**
Brhlík lesní			1													
Dlask tlustozobý			2													
Drozd kvíčala	2															
Drozd zpěvný	1		1													
Havran polní							1									
Holub domácí	1		8				2									
Holub hřivnáč	1															
Hrdlička zahradní			8													
Jezevec lesní			1													
Ježek východní	18		3		4		2								6	
Ježek západní	55		5		4		8								1	
Kalous ušatý	1															
Káně lesní			3		2						1		1			
Kos černý	7		9				1						3			
Krahujec obecný			3												1	
Kuna skalní			1				1									
Labuť velká											2					
Lejsek černohlavý															1	
Liška obecná	1		1												1	
Netopýr černý					1											
Netopýr hvízdavý			2		155						1		40			
Netopýr jižní			1		1											
Netopýr nejmenší					6											
Netopýr parkový					1											
Netopýr pestrý			1		5											
Netopýr rezavý			1		35		2									
Netopýr Saviův							1									
Netopýr stromový			1													
Netopýr ušatý					2								1			
Netopýr večerní			2		1											
Nutrie říční											1					
Pěnkava obecná	5				1											
Plch velký	1															
Poštolka obecná	2		10													
Puštík obecný	2						1									
Rehek domácí	3															
Ropucha obecná					1											
Rorýs obecný	6						1									
Sojka obecná	2		1				1									
Srnec obecný	1		2													
Stehlík obecný			1													
Strakapoud velký			7													
Sýkora koňadra	4		1										1			
Ťuhýk obecný			1													

Chovatelský úsek
Animal Breeding Department

Přehled příjmů zvířat v záchranné stanici v roce 2016

	příjem															
Zvíře	mláďata	%	zranění	%	odchyt	%	vysílení	%	transfer	%	výjezd	%	kadáver	%	ostatní	%
Užovka obojková											1				1	
Veverka obecná	10		2													
Vlaštovka obecná	1															
Vrabec domácí	2															
Vrána obecná šedá	1															
Zajíc polní	6															
Zvonek zelený	1		1													
Zvonohlík zahradní	1															
Žluna zelená			1				1									
celkem	135	25,96	81	15,58	219	42,12	22	4,23	0	0,00	6	1,15	46	8,85	11	2,12
celkem po sloučení	520															
bez části kolonií netopýrů	135	35,53	81	21,32	117	30,79	22	5,79	0	0,00	6	1,58	8	2,11	11	2,89
bez části kolonií netopýrů po sloučení	380															

Přehled vyřazení zvířat v záchranné stanici v roce 2016

	jedinců	vyřazení													
Zvíře		vypuštěno	%	utraceno	%	úhyn	%	nepřijato	%	předáno	%	kadáver	%	v držení	%
Brhlík lesní	1	1													
Dlask tlustozobý	2	2													
Drozd kvíčala	2			1		1									
Drozd zpěvný	2	1		1											
Havran polní	1					1									
Holub domácí	12	6		2		2								2	
Holub hřivnáč	1	1													
Hrdlička zahradní	8			4		3								1	
Jezevec lesní	1					1									
Ježek východní	36	13		13										10	
Ježek západní	87	28		4		23								33	
Kalous ušatý	1	1													
Káně lesní	7	3		1		1		1				1			
Kos černý	20	4				12						3			
Krahujec obecný	4	2		1		1									
Kuna skalní	2			2											
Labuť velká	2							2							
Lejsek černohlavý	1	1													
Liška obecná	3			2						1					
Netopýr černý	1					1									
Netopýr hvízdavý	199	142		1		13		2				40		1	
Netopýr jižní	3	2				1									
Netopýr nejmenší	6	5		1											
Netopýr parkový	1					1									

Chovatelský úsek
Animal Breeding Department

Přehled vyřazení zvířat v záchranné stanici v roce 2016

	jedinců	vyřazení													
Zvíře		vypuštěno	%	utraceno	%	úhyn	%	nepřijato	%	předáno	%	kadáver	%	v držení	%
Netopýr pestrý	8	4				2								2	
Netopýr rezavý	38	3				6								29	
Netopýr Savišv	1					1									
Netopýr stromový	1			1											
Netopýr ušatý	3	1										1		1	
Netopýr večerní	3	1		1		1									
Nutrie říční	1							1							
Pěnkava obecná	6	5				1									
Plch velký	2					2									
Poštolka obecná	12	2		7		2								1	
Puštík obecný	3	2				1									
Rehek domácí	3					2								1	
Ropucha obecná	1	1													
Rorýs obecný	7	4				3									
Sojka obecná	4					4									
Srnec obecný	3	1		2											
Stehlík obecný	1					1									
Strakapoud velký	7	4				2								1	
Sýkora koňadra	6	1				4						1			
Ťuhýk obecný	1					1									
Užovka obojková	2	1						1							
Veverka obecná	14	8		3		3									
Vlaštovka obecná	1	1													
Vrabec domácí	2					2									
Vrána obecná šedá	1	1													
Zajíc polní	6	1				5									
Zvonek zelený	2					2									
Zvonohlík zahradní	1					1									
Žluna zelená	2	1				1									
celkem		**254**	**46,61**	**47**	**8,62**	**108**	**19,82**	**7**	**1,28**	**1**	**0,18**	**46**	**8,44**	**82**	**15,05**
celkem po sloučení		**545**													
bez části kolonií netopýrů		**154**	**38,02**	**47**	**11,6**	**115**	**28,4**	**7**	**1,73**	**1**	**0,24**	**8**	**1,98**	**82**	**20,25**
bez části kolonií netopýrů po sloučení		**405**													

Vysvětlení: Bez části kolonií netopýrů: z kolonií netopýrů nejsou započítáni ti, kteří byli v péči záchranné stanice pouze krátkodobě.

Chovatelský úsek
Animal Breeding Department

Zážitkové programy

Zájemcům z široké veřejnosti Zoo Brno nabízela v roce 2016 dva zážitkové programy: Ošetřovatelem šelem a Ošetřovatelem kopytníků. Cílem programů je poskytnout možnost bližšího pohledu do chodu zoo. Zájemci z řad veřejnosti například uklidí výběh afrických kopytníků Safari a účastní se vypouštění zvířat ze stájí, přitom se jim naskytne příležitost nakrmit žirafu z ruky. Pak uklidí i stáj. Přímý kontakt se zvířaty umocní i rozhovory s chovateli, od nichž se dozvědí zajímavosti spojené s chovem i provozem zahrady. Program Ošetřovatelem šelem trvá tři hodiny, program Ošetřovatelem kopytníků dvojnásobnou dobu. V roce 2016 Zoo Brno prodala 24 programů. Dalších 8 programů poskytla zájemcům prostřednictvím agentury.

Ing. Miroslava Piškulová,
vedoucí chovatelského úseku

SUMMARY:

On the last day of 2016, Brno zoo had 1707 animals from 368 species. Among them were 29 mammals, birds and reptiles species kept and managed by European breeding programs for the conservation of endangered species (EEP). 189 pups were born in 2016. The most valuable additions were two males and two females of manul (Felis manul), a male Siberian wolverine (Gulo gulo gulo), a male big hairy armadillo (Chaetophractus villosus) and two males and one female of maned wolf (Chrysocyon brachyurus).

Brno Zoo continues in several projects in situ, such as the multi-year project for the Protection of Little Owls in Southern Moravia. The zoo participated especially by regularly monitoring the population of little owls in the project area, by manufacturing and installation of special booths, and by the promotion of the protection of owls among the general public.

Our cooperation on the project for the Creation of New Herds of European Ground Squirrels continued. Beginning in 2015, a group of 39 European ground squirrels were housed in an aviary at our zoo. These squirrels came from catches in the wilderness of western Slovakia. These animals were regularly monitored and nourished and successfully survuved the winter. Evidence of the population's strength is measured by the number of adults found during summer in trappings. 32 adults were recorded whose gender ratio was relatively balanced. The catching of 14 cubs was equally pleasing, unfortunately, the number of females rather prevailed over males. Caught animals were weighed, and if they did not have a chip, one was applied to them. All European ground squirrels fall into hibernation not later than October.

Since 2015, Brno Zoo has been involved in a repatriation program for the red-crowned crane (Grus japonensis) controlled by State Nature Preserve Khingansky Nature Reserve (Хинганский заповедник) in the Amur Region of the Russian Federation. Our contribution to the program was to transport crane eggs, laid at the Brno Zoo, to the kennel in Khingansky Nature Reserve. There, the eggs were placed in incubators. One successfully bred fledgling was later released into the local nature. After our first transportation, the program of Khingansky Nature Reserve came to interest other zoos – Chomutov Zoo, Olomouc Zoo and Veldhoven Zoo, Netherlands. The program – due to these zoos – was extended for another species – the white-naped crane (Antigone vipio). Transport from Brno to Khingansky Nature Reserve in 2016 contained eggs from these four zoos from which one white-naped crane and four red-crowned cranes hatched. Five fledglings from the Czech Republic were being prepared for a return to the wilderness in the Russian Far East in the coming months. Brno Zoo plans – along with cooperating zoos – to participate in the repatriation program in the coming years.

Seznam chovaných zvířat
List of Animal Kept

Zoo Brno	bezobratlí (Invertebrata)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
kmen: členovci (Arthropoda)								
třída: bezobratlí (Invertebrata)								
řád: desetinožci (Decapoda)								
čel.: Alpheidae								
kreveta Alpheus bellulus						0.0.2		
třída: korýši (Crustacea)								
řád: desetinožci (Decapoda)								
čel.: Alpheidae								
kreveta Alpheus fasqueli						0.0.1		
čel.: Atyidae								
krevetka molucká Atyopsis moluccensis						0.0.2		
čel.: Diogenidae								
Dardanus megistos						0.0.2		
Paguristes cadenti						0.0.2		
krab Calcinus laevimanus	0.0.2					0.0.2		
krab ozdobný Calcinus elegans	0.0.3					0.0.3		
čel.: Hippolytidae								
kreveta pruhovaná Lysmata amboinensis	0.0.4					0.0.4		
krevetka šarlatová Lysmata debelius	0.0.11					0.0.3		
krevetka Wurdermannova Lysmata wurdemanni						0.0.2		
čel.: Majidae								
Mithrax sculptus						0.0.2		
čel.: Parastacidae								
rak červený Procambarus clarkii	0.0.8					0.0.2		
rak mramorový Procambarus fallax	0.0.9					0.0.9		
čel.: Porcellanidae								
Petrolisthes maculatus						0.0.1		
čel.: Stenopodidae								
kreveta drsná Stenopus hispidus						0.0.1		
třída: pavoukovci (Arachnida)								
řád: pavouci (Araneae)								
čel.: Theraphosidae								
sklípkan barevnochlupatý Nhandu coloratovillosus	0.2					0.2		
sklípkan huňatý Avicularia avicularia	0.1					0.1		
sklípkan kadeřavý Brachypelma albopilosum	0.1					0.1		
sklípkan kovoleský Poecilotheria metallica						0.0.1		ESB
sklípkan královský Poecilotheria regalis	0.1					0.1		
sklípkan růžový Grammostola rosea	0.4					0.2		
sklípkan středoyucatanský Brachypelma epicureanum	0.1					0.1		

Seznam chovaných zvířat

List of Animal Kept

Zoo Brno	bezobratlí (Invertebrata)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
kmen: houby (Porifera)								
třída: rohovití (Demospongiae)								
řád: (Haplosclerida)								
čel.: Petrosiidae								
houba Xestospongia sp.						0.0.1		
kmen: kroužkovci (Annelida)								
třída: mnohoštětinatci (Polychaeta)								
řád: (Sabellida)								
čel.: Sabellidae								
rournatec Protula sp.						0.0.2		
rournatec indický Sabellastarte indica						0.0.3		
rournatec velkolepý Sabellastarte magnifica						0.0.2		
kmen: měkkýši (Mollusca)								
třída: mlži (Bivalvia)								
řád: listožábří (Eulamellibranchiata)								
čel.: Corbiculidae								
korbicula Corbicula sp.						0.0.6		
čel.: Tridacnidae								
zéva hladká Tridacna derasa						0.0.1		RDB
třída: plži (Gastropoda)								
řád: (Monotocardia)								
čel.: Buccinidae								
surmovka vražedná Clea helena	0.0.50					0.0.50		
čel.: Nassariidae								
vršatka Nassarius sp.						0.0.15		
řád: (Diotocardia)								
čel.: Neritidae								
zubovec Neritina sp.						0.0.6		
čel.: Trochidae								
kotouč indický Trochus niloticus						0.0.30		
čel.: Turbinidae								
donka šupinatá Astraea caelata						0.0.10		
kmen: ostnokožci (Echinodermata)								
třída: hvězdice, hadice (Stelleroidea)								
řád: (Valvatida)								
čel.: Archasteridae								
hvězdice hranatá Archaster angulatus						0.0.2		
řád: (Phrynophiurida)								
čel.: Asteroschematidae								
hadice olivovězelená Ophiarachna incrassata	0.0.2					0.0.2		

Seznam chovaných zvířat
List of Animal Kept

Zoo Brno	bezobratlí (Invertebrata)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
řád: (Valvatida)								
čel.: Ophidiasteridae								
hvězdice indická Fromia indica						0.0.3		
hvězdice modrá Linckia laevigata	0.0.2					0.0.2		
řád: (Ophiurida)								
čel.: Ophiocomidae								
hadice rifová Ophiocoma scolopendrina	0.0.2					0.0.2		
čel.: Ophiuridae								
hadice Ophiolepis superba	0.0.2					0.0.2		
řád: (Valvatida)								
čel.: Oreasteridae								
hvězdice Protoreaster sp.						0.0.1		
hvězdice Linckova Protoreaster lincki						0.0.2		
třída: ježovky (Echinoidea)								
řád: (Diadematoida)								
čel.: Diadematidae								
ježovka Diadema savignyi	0.0.8					0.0.8		
řád: (Temnopleuroida)								
čel.: Temnopleuridae								
ježovka kulovitá Mespilia globulus	0.0.2					0.0.2		
třída: sumýši (Holothuroidea)								
řád: (Aspidochirotida)								
čel.: Holothuriidae								
sumýš Actinopyga echinites	0.0.2					0.0.2		
sumýš Holothuria edulis	0.0.1					0.0.1		
kmen: žahavci (Cnidaria)								
třída: korálnatci (Anthozoa)								
řád: korálovníci (Corallimorpharia)								
čel.: Discosomatidae								
korálovník Rhodactis sp.	0.0.50					0.0.50		
řád: laločníci (Alcyonaria)								
čel.: Alcyoniidae								
laločnice Sarcophyton sp.	0.0.6					0.0.6		
laločnice Lobophytum sp.	0.0.4					0.0.4		
laločnice Sinularia sp.	0.0.7					0.0.8		
čel.: Nephtheidae								
laločník Capnella sp.	0.0.3					0.0.3		
čel.: Xeniidae								
laločník Anthelia sp.	0.0.1					0.0.2		

Seznam chovaných zvířat

List of Animal Kept

Zoo Brno	bezobratlí (Invertebrata)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
řád: rohovitky (Gorgonaria)								
čel.: Gorgoniidae								
laločník Pinnigorgia sp.	0.0.2					0.0.3		
rohovitka Gorgonia sp.						0.0.1		
čel.: Plexauridae								
trsovník Menella sp.						0.0.1		
řád: sasankovci (Zoantharia)								
čel.: Zoanthidae								
sasankovec Acrozoanthus sp.						0.0.1		
sasankovec Zoanthus sp.						0.0.3		
sasankovec kožovitý Zoanthus sociatus						0.0.1		
řád: sasanky (Actiniaria)								
čel.: Actiniidae								
sasanka čtyřbarevná Entacmaea quadricolor						0.0.1		
sasanka pohostinná Macrodactyla doreensis						0.0.1		
čel.: Stoichactidae								
sasanka velkolepá Heteractis magnifica						0.0.2		
řád: stoloni (Stolonifera)								
čel.: Cornulariidae								
stolon Clavularia sp.						0.0.3		
čel.: Tubiporidae								
varhanitka červená Tubipora musica						0.0.1		
řád: větevníci (Scleractinia)								
čel.: Acroporidae								
montipóra Montipora confusa						0.0.2		
montipóra prstovitá Montipora digitata						0.0.1		
větevník proměnlivý Acropora valida						0.0.2		
větevník útlý Acropora tenuis						0.0.1		
čel.: Agariciidae								
houbovník Pachyseris sp.						0.0.1		
houbovník lupenitý Pavona decussata						0.0.1		
čel.: Caryophylliidae								
turbinatka Euphyllia divisa						0.0.12		
turbinatka Euphyllia paraancora						0.0.1		RDB
turbinatka Plerogyra simplex						0.0.1		

Seznam chovaných zvířat

List of Animal Kept

Zoo Brno	bezobratlí (Invertebrata)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
turbinatka Jardinova Catalaphyllia jardinei						0.0.2		RDB
turbinatka zakotvená Euphyllia ancora						0.0.2		RDB
čel.: Dendrophylliidae								
dendrofyla Tubastraea sp.						0.0.3		
dendrofyla Turbinaria sp.						0.0.1		
dendrofyla vousatá Duncanopsammia axifuga						0.0.1		
čel.: Faviidae								
útesovník Caulastraea sp.	0.0.1					0.0.5		
útesovník Favites sp.						0.0.1		
útesovník bodavý Echinopora lamellosa	0.0.1					0.0.2		
útesovník pichlavý Hydnophora exesa						0.0.1		
útesovník rozvětvený Hydnophora rigida	0.0.1					0.0.4		
útesovník vidličnatý Caulastraea furcata						0.0.2		
čel.: Fungiidae								
houbovník Fungia sp.						0.0.2		
houbovník slimákovitý Herpolitha limax						0.0.1		
čel.: Mussidae								
riflovník lordhowensijský Acanthastrea lordhowensis						0.0.1		
rifovník Welsův Blastomussa wellsi						0.0.2		
čel.: Oculinidae								
okulína Galaxea sp.	0.0.1					0.0.3		
čel.: Pocilloporidae								
pórovník Pocillopora sp.						0.0.1		
pórovník Stylophora sp.						0.0.1		
pórovník bodlinatý Seriatopora hystrix						0.0.1		
pórovník členitý Pocillopora damicornis						0.0.2		
pórovník úhledný Seriatopora caliendrum	0.0.1					0.0.5		
čel.: Poritidae								
dírkovník Alveopora sp.						0.0.1		
dírkovník Goniopora sp.						0.0.1		

Seznam chovaných zvířat
List of Animal Kept

Zoo Brno	paryby (Chondrichthyes)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
řád: rejnoci (Rajiformes)								
čel.: Dasyatidae								
trnucha skvrnitá Potamotrygon motoro	0.0.1					0.0.1		

Zoo Brno	ryby (Pisces)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
řád: mnohoploutví (Polypteriformes)								
čel.: Polypteridae								
bichirek úhořovitý Erpetoichthys calabaricus	0.0.1					0.0.1		
řád: ostnojazyční (Osteoglossiformes)								
čel.: Osteoglossidae								
baramundi malajský Scleropages formosus	0.0.1					0.0.1	I	RDB
čel.: Pantodontidae								
motýlkovec africký Pantodon buchholzi	0.0.2					0.0.2		
čel.: Notopteridae								
nožovec černý Xenomystus nigri	0.0.1					0.0.1		
čel.: Mormyridae								
rypoun Petersův Gnathonemus petersii	0.0.1					0.0.1		
řád: holobřiší (Anguilliformes)								
čel.: Muraenidae								
muréna příčnopruhá Echidna zebra	0.0.1					0.0.1		
muréna hvězdovitá Echidna nebulosa	0.0.1					0.0.1		
řád: máloostní (Cypriniformes)								
čel.: Cyprinidae								
kapr obecný - nishikigoi Cyprinus carpio	0.0.14					0.0.14		
parmička Denisonova Puntius denisonii	0.0.10					0.0.10		RDB
parmoun siamský Crossocheilus siamensis	0.0.15					0.0.15		
čel.: Balitoridae								
mřenka Yunnanilus sp.	0.0.8					0.0.8		
čel.: Cobitidae								
sekavec příčnopásý Pangio kuhlii	0.0.5					0.0.5		
řád: trnobřiší (Characiformes)								
čel.: Characidae								
kolosoma brazilská Colossoma macropomum	0.0.5					0.0.5		
tetra žhavá Hemigrammus erythrozonus	0.0.15					0.0.15		
neonka černá Hyphessobrycon herbertaxelrodi	0.0.30					0.0.30		

Seznam chovaných zvířat
List of Animal Kept

Zoo Brno	ryby (Pisces)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
čel.: Characidae								
tetra diamantová Moenkhausia pittieri	0.0.15					0.0.15		
neonka červená Paracheirodon axelrodi	0.0.5					0.0.5		
čel.: Alestiidae								
afrotetra dlouhoploutvá Brycinus longipinnis	0.0.12					0.0.12		
řád: sumci (Siluriformes)								
čel.: Mochokidae (Mochocidae)								
peřovec kukaččí Synodontis multipunctatus	0.0.3					0.0.3		
čel.: Loricariidae								
krunýřovec L340 Hypancistrus sp.	0.0.2					0.0.2		
čel.: Siluridae								
sumec sklovitý Kryptopterus bicirrhis	0.0.2					0.0.2		
čel.: Loricariidae								
krunýřovec Ancistrus sp.	0.0.41					0.0.41		
glyptoper velkoploutvý Glyptoperichthys gibbiceps	0.0.4					0.0.4		
liposarkus pardálí Liposarcus pardalis	0.0.1					0.0.1		
čel.: Callichthyidae								
pancéřníček panda Corydoras panda	0.0.10					0.0.10		
pancéřníček drobný Corydoras nanus	0.0.2					0.0.2		
pancéřníček nazelenalý Corydoras concolor	0.0.7					0.0.7		
pancéřníček šikmopruhý Corydoras melini	0.0.7					0.0.7		
pancéřníček kropenatý Megalechis thoracata	0.0.4					0.0.4		
čel.: Mochokidae (Mochocidae)								
peřovec nilský Synodontis schall	0.0.2					0.0.2		
peřovec čelnatý Synodontis frontosus	0.0.1					0.0.1		
řád: nahohřbetí (Gymnotiformes)								
čel.: Sternopygidae								
dlouhoocaska zelenavá Eigenmannia virescens	0.0.7					0.0.7		
řád: gavúni (Atheriniformes)								
čel.: Melanotaeniidae								
duhovka lososová Glossolepis incisus	0.0.6					0.0.6		RDB
duhovka Boesemanova Melanotaenia boesemani	0.0.23					0.0.23		RDB
duhovka novoguinejská Melanotaenia affinis	0.0.1					0.0.1		
řád: ropušnicotvární (Scorpaeniformes)								

Seznam chovaných zvířat
List of Animal Kept

Zoo Brno	ryby (Pisces)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
čel.: Scorpaenidae								
perutýn ohnivý Pterois volitans	0.0.1					0.0.1		
řád: ostnoploutví (Perciformes)								
čel.: Pseudochromidae								
sapínovec Fridmannův Pseudochromis fridmani	0.0.1					0.0.1		
sapínovec žlutofialový Pictichromis paccagnellae	0.0.1					0.0.1		
čel.: Plesiopidae								
oblohlav vysokoploutvý Calloplesiops altivelis	0.0.1					0.0.1		
čel.: Centrarchidae								
slunečnice pestrá Lepomis gibbosus	0.0.2					0.0.2		
čel.: Apogonidae								
parmovec Schlegelův Apogon schlegeli	0.0.1					0.0.1		
parmovec skvělý Pterapogon kauderni	0.0.7					0.0.7		
parmovec příčnopruhý Sphaeramia nematoptera	0.0.8					0.0.8		
čel.: Carangidae								
kranas zlatý Gnathanodon speciosus	0.0.6					0.0.6		
čel.: Chaetodontidae								
zobec obecný Chelmon rostratus	0.0.3					0.0.3		
čel.: Pomacanthidae								
pomčík korálový Centropyge bispinosus	0.0.1					0.0.1		
čel.: Cirrhitidae								
štětičkovec dlouhohlavý Oxycirrhites typus	0.0.1					0.0.1		
čel.: Cichlidae								
tlamovec Haplochromis sp.	0.0.3					0.0.3		
kančík pruhoocasý Heros efesciatus	0.0.2					0.0.2		
kančík Salvinův Nandopsis salvini	0.0.2					0.0.2		
pestřenec zploštělý Altolamprologus calvus	0.0.4					0.0.4		
cichlidka Reganova Julidochromis regani	0.0.6					0.0.6		
tlamovec žlutý Labidochromis yellow	0.0.13					0.0.13		
kančík Cichlasoma orinocense	0.0.5					0.0.5		
perleťovka surinamská Geophagus surinamensis	0.0.2					0.0.2		
cichlidka Ramirezova Microgeophagus ramirezi	0.0.4					0.0.4		
tlamovec Pseudotropheus hajomaylandi	0.0.4					0.0.4		
skalára amazonská Pterophyllum scalare	0.0.8					0.0.8		

Seznam chovaných zvířat
List of Animal Kept

Zoo Brno	ryby (Pisces)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
čel.: Cichlidae								
perleťovka Satanoperca daemon	0.0.5					0.0.5		
kančík červenohlavý Vieja synspila	1.1.12					1.1.12		
Crenicichla regani	0.0.2					0.0.2		
tlamovec Aulonocara sp.	0.0.4					0.0.4		
tlamovec Cyphotilapia gibberosa	0.0.10					0.0.10		
tlamovec žlutoocasý Cyprichromis leptosoma	0.0.28					0.0.28		
tlamovec štíhlý Pseudotropheus elongatus	0.0.10					0.0.10		RDB
tlamovec Duboisův Tropheus duboisi	0.0.3					0.0.3		RDB
Enantiopus melanogenys	0.0.5					0.0.5		
čel.: Pomacentridae								
klaun očkatý Amphiprion ocellaris	0.0.2					0.0.2		
klaun zdobený Amphiprion percula	0.0.1					0.0.1		
sapín zelený Chromis viridis	0.0.3					0.0.3		
sapínek žlutomodrý Chrysiptera hemicyanea	0.0.4					0.0.4		
sapínek Allenův Pomacentrus alleni	0.0.3					0.0.3		
klaun sametový Premnas biaculeatus	0.0.2					0.0.2		
čel.: Labridae								
pyskoun červenohlavý Cirrhilabrus solorensis	0.0.1					0.0.1		
kněžík žlutý Halichoeres chrysus	0.0.2					0.0.2		
Cirrhilabrus exquisitus	0.0.1					0.0.1		
čel.: Blenniidae								
slizoun dvoubarevný Ecsenius bicolor	0.0.1					0.0.1		
Meiacanthus grammistes	0.0.1					0.0.1		
čel.: Callionymidae								
vřeténka ozdobná Synchiropus picturatus	0.0.1					0.0.1		
čel.: Gobiidae								
hlaváč opásaný Cryptocentrus cinctus	0.0.1					0.0.1		
hlaváč černoostný Stonogobiops nematodes	0.0.1					0.0.1		
hlaváč oranžovoskvrnný Valenciennea puellaris	0.0.2					0.0.2		
čel.: Microdesmidae								
hlaváčovec nádherný Nemateleotris decora	0.0.1					0.0.1		
čel.: Siganidae								
králíčkovec liščí Siganus vulpinus	0.0.1					0.0.1		

Seznam chovaných zvířat
List of Animal Kept

Zoo Brno	ryby (Pisces)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
čel.: Acanthuridae								
bodlok pestrý Paracanthurus hepatus	0.0.3					0.0.3		
bodlok plachtonoš Zebrasoma veliferum	0.0.1					0.0.1		
Acanthurus leucocheilus	0.0.1					0.0.1		
čel.: Anabantidae								
ostnovec leopardí Ctenopoma acutirostre	0.0.2					0.0.2		
čel.: Helostomatidae								
čichavec líbající Helostoma temminckii	0.0.4					0.0.4		
řád: čtverzubci (Tetraodontiformes)								
čel.: Balistidae								
ostenec zlatolemý Xanthichthys auromarginatus	0.0.1					0.0.1		
čel.: Tetraodontidae								
hranobřich Valentinův Canthigaster valentini	0.0.1					0.0.1		

Zoo Brno	obojživelníci (Amphibia)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
řád: žáby (Anura)								
čel.: Pelodryadidae								
rosnice siná Pelodryas caerulea	0.0.3					0.0.3		

Zoo Brno	plazi (Reptilia)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
řád: želvy (Chelonia)								
čel.: Carettochelyidae								
karetka novoguinejská Carettochelys insculpta	2.1					2.1	II	RDB
čel.: Emydidae								
želva nádherná Trachemys scripta elegans	1.23					1.23		
čel.: Geomydidae								
želva amboinská Cuora amboinensis	0.1					0.1	II	ESB,RDB
orlicie bornejská Orlitia borneensis	2.0					2.0	II	ESB,RDB
čel.: Testudinidae								
želva pavoukovitá Pyxis arachnoides brygooi	6.1					6.1	I	ESB,RDB
želva paprsčitá Astrochelys radiata	0.4					0.4	I	ESB,RDB
želva zelenavá Testudo hermanni boettgeri	1.2					1.2	II	
želva uhlířská Chelonoidis carbonaria	1.1.2		1.0			2.1.2	II	

Seznam chovaných zvířat
List of Animal Kept

Zoo Brno	plazi (Reptilia)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
želva pardálí Stigmochelys pardalis babcocki	5.0					5.0	II	
čel.: Chelidae								
vousivka pestrá Phrynops geoffroanus	1.0					1.0		
řád: krokodýli (Crocodylia)								
čel.: Crocodylidae								
kajmánek trpasličí Paleosuchus palpebrosus	1.2				0.1	1.1	II	
řád: šupinatí (Squamata)								
čel.: Iguanidae								
leguán kubánský Cyclura nubila	1.4		0.3		0.3	1.4	I	RDB
leguán zelený Iguana iguana	1.1		0.0.6	0.1.6		1.0	II	
leguánek modravý Petrosaurus thalassinus	0.0.3			0.0.2		0.0.1		
čukvala zavalitá Sauromalus ater	2.1			1.0		1.1		
bazilišek páskovaný Basiliscus vittatus	0.1			0.1				
leiocefalus kýlnatý Leiocephalus carinatus			0.0.5			0.0.5		
anolis obrovský Anolis equestris	0.1					0.1		
bazilišek zelený Basiliscus plumifrons	1.1					1.1		
oplurus Oplurus cuvieri cuvieri	3.2					3.2		
leguánek modrý Sceloporus cyanogenys	0.0.2					0.0.2		
leguánek ostnitý Sceloporus magister	1.0			1.0				
leguán nosorohý Cyclura cornuta	1.1					1.1	I	ESB,RDB
čel.: Agamidae								
agama kočinčinská Physignathus cocincinus	1.1.1					1.1.1		
trnorep skalní Uromastyx acanthinura			1.2.6	0.2.6		1.0	II	
čel.: Chamaeleonidae								
chameleon obrovský Furcifer oustaleti	1.1.1			1.1.1			II	
čel.: Gekkonidae								
gekončík noční Eublepharis macularius	3.0					3.0		
čel.: Teiidae								
teju červenavý Tupinambis rufescens	1.1					1.1	II	
dracena krokodýlovitá Dracaena guianensis			1.2	0.1		1.1	II	
čel.: Anguidae								
dvojjazyčník haitský Celestus warreni	7.5		0.0.5	0.0.3	1.1	6.4		
čel.: Helodermatidae								
korovec mexický Heloderma horridum horridum	1.1					1.1	II	EEP,RDB

Seznam chovaných zvířat
List of Animal Kept

Zoo Brno	plazi (Reptilia)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
čel.: Varanidae								
varan komodský Varanus komodoensis	1.0					1.0	I	EEP,ISB,RDB
čel.: Boidae								
hroznýšovec kubánský Epicrates angulifer	1.0					1.0	II	EEP
krajta královská Python regius	1.1					1.1	II	
krajta tygrovitá Python molurus	0.1					0.1	II	
anakonda velká Eunectes murinus	1.2					1.2	II	
hroznýšovec duhový Epicrates cenchria maurus	1.0					1.0	II	
krajta diamantová Morelia spilota variegata	1.1					1.1	II	
čel.: Colubridae								
korálovka sedlatá Lampropeltis triangulum	0.0.2					0.0.2		
korálovka sedlatá Lampropeltis triangulum campbelli	0.1					0.1		
užovka obojková Natrix natrix			0.0.2					
užovka domácí Lamprophis fuliginosus	0.0.1					0.0.1		
užovka červená Pantherophis guttatus	0.0.1					0.0.1		

Zoo Brno	ptáci (Aves)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
řád: pštrosové (Struthioniformes)								
čel.: Struthionidae								
pštros dvouprstý Struthio camelus			0.1	0.1			I	
řád: kasuárové (Casuariiformes)								
čel.: Dromaiidae								
emu hnědý Dromaius novaehollandiae	1.0				1.0			
řád: plameňáci (Phoenicopteriformes)								
čel.: Phoenicopteridae								
plameňák růžový Phoenicopterus roseus	5.7		2.2			7.9	II	
řád: vrubozobí (Anseriformes)								
čel.: Anatidae								
čírka skořicová Anas cyanoptera			2.2			2.2		
husička dvoubarvá Dendrocygna bicolor	2.4.1				1.0	1.4.1	III	
labuť Bewickova Cygnus bewickii			1.1		1.1			
labuť velká Cygnus olor			0.0.3		0.0.3			

Seznam chovaných zvířat
List of Animal Kept

Zoo Brno	ptáci (Aves)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
husička vdovka Dendrocygna viduata	2.1					2.1		
kachna domácí - ruanská Anas platyrhynchos f. domestica	1.1					1.1		
řád: dravci (Falconiformes)								
čel.: Accipitridae								
orel východní Haliaeetus pelagicus	1.1					1.1	II	ESB,RDB
káně lesní Buteo buteo			0.0.7		0.0.7		II	
krahujec obecný Accipiter nisus			0.0.4		0.0.4		II	
orel mořský Haliaeetus albicilla			0.1	0.1			I	EEP
orel bělohlavý Haliaeetus leucocephalus	0.2					0.2	II	
čel.: Falconidae								
poštolka obecná Falco tinnunculus			0.0.12		0.0.11	0.0.1	II	
raroh velký Falco cherrug	1.0					1.0	II	RDB
řád: hrabaví (Galliformes)								
čel.: Cracidae								
hoko červený Crax rubra rubra	1.1		1.0		1.0	1.1	III	RDB
čel.: Phasianidae								
páv korunkatý Pavo cristatus	5.3	0.1.1		2.0	0.2.1	3.2	III	
křepelka korunkatá Rollulus rouloul	2.1				1.0	1.1		
perlička domácí Numida meleagris f. domestica	4.1		0.0.10	1.0	1.0	2.1.10		
řád: krátkokřídlí (Gruiformes)								
čel.: Gruidae								
jeřáb mandžuský Grus japonensis	1.1					1.1	I	EEP,ISB,RDB
řád: bahňáci (Charadriiformes)								
čel.: Haematopodidae								
ústřičník velký Haematopus ostralegus	1.0		1.0		1.0	1.0		
čel.: Recurvirostridae								
tenkozobec opačný Recurvirostra avosetta	4.4					4.4		
čel.: Charadriidae								
kulík písečný Charadrius hiaticula	3.1				1.0	2.1		
čel.: Scolopacidae								
jespák bojovný Philomachus pugnax	2.2		3.2			5.4		
řád: měkkozobí (Columbiformes)								
čel.: Columbidae								
hrdlička zahradní Streptopelia decaocto			0.0.8			0.0.1		
holub hřivnáč Columba palumbus			0.0.1		0.0.1			

Seznam chovaných zvířat
List of Animal Kept

Zoo Brno	ptáci (Aves)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
holub zelenokřídlý Chalcophaps indica	3.3			1.0	1.2	1.1		
holub domácí Columba livia f. domestica	0.0.1		0.0.11		0.0.10	0.0.2		
řád: papoušci (Psittaciformes)								
čel.: Cacatuidae								
kakadu palmový Probosciger aterrimus	1.0					1.0	I	EEP
korela chocholatá Nymphicus hollandicus	2.1					2.1		
čel.: Psittacidae								
agapornis Fischerův Agapornis fischeri	2.2	0.0.2	1.1			3.3.2	II	
ara ararauna Ara ararauna	2.1		0.1	0.1		2.1	II	
agapornis škraboškový Agapornis personata	3.3					3.3	II	
papoušek vlnkovaný Melopsittacus undulatus	2.2.11		1.1	2.2.2		1.1.9		
nestor kea Nestor notabilis	2.1				0.1	2.0	II	ESB,RDB
žako šedý Psittacus erithacus			1.0			1.0	I	RDB
žako velký Psittacus erithacus erithacus	2.2	1.1	1.0		2.1	2.2	I	RDB
papoušek zpěvavý Psephotus haematonotus	2.1					2.1	II	
papoušek různobarvý pestrý Eclectus roratus polychloros	1.1					1.1	II	
vaza velký Coracopsis vasa	0.2					0.2	II	
papoušek patagonský Cyanoliseus patagonus	3.2					3.2	II	
řád: kukačky (Cuculiformes)								
čel.: Musophagidae								
turako šedý Crinifer piscator	2.1	1.0.2	1.0	0.0.2	2.0	1.1	III	
řád: sovy (Strigiformes)								
čel.: Strigidae								
puštík obecný Strix aluco	2.1		0.0.3		0.0.3	2.1	II	
sýček obecný Athene noctua	3.3	0.0.2	0.1	1.1.1	1.2.1	1.1	II	
puštík bělavý západosibiřský Strix uralensis uralensis	1.1					1.1	II	
kalous ušatý Asio otus			1.0.1	1.0	0.0.1		II	
výr virginský Bubo virginianus	1.1					1.1	II	
výr velký západosibiřský Bubo bubo sibiricus	1.1					1.1	II	
sovice sněžní Nyctea scandiaca	1.1					1.1	II	
puštík bradatý Strix nebulosa	1.1					1.1	II	

Seznam chovaných zvířat

List of Animal Kept

Zoo Brno	ptáci (Aves)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
řád: svišťouni (Apodiformes)								
čel.: Apodidae								
rorýs obecný Apus apus			0.0.7		0.0.7			
řád: srostloprstí (Coraciiformes)								
čel.: Alcedinidae								
ledňák obrovský Dacelo novaeguineae	1.2		1.0		1.1	1.1		
čel.: Coraciidae								
mandelík hajní Coracias garrulus	1.1					1.1		
řád: šplhavci (Piciformes)								
čel.: Capitonidae								
perlák červenožlutý Trachyphonus erythrocephalus			1.0.2			1.0.2		
čel.: Picidae								
žluna zelená Picus viridis			0.0.2		0.0.2			
strakapoud velký Picoides major			0.0.7		0.0.6	0.0.1		
řád: pěvci (Passeriformes)								
čel.: Hirundinidae								
vlaštovka obecná Hirundo rustica			0.0.1		0.0.1			
čel.: Laniidae								
ťuhýk obecný Lanius collurio			0.0.1		0.0.1			
čel.: Turdidae								
drozd zpěvný Turdus philomelos			0.0.2		0.0.2			
drozd kvíčala Turdus pilaris			0.0.2		0.0.2			
drozd černoprsý Turdus dissimilis	1.0					1.0		
rehek domácí Phoenicurus ochruros			0.0.3		0.0.2	0.0.1		
kos černý Turdus merula			0.0.20		0.0.20			
čel.: Muscicapidae								
lejsek černohlavý Ficedula hypoleuca			0.0.1		0.0.1			
čel.: Paridae								
sýkora koňadra Parus major			0.0.6		0.0.6			
čel.: Sittidae								
brhlík lesní Sitta europaea			0.0.1		0.0.1			
čel.: Fringillidae								
dlask tlustozobý Coccothraustes coccothraustes			0.0.2		0.0.2			
zvonohlík zahradní Serinus serinus			1.1.1	1.0	0.0.1	0.1		
pěnkava obecná Fringilla coelebs			0.0.6		0.0.6			
zvonek zelený Carduelis chloris			0.0.2		0.0.2			
stehlík obecný Carduelis carduelis			1.1.1	1.1	0.0.1			

Seznam chovaných zvířat
List of Animal Kept

Zoo Brno	ptáci (Aves)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
hýl obecný Pyrrhula pyrrhula			1.1	1.1				
konopka obecná Acanthis cannabina			0.1	0.1				
čel.: Ploceidae								
vrabec domácí Passer domesticus			0.0.2		0.0.2			
snovač rudozobý Quelea quelea	3.2.66			0.1.5		3.1.61		
čel.: Sturnidae								
majna Rothschildova Leucopsar rothschildi	0.2					0.2	I	EEP,RDB
leskoptev purpurová Lamprotornis purpureus			1.1			1.1		
leskoptev tříbarvá Spreo fischeri	3.0				1.0	2.0		
čel.: Corvidae								
sojka obecná Garrulus glandarius			0.0.4		0.0.4			
vrána šedá Corvus cornix			0.0.1		0.0.1			
havran polní Corvus frugilegus			0.0.1		0.0.1			
krkavec velký Corvus corax	1.1					1.1		

Zoo Brno	savci (Mammalia)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
řád: vačnatci (Marsupialia)								
čel.: Potoroidae								
klokánek králíkovitý Bettongia penicillata	1.1	0.2			1.2	0.1	I	EEP,RDB
čel.: Macropodidae								
klokan žlutonohý Petrogale xanthopus xanthopus	0.2		1.0			1.2		EEP,RDB
řád: chudozubí (Xenarthra)								
čel.: Dasypodidae								
pásovec štětinatý Chaetophractus villosus	1.1	0.0.2		0.0.1		1.1.1		
řád: hmyzožravci (Insectivora)								
čel.: Erinaceidae								
ježek bělobřichý Atelerix albiventris	0.2		0.0.1			0.2.1		
ježek západní Erinaceus europaeus	0.0.13		0.0.75			0.0.33		
ježek východní Erinaceus concolor	0.0.3		0.0.32			0.0.10		
řád: letouni (Chiroptera)								
čel.: Pteropidae								
kaloň plavý Eidolon helvum	5.0					5.0		

Seznam chovaných zvířat
List of Animal Kept

Zoo Brno	savci (Mammalia)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
čel.: Vespertilionidae								
netopýr nejmenší Pipistrellus pygmaeus			0.0.6					
netopýr černý Barbastella barbastellus			0.0.1					RDB
netopýr večerní Eptesicus serotinus			0.0.3					
netopýr Saviův Hypsugo savii			0.0.1					
netopýr rezavý Nyctalus noctula			0.0.38			0.0.29		
netopýr stromový Nyctalus leisleri			0.0.1					
netopýr jižní Pipistrellus kuhlii	0.0.1		0.0.2					
netopýr parkový Pipistrellus nathusii			0.0.1					
netopýr hvízdavý Pipistrellus pipistrellus	0.0.1		0.0.182			0.0.1		
netopýr ušatý Plecotus auritus			0.0.3			0.0.1		
netopýr pestrý Vespertilio murinus	0.0.2		0.0.6			0.0.2		
řád: primáti (Primates)								
čel.: Lemuridae								
lemur černý Eulemur macaco			1.1.1			1.1.1	I	EEP,ISB,RDB
lemur kata Lemur catta	6.0				1.0	5.0	I	ESB,RDB
vari černobílý Varecia variegata			0.2			0.2	I	EEP,ISB,RDB
lemur běločelý Eulemur albifrons	1.1				0.1	1.0	I	RDB
čel.: Callithrichidae								
tamarín žlutoruký Saguinus midas	1.1					1.1	II	ESB
kosman bělovousý Callithrix jacchus	1.0			1.0			II	
lvíček zlatohlavý Leontopithecus chrysomelas	0.2					0.2	I	EEP,ISB,RDB
tamarín pinčí Saguinus oedipus	1.1					1.1	I	EEP,ISB,RDB
kosman zakrslý Callithrix pygmaea pygmaea	11.5	2.1.1		1.0.1	1.1	11.5	II	
čel.: Cebidae								
kotul veverovitý Saimiri sciureus	2.7		0.3		0.3	2.7	II	EEP
čel.: Cercopithecidae								
dželada Theropithecus gelada	3.0					3.0	II	EEP,ISB
pavián anubi Papio anubis	0.4					0.4	II	
čel.: Pongidae								
šimpanz Pan troglodytes	1.2					1.2	I	EEP,RDB

Seznam chovaných zvířat
List of Animal Kept

Zoo Brno	savci (Mammalia)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
řád: šelmy (Carnivora)								
čel.: Canidae								
vlk arktický Canis lupus arctos	1.2	5.3.1	4.1	2.0.1	3.4	5.2	I	
liška polární Alopex lagopus	1.1		2.1	2.1		1.1		
liška obecná Vulpes vulpes			0.0.3					
vlk hřivnatý Chrysocyon brachyurus	1.1	2.1			1.0	2.2	II	EEP,ISB
čel.: Ursidae								
medvěd lední Ursus maritimus	1.2					1.2	II	EEP,ISB,RDB
panda červená Ailurus fulgens	1.1					1.1	I	ISB,RDB
medvěd kamčatský Ursus arctos beringianus	1.1	1.0				2.1	II	ESB
čel.: Procyonidae								
mýval severní Procyon lotor	1.2	0.0.3	1.0	0.0.3		2.2		
nosál červený Nasua nasua	3.3	1.4.4		0.0.4		4.7		
čel.: Mustelidae								
skunk pruhovaný Mephitis mephitis	2.2	4.3.2		1.0.2	4.3	1.2		
rosomák Gulo gulo gulo	1.1	1.0				2.1		EEP
kuna skalní Martes foina			0.0.2					
jezevec lesní Meles meles			0.0.1					
fretka Mustela furo	1.0			1.0				
čel.: Viverridae								
binturong Arctictis binturong	1.0				1.0		III	EEP
čel.: Herpestidae								
surikata Suricata suricatta	4.2	1.1.7		0.0.4		5.3.3		
čel.: Felidae								
levhart cejlonský Panthera pardus kotiya	1.1					1.1	I	EEP,ISB,RDB
manul Otocolobus manul	1.1	2.2				3.3	II	EEP,ISB
rys kanadský Lynx canadensis	1.1					1.1	II	
margay Leopardus wiedii			0.1			0.1	I	EEP
kočka pouštní Felis margarita harrisoni	1.1					1.1	II	EEP,ISB
kočka bažinná Felis chaus			1.1	1.1			II	
jaguarundi Herpailurus yagouaroundi	2.2				1.0	1.2	I	
tygr sumaterský Panthera tigris sumatrae	1.1					1.1	I	EEP,ISB,RDB

Seznam chovaných zvířat
List of Animal Kept

Zoo Brno	savci (Mammalia)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
čel.: Otariidae								
lachtan medvědí Callorhinus ursinus	1.2			0.1		1.1		RDB
řád: lichokopytníci (Perissodactyla)								
čel.: Equidae								
zebra Chapmanova Equus quagga chapmanni	2.3	0.2	0.1	0.1	1.1	1.4		
kůň domácí - fríský Equus caballus	0.2					0.2		
kůň domácí - mini appaloosa Equus caballus	2.1	0.1				2.2		
kůň domácí - pony Equus caballus	0.1					0.1		
kůň domácí - irský kob Equus caballus	2.0					2.0		
kůň Převalského Equus przewalskii	0.2					0.2	I	EEP,ISB
zebra Grévyho Equus grevyi	1.3					1.3	I	EEP,ISB,RDB
kiang východní Equus kiang holdereri	1.3					1.3	II	ISB
čel.: Tapiridae								
tapír jihoamerický Tapirus terrestris	2.1	0.1			1.1	1.1	II	EEP,RDB
řád: sudokopytníci (Artiodactyla)								
čel.: Tayassuidae								
pekari bělobradý Tayassu pecari	2.6	1.0.1	1.0	1.1.1	1.1	2.4	II	
čel.: Camelidae								
vikuňa Vicugna vicugna	2.3			0.1	1.1	1.1	I	EEP,ISB
velbloud dvouhrbý Camelus ferus	1.4					1.4		
alpaka Vicugna pacos	4.4		0.1	0.1	3.0	1.4		
čel.: Giraffidae								
žirafa síťovaná Giraffa camelopardalis reticulata	2.4	0.2			1.0	1.6		EEP
čel.: Cervidae								
sob Rangifer tarandus	2.6	2.3.1		1.0.1		3.9		
wapiti sibiřský Cervus canadensis sibiricus	3.6	1.2	2.0	3.1	2.0	1.7		
srnec obecný Capreolus capreolus			0.0.3					
jelen milu Elaphurus davidianus	1.6		0.1	0.1		1.6		RDB
los evropský Alces alces	1.4	0.1		0.2		1.3		
čel.: Bovidae								
paovce hřivnatá Ammotragus lervia	5.7	3.2.1	0.1	1.1.1	1.0	6.9	II	RDB
pakůň modrý Connochaetes taurinus taurinus	1.1				1.1			
bizon Bison bison	3.1	0.1	0.2		1.0	2.4		

Seznam chovaných zvířat
List of Animal Kept

Zoo Brno	savci (Mammalia)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
jak domácí Bos grunniens	4.5	2.1		1.0	1.0	4.6		
ovce domácí - kamerunská Ovis aries aries			1.5	1.1		0.4		
ovce domácí - cápová Ovis aries aries	1.1					1.1		
ovce domácí - walliská Ovis aries aries	0.1					0.1		
tur domácí - jerseyský Bos taurus	0.1					0.1		
kozorožec sibiřský Capra sibirica	4.8	3.3	0.2	1.6	3.1	3.6	III	
koza domácí - kamerunská Capra hircus	4.6	1.3			3.1	2.8		
koza domácí - burská Capra hircus	0.3					0.3		
takin indický Budorcas taxicolor taxicolor	4.4	1.0		0.1	1.1	4.2	II	ESB,RDB
buvolec běločelý Damaliscus pygargus phillipsi			2.0			2.0		ESB
řád: hlodavci (Rodentia)								
čel.: Sciuridae								
sysel obecný Spermophilus citellus	0.0.39	0.0.14		0.0.1		0.0.52		RDB
čipmank východní Tamias striatus	2.2			0.1		2.1		
veverka obecná Sciurus vulgaris	0.0.2		0.0.12					
veverka Prévostova Callosciurus prevostii	1.1					1.1		
psoun prériový Cynomys ludovicianus	1.1.17					1.1.17		
čel.: Castoridae								
bobr kanadský Castor canadensis	6.3	0.0.4		1.0	2.1.1	3.2.3		
čel.: Muridae								
pískomil mongolský Meriones unguiculatus	1.3					1.3		
čel.: Leithiinae, syn. Seleviniidae								
plch velký Glis glis	0.0.1		0.0.1					
čel.: Hystricidae								
osinák africký Atherurus africanus			3.0		1.0	2.0		
čel.: Erethizontidae								
urzon kanadský Erethizon dorsatum	1.1	1.0				2.1		
kuandu obecný Coendou prehensilis	1.1			0.1		1.0		ESB
čel.: Chinchillidae								
činčila vlnatá Chinchilla lanigera	0.0.1					0.0.1	I	RDB
čel.: Caviidae								
mara stepní Dolichotis patagonum	7.2	0.5.1	1.0	2.1.1	1.0	5.6		
morče domácí Cavia porcellus	0.0.16	0.0.32		0.0.1	0.0.34	0.0.13		

Seznam chovaných zvířat

List of Animal Kept

Zoo Brno	savci (Mammalia)					2016		
český název latinský název	1.1.2016	Narození Birth	Příchod Arrival*	Úhyn Death	Odchod Departure**	1.12.2016	CITES	EEP, ISB, ESB, RDB
čel.: Hydrochaeridae								
kapybara Hydrochaeris hydrochaeris	1.1					1.1		
čel.: Dasyproctidae								
aguti Azarův Dasyprocta azarae	2.1	1.1	0.1	0.1		3.2		ESB,RDB
čel.: Octodontidae								
osmák degu Octodon degus	0.0.4	0.0.3		0.0.2		0.0.5		
čel.: Capromyiidae								
hutie stromová Capromys pilorides	0.5					0.5		
čel.: Myocastoridae								
nutrie Myocastor coypus			0.0.1					
řád: zajíci (Lagomorpha)								
čel.: Leporidae								
zajíc polní Lepus europaeus			0.0.6					
králík domácí - český strakáč Oryctolagus cuniculus v. edulis			1.1		1.1			
králík domácí - moravský modrý Oryctolagus cuniculus v. edulis			1.1		1.1			
králík domácí - zakrslý Oryctolagus cuniculus v. edulis	0.1.8				0.0.3	0.1.5		

Veterinární péče
Veterinary Care

Veterinární, preventivní a léčebná péče probíhala, stejně jako v minulých letech, i v roce 2016 ve třech oblastech.

Preventivní péče

Preventivní péče spočívala v důsledné sanaci areálu i objektů expozic dle ročního plánu deratizace, dezinfekce a dezinsekce, průběžně i podle aktuální potřeby. Jarní a podzimní parazitologické depistáže prokázaly účinnost plošného jarního a podzimního odčervení, ale i dlouhodobé problémy akcentující nutnost trvalé kontroly zoohygieny a zacházení s odpady živočišného původu.

Nejvyšší pozornost musíme nadále věnovat efektu dehelmintizace u koňovitých z důvodu opakovaného záchytu Parascaris equorum. Antiparazitika jsme aplikovali až 6x ročně, u hříbat individuálně a od třetího týdne života každý měsíc. Zvýšený důraz dále klademe na dehelmintizaci a sanaci prostředí koček pouštních, manulů, rysů kanadských *(Toxocara cati)*, jaguarundi *(Toxascaris leonina)*, mývalů severních *(Toxocara sp.)*, vlků arktických *(Scabies, Trichuris vulpis., Toxocara canis, Ancylostoma caninum)*, losů evropských *(rod Trichuris)*, sobů, kozorožců sibiřských a paovcí hřivnatých *(Eimeria)*. Očekávaný a četný byl výskyt endo- i ektoparazitů u ježků ze záchranné stanice volně žijících živočichů v Jinačovicích *(Capillaria, Crenosoma, Isospora, Ixodes)*. Hlístice tenkohlavec ovčí *(Trichuris ovis)* výrazně komplikuje zdravotní stav losího stáda. Trichurózu potlačujeme opakovaným podáváním bendazolových preparátů v pětidenních cyklech. Z důvodů parazitárního zatížení expozice a častých recidiv jsme s uspokojivým výsledkem přistoupili k podávání krmiva medikovaného přípravky Rafoxanidum a Mebendazolum *(Wild Mix 2)*. Z řady individuálně i plošně použitých preparátů jsme k léčbě i prevenci endo- a ektoparazitóz v roce 2016 u největšího počtu zvířat medikovali krmnou dávku přípravkem Fenbendazol Bioveta 4 % plv., Panacur gran. a Levamisole 30 % plv. Při možnosti individuálního podání jsme aplikovali injekčně především Dectomax inj., Biomec inj., perorálně pak Equestpramox oral gel, Noromectin Equine pasta, Panacur 10 % susp. a u koňovitých a medvědů ve většině případů Equiverm pastu. S ohledem na nutnost střídání účinných látek vzhledem ke vznikající rezistenci endoparazitů jsme v průběhu roku aplikovali u výše zmíněných druhů nové preparáty Equistran a Equimoxin perorální pastu. U šelem vzhledem k efektivnosti podání aplikujeme během příležitostného odchytu individuálně preparáty Advocate a Stronghold Spot-On s širokým spektrem účinnosti.

Díky preventivnímu podávání přípravku Baycox 5 % susp. mláďatům vybraných druhů týden po jejich narození se snažíme vyhnout ztrátám způsobeným kokcidiózou, která často alteruje zdravotní stav zvířat především na úseku Parohatá. Terénní cvičení domácích i zahraničních studentů Fakulty veterinárního lékařství Veterinární a farmaceutické univerzity (FLV VFU) v zoologické zahradě je cennou příležitostí k diskusi o aktuálních parazitologických problémech. Ústavu parazitologie FVL VFU patří naše poděkování za odbornou spolupráci a levnou pravidelnou i průběžnou depistáž.

Očkování mláděte skunka pruhovaného
The vaccination of a striped skunk cub

Veterinární péče
Veterinary Care

Očkování štěněte vlka hřivnatého
The vaccination of a maned wolf puppy
Photo by Alexandr Krátký

Opatření v oblasti deratizace, dezinfekce a dezinsekce (DDD) probíhala dle aktualizovaného plánu. Výskyt divokých potkanů jsme v roce 2016 nepozorovali. Během posledních dvaceti let jsme zaznamenali jen ojedinělý výskyt těchto přenašečů vážných onemocnění, na který jsme důrazně a s úspěchem reagovali. Tento stav je uspokojivý ve srovnání s dobou před dvaceti lety, kdy jsme v zanedbaném areálu zoo zaznamenali 3. stupeň zamoření potkany a s tím související výskyt nebezpečných nákaz, jako je salmonelóza, listerióza, leptospiróza či parvoviróza. V expozicích s rizikem roznesení návnady nastražené na synatropicky žijící hlodavce (Tropické království, Exotárium, Tygří skály) se nám osvědčil přípravek Hubex ve voskových blocích, umístěný ve staničkách z tvrdého plastu, nepřístupných pro zájmová zvířata. V roce 2016 jsme spektrum návnad rozšířili o přípravek Patenrat G. Vysoký výskyt drobných hlodavců komplikoval provoz v pavilonu Exotárium a ve voliéře vodních ptáků na Beringii. Pronikání drobných hlodavců do objektů se snažíme zabránit uskladněním krmiva do pevných uzavíratelných nádob. Pro hubení švábů v pavilonu Tropické království a pavilonu opic jsme opět použili, s patrným efektem, preparáty Neostomosan, Goliath gel a Maxforcewhite. Vedle možného přenosu infekce švábi komplikují u plazů hojení ran, často vzniklých při páření. Výskyt létavého hmyzu eliminujeme pomocí lepových pastí Atrest i larvicidních postřiků podestýlky. Opatření v oblasti deratizace, dezinfekce a dezinsekce realizujeme druhým rokem i v Záchranné stanici živočichů v Jinačovicích.

Vybrané druhy zvířat jsme vakcinovali v květnu po dokončení plošné dehelmintizace. Psovité a kočkovité šelmy vakcinujeme proti všem nebezpečným infekcím vyjma infekční peritonitidy koček, velbloudovité proti tetanu, koňovité proti tetanu a chřipce, žirafy a soby proti klostridiím, lachtany proti leptospiróze, králíky proti moru a myxomatóze.

Kvalitu krmiv kontrolujeme v kooperaci se Státním veterinárním ústavem (SVÚ) Olomouc. Vyšetření biologického materiálu provádíme ve spolupráci s VFU, SVÚ Olomouc, Výzkumným ústavem veterinárního lékařství (VÚVL) Brno i soukromými laboratořemi. S firmami Genexone a Genservis spolupracujeme při vytváření perspektivních chovných skupin, určování pohlaví, archivaci DNA vybraných jedinců a při diagnostice závažných onemocnění ptáků, jako jsou chlamydiózy či PBFD (papouščí nemoc zobáku a peří). Určit pohlaví bobrů kanadských metodou analýzy DNA nám čtvrtým rokem pomáhají odborníci z Ústavu biologie obratlovců Akademie věd České republiky (klasické morfologicko-fyziologické metody se nám totiž ukázaly jako nespolehlivé).

Dodržování zákona o veterinární péči a zákona na ochranu zvířat proti týrání kontrolovali v průběhu roku čtyřikrát pracovníci Krajské veterinární správy pro Jihomoravský kraj. Kontroly kladly důraz na vedení dokumentace v souladu s legislativou EU, na pohodu zvířat v chovech i při přesunech (schválené přepravní prostředky). Mohu konstatovat, že nám nebyly vytknuty závažnější nedostatky. Komunikací s odborem vnějších vztahů SVS, KVS pro Jihomoravský kraj a přípravou osvědčení pro vnitřní obchod EU v systému Traces Control System se aktivně podílíme na zahraniční výměně zvířat.

Veterinární péče
Veterinary Care

Léčebná péče

Léčebná péče soustředěná na kmenová zvířata se v mnoha případech neobešla bez distanční imobilizace. V roce 2016 jsme však přitom opět nemohli použít osvědčený přípravek Immobilon LA inj., protože je nedostupný. Se vzniklou situací se vyrovnáváme použitím zoletilu, koncentrovaného medetomidinu (10, 20 a 30 mg/ml) i klasické Hellabrunnské směsi. Bohužel i koncentrovaný medetomidin se po skončení jeho výroby ve Finsku stává nedostupným. V době, kdy pohoda zvířat je termín v zoologických zahradách snad nejfrekventovanější, žádná autorita neřeší zoufalou situaci na trhu s anestetiky. Chov mar stepních v minulém období těžce zasáhla infekce způsobená baktérií Yersinia pseudotuberculosis. Naši skupinu se podařilo stabilizovat léčebnou i preventivní péčí (včetně DDD), další úhyny jsme nezaznamenali.

Z celkového množství zákroků připadá na preventivní opatření a interní zákroky 65 % případů, naproti tomu na poruchy březosti, porodní a poporodní komplikace připadá pouze 11 % zákroků. Zbylá procenta případů naplňují zákroky chirurgické včetně častých korekcí paznehtů a kopyt (například u paovcí, kozorožců a jaků). Po úpravách krmné dávky se nám trvale daří držet v dobré kondici soby polární, odchovat je a exportovat životaschopná mláďata. Tato skutečnost není ve většině evropských zoo úplně běžná. Provedli jsme významné množství kompletních vyšetření krve u velbloudovitých, sobů, losů a jaků. Získané poznatky, především o karenci vitaminů a minerálů, jsme využili při úpravě krmných dávek a programu prevence.

Trvalé podávání roborancií, probiotických kmenů bakterií, dehelmintizace, vakcinace, individuální odběry krve a její analýzy, to vše vede k upevnění zdraví zvířat. Také u menších druhů exotických zvířat přidáváme do krmné dávky probatika. Je prokázáno, že probiotika působí ve prospěch pozitivní mikroflóry, ale dokážou také „vytěsnit“ endoparazity, především kokcidie. Především u ptáků, malých primátů a koček využíváme s dobrou odezvou k prevenci i potlačení onemocnění imunomodulaci s využitím veterinárních i humánních preparátů. Při úspěšném odchovu manulů jsme pro potlačení Toxoplasma gondii nepoužili doporučovaná tvrdá antibiotika, ale, prozatím s dobrým efektem, kombinaci imunomodulátorů, probiotik a antikokcidik.

Za použití klasických anestetik (xylazin, ketamin) jsme 1. 11. a 12. 12. imobilizovali mládě žirafy síťované Tanishu, vážící kolem 150 kg. Důvodem bylo překlubování ve spěnkovém kloubu na levé pánevní končetině. S onemocněním, při kterém v důsledku narušení šlachy natahovače prstu nedrží spěnkový kloub v normální pozici, máme zkušenosti u novorozených hříbat, telat, lam a bizonů. I u Tanishi byl zjištěn defekt šlachy v úrovni tarzu („kotníku“). Proto byl přiložen vysoký fixační obvaz (cast), který držel 36 dní spěnkový kloub ve fyziologické pozici, dále byla podána roborancia. Po 36 dnech jsme v anestezii cast odstranili. Došlo k reparaci šlachy a končetina se stala plně funkční.

Na požádání Městské policie Brno a příspěvkové organizace Koupaliště Jih jsme třikrát provedli imobilizaci vysoké zvěře.

Vědeckovýzkumná a kulturně propagační práce

byla orientována především na přednáškovou činnost prováděnou ve prospěch dvou ústavů VFU. Lektoruji dva typy kvalifikačních kursů a okrajově se podílím na výuce studentů středních odborných škol (obor veterinářství, zemědělství). Jsem členem Oborové rady VFU pro choroby volně žijících zvířat, ptáků a malých savců, a proto jsem zasedal v komisích pro obhajobu dizertačních prací či v komisích pro vykonání státní doktorské zkoušky. Oponoval jsem jednu dizertační a jednu odbornou práci, dva články pro odborný časopis Acta veterinaria a tři projekty IGA VFU Brno. Praktická ukázka péče o zvířata v Zoo Brno, odborný výklad a přednáška pro německé studenty byly tradičně kladně hodnocenou součástí programu výměny studentů mezi VFU Brno a Lipskou univerzitou.

MVDr. Stanislav Mazánek, Ph.D.,
veterinární lékař

SUMMARY:

After adaptations of feedings, we consistently manage to keep our polar reindeers in good shape, to breed them and to export their viable offspring. This project is not completely usual in most European zoos.

Regular administration of roborantia, probiotic bacterial strains, dehelmintization, vaccinations, individual blood samplings and blood analysis, all lead to improving herd health. Also for smaller species of exotic animals, we added probiotics to the diet. It is shown that probiotics act in favour of positive micro flora, but they can also „crowd out“ endoparasites, particularly coccidia. Especially for birds, small primates and cats, we use immunomodulation using veterinary and human medicines (Imunoglukan, Betaglucan, and Zylexis) for the prevention and suppression of disease. In our successful rearing of manuls, we did not use recommended harsh antibiotics to suppress Toxoplasma gondii, but rather, and so far with good effect, the combination of immunomodulators, probiotics and anticoccidia.

Using standard anaesthetics (xylazine, ketamine), we immobilized a baby reticulated giraffe Tanisha, weighing around 150 kg, on the 1st of November and on the 12th of December. The reason was a problem at the fetlock joint on the animal's left hind limb. We have had previous experience with this disease, which in newborn foals, calves, llamas and buffaloe, due to the disruption of extensor tendon of the finger, the fetlock joint does not hold in normal position, s. In Tanisha, this defect in the tendon at the tarsus ("ankle") was detected. The invention involved a high fixing bandage (cast), which held the fetlock joints in a physiological position for 36 days, with accompanying roborancia medication. After 36 days, we removed the high fixation bandage (cast) under anaesthesia. After the repair of the tendon, the limb became fully operational.

Organizační úsek
Organization Department

Nový organizační řád brněnské zoo, který vešel v účinnost 1. února 2016, mění schéma úseku ředitele na dva samostatné celky – na úsek ředitele s interním auditorem a právníky a na úsek organizační s útvarem mezinárodní spolupráce, útvarem vnějších vztahů, útvarem personálním a útvarem vnitřních věcí.

Organizační úsek začal hned po svém vzniku koordinovat a metodicky řídit oblast organizačních vztahů celé zoologické zahrady. Nově vzniklý útvar vnitřních věcí zajišťoval chod podatelny včetně koordinace spisové a archivační služby a evidence dokumentů. Změny, které byly zahájeny již v předchozím období a byly zaměřeny na problematiku mezinárodní spolupráce a na oblast vnějších vztahů, tedy na komunikaci s veřejností a na propagaci a prezentaci organizace, se osvědčily. Beze změn zůstala i činnost v oblasti personalistiky. Organizační úsek nadále vedl agendu ředitele organizace, do níž patří evidence a koordinace řešení úkolů uložených řediteli, plánování a organizace pracovních schůzek, kompletace podkladů k jednáním, organizování pracovních cest a zasedání včetně zajišťování letenek, ubytování, programu a vyúčtování. Úsek také odpovídal za přípravu zápisů z porad, jednání a zasedání, za přípravu prezentací, za organizování zasedání Dozorčí rady Zoo Brno a za další náležitosti.

Útvar mezinárodní spolupráce

Útvar mezinárodní spolupráce pracoval během roku 2016 v tomto složení: doc. MVDr. Jiří Klimeš, CSc. (vedoucí útvaru), RNDr. Bohumil Král, CSc., a MVDr. Zvi Friedman. Třetí jmenovaný ukončil pracovní poměr k 30. 6. a 1. 8. nastoupila na jeho místo MVDr. Dana Halová, Ph.D. Činnost útvaru spočívala především v koordinaci mezinárodní spolupráce. Pracovníci útvaru komunikovali s EAZA, WAZA, EARAZA a se zoologickými zahradami v zahraničí, udržovali a navazovali nové kontakty ve světě a dohlíželi na plnění úkolů vyplývajících z členství Zoo Brno v mezinárodních organizacích. Organizovali návštěvy našich pracovníků v cizině i zahraničních odborníků v naší zoo a koordinovali koncepční záměry v oblasti chovu zvířat.

Útvar vnějších vztahů

Prezentace činnosti Zoo Brno a všech jejích aktivit se v oblasti vnějších vztahů uskutečňovala prostřednictvím tiskových konferencí, tiskových a flash zpráv, webové prezentace Zoo Brno a komunikací na sociálních sítích.

Zoo Brno se v roce 2016 konalo 12 tiskových konferencí a novinářům bylo poskytnuto 58 tiskových zpráv. Na oficiální internetové prezentaci na webu www.zoobrno.cz bylo v sekci Aktuality publikováno 37 článků a informací o dění a akcích v Zoo Brno. Za rok 2016 zaznamenal web brněnské zoo 1 405 801 návštěv od 299 369 uživatelů. Zobrazeno bylo 2 853 664 stránek. Největší návštěvnost měla kromě úvodní stránky sekce Přímé přenosy.

K 1. 1. bylo fanouškem Zoo Brno na Facebooku 17 373 lidí, k 31. 12. jich bylo 24 837, což znamenalo nárůst 7 464 fanoušků. Nejúspěšnějším příspěvkem bylo video Lední medvídě si hraje z 27. 3. (1 478 095 oslovených lidí, 435 tisíc zhlédnutí, 5 320 sdílení).

Na začátku roku 2016 měl účet Zoo Brno na Twitteru 77 sledujících, k 31. 12. jich bylo 229. Na Instagramu jich k 1. 1. 2016 bylo 440, k 31. 12. pak 2 059. Příznivcům Zoo Brno posíláme jednou měsíčně newsletter s novinkami, chystanými projekty a akcemi, který k 31. 12. odebíralo 284 zájemců.

Útvar personální

Dílčí organizační a personální změny byly realizovány v rámci naplňování těchto strategických cílů:

Rozvoj podnikové kultury

Pro lepšení interpersonálních vztahů a řízení organizace proběhly celoúsekové schůze zaměstnanců s vedoucím managementem. Rozvoj interní komunikace podporovalo vydávání časopisu pro zaměstnance zoo za účelem zvýšení jejich informovanosti o dění v zoo.

Dynamika organizační struktury

Rozvoj činnosti organizace byl implementován do organizačního řádu směrem k zjednodušení procesu řízení externích zaměstnanců, organizace práce, rozpočtování, účtování včetně změn v popisu práce dotčených zaměstnanců. Došlo ke změně v názvu úseku, vytvoření nových útvarů, včetně změny názvu pracovních pozic z důvodu, změny odborné působnosti úseku a útvaru uvnitř organizace včetně specifikace pracovního zaměření pracovní pozice. Došlo k odstranění nesouladu v názvosloví pracovní pozice s obdobnými pozicemi. Nábor zaměstnanců na uvolňované pracovní pozice byl realizován jak z externích, tak z interních zdrojů.

Integrace individuálního dobrovolnictví do organizačních procesů

Bylo realizováno setkání managementu zoo s dobrovolníky a supervize dobrovolnické činnosti. Se zájemci o pokračování dobrovolnické činnosti byly sepsány smlouvy na další období. S novými zájemci byly smlouvy sepisovány průběžně. Počet aktivních dobrovolníků se pohyboval kolem 40.

Vzdělávání zaměstnanců

Vzdělávání bylo zajišťováno dle profesního zaměření zaměstnanců, kteří se účastnili odborných školení a seminářů, organizovaných jako skupinové (periodické i odborné), individuální (odborné a profesní) a individuální rozšiřující kvalifikaci.

Další aktivity

Součástí činnosti útvaru je informování ředitele a jeho spolupracovníků o obsahu materiálů přicházejících ze zahraničních organizací, zejména EAZA a WAZA (Světová asociace zoologických zahrad a akvárií). Jsou z nich připravovány stručné české synopse tak, aby pracovníci byli průběžně a nepřetržitě informováni o úkolech vyplývajících z našeho členství v těchto organizacích a o aktuálním dění v zoologických zahradách v Evropě a ve světě. Pracovníci útvaru vyhodnocují, překládají a rozesílají pravidelné týdenní informační bulletiny, dopisy, dotazníky aj. Proběhlo několik rozsáhlých dotazníkových akcí, zejména ke strategiím ochrany a welfare WAZA a ke Směrnici Rady EU o zoologických zahradách.

Pracovníci útvaru nadále spolupracovali s ing. arch. Vratislavem Dandou na projektech pro Zoo Brno a zajišťovali spolupráci a komunikaci s řadou zoologických zahrad v Rusku a v zemích bývalého SSSR. Rovněž pokračovali v jednání s muzeem v Petropavlovsku-Kamčatském ve věci uspořádání etnografické výstavy o Kamčatce. RNDr. Král

Organizační úsek
Organization Department

dokončil aktualizaci expoziční koncepce Zoo Brno a dále mj. působil jako odborný poradce časopisu Zooreport, v jehož redakční radě je zastoupen spolu s doc. Klimešem. Na úrovni Skupiny odborníků pro chov plazů při EAZA (The EAZA Reptilien TAG) vedoucí útvaru zprostředkoval přijetí přihlášky kurátora chovu plazů Zoo Brno Mgr. Petra Šrámka na funkci koordinátora Evropské plemenné knihy (ESB) želvy pavoukovité.

Na úseku byl do češtiny přeložen rozsáhlý soubor zásadních dokumentů EAZA a WAZA z poslední doby (Etický kodex, Standardy ochrany přírody, Standardy vzdělávání k ochraně přírody, Standardy umístění a péče o zvířata, Standardy výzkumu, Definice příspěvku k ochraně, soupis sankcí, Stanovy EAZA, Směrnice WAZA k interakcím se zvířaty). Dále byla připravena informační tabule k nařízení EU o nepůvodních invazních druzích. Vedoucí úseku připravil podklady k výběru druhů zvířat pro chystanou expozici Madagaskar a dvěma přednáškami o významu zoologických zahrad se zapojil do výuky studentů 1. ročníku Veterinární a farmaceutické univerzity Brno.

Dozorčí rada Zoo Brno

Dozorčí rada Zoo Brno zasedla v roce 2016 čtyřikrát, přičemž jedno zasedání bylo mimořádné. Hlavním tématem řádných zasedání byla palčivá oblast parkování – dostatečně kapacitní parkoviště návštěvníkům brněnské zoologické zahrady dosud chybí a tato skutečnost je brzdou jejího rozvoje. Rada zvažovala čtyři varianty. Obrat k lepšímu by nastal, kdyby se podařilo vybudovat buď prozatímní doplňkové parkoviště na ulici Palcary, nebo manipulační (provizorní) plochu v bývalém areálu VUT (nyní v užívání zoo) v městské části Brno-Kníničky, nebo parkovací dům v místě retenční nádrže v areálu zoo (na jeho západním okraji směrem ke Kníničkám, či dokonce velké parkoviště poblíž bývalého areálu VUT s přemostěním silniční komunikace Bystrc–Kníničky, na něž by navazoval nový vstup do zoo.

První plánované zasedání se uskutečnilo 24. 2. v zoo. Členové rady byli seznámeni s opatřeními, které zahrada zavedla v rámci akce „Na palmovém oleji nesmažíme!“. Následovalo vyhodnocení ankety čtenářů Zooreportu k obsahu a vzhledu tohoto čtvrtletníku vydávaného brněnskou zoo. Proběhlo také seznámení s rozpočtem zoo pro rok 2016 a s vyhodnocením Akčního plánu za období 2014/2015. Předložena byla i Zpráva o činnosti Záchranné stanice pro volně žijící živočichy v Jinačovicích za rok 2015. Rada byla též seznámena s aktuálními informacemi k projektu záchranné stanice mořských želv Kura Kura.

Mimořádné zasedání rady se uskutečnilo 25. 4. v Klubu zastupitelů na Mečové ulici v Brně. Předložena byla Zpráva o činnosti Zoo Brno a stanice zájmových činností, příspěvkové organizace, za rok 2015. Dalším bodem jednání byl návrh odměn pro ředitele Zoo Brno.

Druhé zasedání rady se uskutečnilo podle plánu v areálu brněnské zoologické zahrady 22. 6. Přítomní byli seznámeni s průběhem veřejné zakázky na tisk časopisu Zooreport a byl předložen Akční plán Zoo Brno na období 2016/17.

Třetí zasedání bylo plánováno jako výjezdní a uskutečnilo se v Zoo a zámek Zlín-Lešná. Ředitel Zoo Zlín Ing. Roman Horský provedl Brňany zahradou, a pak už se radní mohli věnovat hlavnímu bodu zasedání, kterým bylo „Hodnocení ředitele organizace Zoo Brno a stanice zájmových činností“. Výjezdní zasedání ukončil předseda rady RNDr. Mojmír Vlašín pozváním na příští zasedání 13. ledna 2017 v Zoo Brno.

Rada města Brna vzala na vědomí oznámení Ing. Olivera Pospíšila o odstoupení z funkce člena Dozorčí rady Zoo Brno ke dni 19. 9. 2016 a novým členem této rady jmenovala, s účinností od 4. 1. 2017, JUDr. Jiřího Olivu. Jeho funkční období potrvá do 30. 9. 2018.

Bc. Jana Hadová,
vedoucí organizačního úseku

SUMMARY:
The new organizational rules of Brno Zoo, which went into effect on February 1st, 2016, are changing the structure of the Director´s role into two separate units – Director´s Section with the internal auditor and lawyers, and the Organizational Department with the International Cooperation Department, External Relations Department, the Human Resources Department and Internal Affairs Department.

Presentation of the Brno Zoo and all its activities in the field of external relations was pursued through press conferences, press releases and flash news, web presentations of Brno Zoo and communications on social networks.

In 2016, Brno Zoo organized 12 press conferences, and journalists were granted 58 press releases. On the official website www.zoobrno.cz in the News section 37 articles and information about activities and events at the Brno Zoo were published. For the year 2016, the Brno Zoo website had 1,405,801 visits of 299,369 users. 2,853,664 pages were viewed. The largest attendance had – in addition to the home page – our section of Live Streams. Zoo Brno on Facebook gained 7,464 fans over 2016. We are sending supporters of Brno Zoo a monthly newsletter with news, upcoming projects and events, which at 31st December had 284 subscribers.

The staff of the Department of International Cooperation started to prepare a contract for participation of Brno Zoo to build a station for the reintroduction of Steller‘s sea eagles in the nature reserve near the city of Komsomolsk-on-Amur in the Khabarovsk Region of the Russian Federation. Furthermore they are preparing a cooperation agreement with the Eurasian Association of Zoos and Aquariums (EARAZA) on a repatriation program of Eurasian cranes. Brno Zoo intends to equip a reintroduction station for cranes in Khingansky Nature Reserve in the Amur Region of the Russian Federation and a cranes kennel in Borkin Bor, in the reserve in the Ryazan Region of the Russian Federation. Zoo Brno also wants to continue the crane eggs transports from European zoos to the Russian Far East with a view to reintroduction.

Zahraniční kontakty
Foreign Contacts

Safari v mexické Zoo Puebla
The safari at the Mexican Puebla Zoo
Photo by Jana Hadová

Vedoucí útvaru zahraničních styků organizačního úseku Zoo Brno doc. MVDr. Jiří Klimeš, CSc., se 7. až 12. 3. účastnil **zasedání Edukační komise Evropské asociace zoo a akvárií** (EAZA) v Amsterodamu, kde rovněž jednal s představiteli výkonné kanceláře EAZA (ředitelkou M. Griffith a dalšími), s A. van Hooffem, ředitelem Burger´s Zoo v Arnhemu, a s pracovníky Zoo Rotterdam.

Zasedání prezídia **Euroasijské asociace zoo a akvárií** (EARAZA), které se ve dnech 13. až 22. 3. konalo ve třech ruských zoologických zahradách (Zoo Moskva, Zoo Dědy Mráze Velikij Usťjug a Zoo Sankt-Petěrburg), se účastnil i člen výboru prezídia EARAZA a ředitel Zoo Brno MVDr. Martin Hovorka, Ph.D. Doprovázel jej RNDr. Bohumil Král, CSc., z útvaru zahraničních styků Zoo Brno. Hlavním tématem zasedání byla diskuse a schválení nových stanov, která upřesňují pravidla spolupráce mezi EARAZA a EAZA, a to hlavně v oblasti chovu a výměny zvířat. Oba pracovníci Zoo Brno hovořili s představiteli ruských zoologických zahrad o možnostech spolupráce při výměně zvířat pro vznikající expoziční celky v brněnské zoo, o spolupráci na záchranných programech jeřábů mandžuských a orlů kamčatských a o možnosti vedení plemenné knihy ledních medvědů EARAZA brněnskou zoo.

MVDr. Martin Hovorka, Ph.D, se ve dnech 13. a 15. 4. účastnil uzavřených jednání a plenárních zasedání **Ředitelských dnů Evropské asociace zoo a akvárií** (EAZA Directors Day) v Opelově zoo (Opel-Zoo) v Kronbergu v Německu. Jednání se týkala stanov a rozpočtu EAZA, dále legislativy a podmínkám chovu zvířat v evropských zoologických zahradách. Setkání s řediteli členských zoo EAZA, zúčastněných na konferenci, dr. Hovorka využil k projednání možností další spolupráce, zejména při výměně zvířat a organizování společných chovů.

Doc. MVDr. Jiří Klimeš, CSc., se 25. až 29. 4. v Zoo Wroclaw účastnil workshopu sestaveného odborníky EAZA k připravovanému **celoevropskému systému vzdělávání chovatelů** (Zoo Keeper Competency Framework Project. Barriers and Benefits – Zoo Keeper Professional Development) a přednesl referát o vzdělávání chovatelů v Zoo Brno a v České republice. Za Zoo Brno se workshopu účastnil i chovatel Zoo Brno ing. Miloslav Walter.

Expozice plameňáků v Zoo Puebla
The flamengo exposition at the Puebla Zoo
Photo by Jana Hadová

Zahraniční kontakty
Foreign Contacts

Komentované krmení dravců v Zoo Puebla
The commented feeding of birds of pray in the Puebla Zoo
Photo by Jana Hadová

Ve dnech 8. až 25. 8. ředitel Zoo Brno podnikl služební **cestu na ruský Dálný východ.** V Zoo Jelizovo na Kamčatce projednal další možnosti získávání zvířat pro zkvalitňování komplexní expozice Beringie v Zoo Brno. V Krajském muzeu v Petropavlovsku-Kamčatském hovořil o možnostech podílu Zoo Brno na šíření znalostí o kultuře a životě původních obyvatel Kamčatky. S pracovníky Zoo Južno-Sachalinsk probral otázky spolupráce na reintrodukci orlů východních a na záchranném projektu jeřábů mandžuských. Navštívil také právě dokončované obří oceanárium na ostrově Ruskij u Vladivostoku, kde sondoval možnosti získávání mořských živočichů z oblasti Beringova moře.

MVDr. Martin Hovorka, Ph.D, doc. MVDr. Jiří Klimeš, CSc., a tři kurátoři chovu se 20. až 24. 9. účastnili **výroční konference EAZA** v Belfastu ve Velké Británii. Plenární zasedání byla zaměřena na managementy chovů, např. ledních medvědů (brněnská zoo byla oceněna za odchov samičky ledního medvěda) či žiraf (brněnská zoo dostala od koordinátora chovu zákaz množení žiraf síťovaných). Plenární zasedání se zabývala i welfare jako prioritou pro chovy zvířat v moderních zoologických zahradách, veterinární problematikou se zaměřením hlavně na transporty zvířat, komunikací mezi zoologickými zahradami a EAZA a možnostmi získávání co nejvíce výhod z členství v EAZA a propojením EAZA s EU. Dále byla nastolena otázka zavádění zdokonaleného programu „Species 360“ (dříve ISIS), který usnadní mezinárodní spolupráci při shromažďování a sdílení informací o chovaných zvířatech.

Kromě sdílení odborných poznatků byly na konferenci navázány a posíleny osobní kontakty s funkcionáři EAZA a pracovníky zahraničních zoologických zahrad a dalších organizací. V rámci konference se doc. Klimeš účastnil uzavřených i veřejných jednání Edukační komise EAZA a na jednání o projektu Erasmus+ vystoupil s přednáškou Zoo Keeper Competency Framework. Zoo Brno byla vybrána jako jedno z pilotních pracovišť (Reflection Panel) zmíněného projektu a doc. Klimeš se stal jeho interním oponentem.

Na 71. výroční **konferenci Světové asociace zoo a akvárií** (WAZA), která se ve dnech 9. až 13. 10. konala v Zoo Puebla v Mexiku, ředitel Zoo Brno absolvoval všechna plenární zasedání a workshopy. Hlavním tématem konference byla biodiverzita. Degradace ekosystémů a životního prostředí, ohrožení populací mnoha druhů a úbytek nenahraditelných přírodních zdrojů má za následek značné snižování biodiverzity v celosvětovém měřítku. Úbytek biodiverzity je v současné době stokrát až tisíckrát rychlejší, než kdyby byl způsoben pouze přírodními procesy. V intencích hlavního tématu se konference zabývala např. problematikou pašování volně žijících zvířat, které se stalo třetí nejziskovější nelegální činností a zločinem organizovaným na celém světě, který díky laxnímu postoji politiků stále nalézá nové metody a nové zdroje. Konference se také zaměřila na ochranu divoké přírody a vyslovila obavu, zda stoupající technické a energetické nároky lidí neničí přírodu mnohem rychleji, než jak postupuje celosvětové úsilí ochranářů. Zda mezinárodní instituce, jako je IUCN, WWF a UNEP, budou – za pomoci UNESCO a s podporou vlád jednotlivých států – schopny v oblasti rozvoje environmentálního vzdělávání zjevný nepříznivý trend legislativní cestou zvrátit.

V Africkém safari Zoo Puebla, v zázemí expozice žiraf, ředitel Zoo Brno konzultoval s kurátory a zoology možnosti a způsoby fixace žiraf při jejich vyšetření a běžné prohlídce. Seznámil se s technickým zařízením safari a se způsobem práce tamních chovatelů zvířat.

Na 23. bienále **konference Mezinárodní asociace výchovných pracovníků zoo** (IZE), která se konala ve dnech 18. až 22. 10. v Zoo Buenos Aires v Argentině a jíž se účastnil také ředitel Zoo Brno, byly jednotlivé workshopy a jednání rovněž zaměřeny na udržení biologické rozmanitosti. Hlavní tématem byla otázka, jak v tomto směru oslovit mladou generaci návštěvníků zoologických zahrad a akvárií. Převládl názor, že nejlépe to půjde pomocí moderních komunikačních technologií, tzv. chytrých telefonů. Probíraly se možnosti, jak děti a mládež motivovat a zaujmout, jaké způsoby a jaké další prostředky využít, aby se o problematiku ochrany přírody, ochrany biologické rozmanitosti a ochrany životního prostředí zajímali. Jednání plenárních zasedání byla také zaměřena na to, jak usnadnit pohyb po zoo návštěvníkům, kteří jsou buď tělesně, či mentálně handicapováni.

Chovatelé, kurátoři a zoologové Zoo Buenos Aires účastníky konference seznámili s výchovně pojatými způsoby komentovaného krmení především papoušků, dravců, sov a plameňáků a s ukázkami jejich tréninku, podaného zábavnou formou.

Zahraniční kontakty
Foreign Contacts

Při pobytu v Latinské Americe v říjnu 2016 ředitel Zoo Brno také navštívil přírodní rezervaci Shipstern Conservation and Management Area (Shipstern C&MA) ve středoamerickém státě Belize. Heron Moreno, výkonný ředitel rezervace, dr. Hovorku seznámil se dvěma místními projekty ochrany přírody. V oblasti Shipstern C&MA, ležící v okrese Corozal, se nachází mnoho jedinečných biotopů. Například lesy kolem Shipstern C&MA byly donedávna téměř bez zásahu člověka a mohou se tedy označit jako primární porosty. Rezervace Shipstern C&MA byla založena v roce 1989 a skládá se ze dvou hlavních částí: většího areálu obklopujícího lagunu Shipstern a menší zalesněné oblasti kolem rybníků Xo-Pol. Management oblasti kolem rybníků zdůrazňuje udržitelné hospodaření v lesích, které se vyznačuje tvorbou lesních školek, založením semenné banky a výsadbou původních dřevin. Management areálu obklopujícího lagunu je zaměřen na ochranu původních živočišných druhů (tapír, puma, jaguár, tukan apod.). Na ochranářských projektech rezervace Shipstern C&MA se podílí dvě západoevropské zoologické zahrady: Royal Burgers´Zoo Arnhem v Nizozemí a Zoo Papiliorama Murten ve Švýcarsku.

Po prohlídce obou chráněných oblastí hovořil dr. Hovorka s Heronem Moreno o možném zapojení brněnské zoo do ochrany přírody Belize. Jelikož Zoo Brno plánuje stavbu expozice kapustňáků, brněnský podíl by nejspíš mohl být možný při ochraně tohoto druhu, který je součástí původní fauny Belize.

Centrum mexického města Puebla. V tamní zoo se konala výroční konference WAZA
The center of Puebla Town. At the local zoo was held WAZA-conference
Photo by Jana Hadová

Ředitel Zoo Brno uskutečnil ve dnech 1. až 24. 12. služební cestu do Indonésie. Setkal se tam se dvěma představiteli indonéské neziskové nadace Yayasan Kura Kura, s níž Zoo Brno v Indonésii (na ostrově Nusa Penida) buduje záchrannou stanici mořských želv Kura Kura. Na Bali jednal s Adi Artanou (Komangem), na Nusa Penidě s Monikou Jeglíkovou. Hovořili o tom, že licence opravňující manipulovat se zvířaty z indonéské přírody, kterou zoo a nadace obdržely před dvěma roky od indonéského orgánu státní ochrany přírody BKSDA, bude odebrána, pokud záchranná stanice nezačne v brzké době fungovat. Zoo a nadace se předběžně dohodly, že provoz centra spustí v březnu 2017. Jelikož součástí licence je povinnost zaměstnat v centru Kura Kura indonéského veterináře, ředitel zoo rovněž vstoupil do jednání s představiteli Udayana Universitas Bali, kteří působení indonéského veterinárního lékaře v centru na Nusa Penidě zajistí.

SUMMARY:
The Director of Brno Zoo, Dr. Hovorka, attended all the plenary sessions and workshops at the 71st annual conference of the World Association of Zoos and Aquariums (WAZA), which was held from October 9th to 13th, 2016 at the Puebla Zoo in Mexico. The main theme of the conference was biodiversity. The degradation of ecosystems and the environment, the endangering of many species, and the loss of irreplaceable natural resources have all resulted in a significant global loss of biodiversity.

Then, from October 18th to 22nd, he was at the biennial conference of the International Association of Zoo Educators (IZE), which took place at the Buenos Aires Zoo in Argentina. This also focused on the maintaining of biodiversity, the main topic being how to interest young zoo and aquarium visitors in this area. The prevailing opinion was that it would be best to use modern communication technologies such as smart phones. The following day, individual workshops and discussions were held.

During his Latin American visit, Dr. Hovorka additionally visited a natural reserve, the Shipstern Conservation and Management Area (Shipstern C & MA) in Belize. Heron Moreno, Executive Director of the reserve, introduced two local nature protection projects to Dr. Hovorka, discussing the possible involvement of Brno Zoo in these projects. Since Brno Zoo plans to build a manatee exposure, its contribution could probably be helping with the protection of this species, which is native to Belize.

Later in the year, from December 1st to 24th, Dr. Hovorka took a business trip to Indonesia. He met there with two representatives of the Indonesian nonprofit foundation, Yayasan Kura, together with which Brno Zoo built the turtle rescue station on Indonesia's Nusa Penida Island.

Technický úsek
Technical Department

Pavián anubi v nové expozici
An olive baboon at the new exposition

Technický úsek byl v roce 2016 organizačně rozčleněn do šesti útvarů: investičního, informační technologie, úprav zeleně, logistiky, správy majetku a podpůrných aktivit.

Nové expozice

Brněnská zoo během roku 2016 otevřela novou expozici paviánů anubi a zahájila stavbu expozice lvů, pracovníci investičního útvaru přitom vypracovávali studie a projektovou přípravu dalších nových chovatelských zařízení.

Slavnostní otevření nové expozice paviánů anubi se uskutečnilo 27. srpna 2016. Expozice pozůstává z nového venkovního výběhu o ploše 293 m² a vnitřní ubikace, která vznikla adaptací starší ubikace v pavilonu opic č. 1, kde zoo chovala paviány už v 60. letech 20. století. Ubikace je s výběhem spojena 8,5 m dlouhým přepouštěcím tunelem, který má profil 1×1 m a je zhotoven z kovové sítě. Drátěné oplocení výběhu sahá do výšky 2,5 m, v horní části je opatřeno plastovou zábranou a elektrickými ohradníky. Podhrabové desky sahají do hloubky 0,5 m. Výběh je zakomponován do svažitého lesního terénu nad hlavní návštěvní trasou. Vyhlídka s posezením pro návštěvníky se nachází poblíž krmného místa paviánů, s hlavní návštěvní trasou je spojena bezbariérovou cestou nebo dřevěnou lávkou se schody.

Lávka k vyhlídce do výběhu paviánů anubi
Footbridge at the prospect to the olive baboon enclosure

Poklepem na základní kámen začala 8. srpna 2016 poblíž Africké vesnice stavba nového rozlehlého výběhu lvů, který společně s výběhem subsaharských kopytníků Safari, Africkou vesnicí a s dalšími dosud chystanými expozicemi vytvoří komplexní expozici Kalahari. Expozice lvů má být dokončena v létě 2017.

Příprava nových investic

Investiční útvar připravoval v roce 2016 studie a projektové dokumentace k novým stavbám, které by měly v zoo vzniknout v příštích letech. Do chystaného nového expozičního souboru Himálaj zapojíme i stávající chovatelské zařízení pro pandy červené a v pozměněné formě i výběh takinů indických. V dosud volném prostoru na svahu mezi pandami a takiny vzniknou biotopy připomínající bambusové háje v podhůří, travna-

Technický úsek
Technical Department

Chystaná expozice Himálaj
The planned Himalaya exposition
Visualisation by AND Atelier

té louky na úbočích hor či vrcholovou tundru. V tomto prostředí pak vzniknou expozice divoce žijících i domácích zvířat z oblasti Himálaje a návštěvníci spatří vedle pand červených, takinů indických, levhartů sněžných a supů mrchožravých i velbloudy dvouhrbé a jaky. Atmosféru nejvyššího pohoří světa navodí nejen charakteristické nízké kamenné zídky a etnografické objekty, ale i pěšiny připomínající vysokohorskou túru. Ty však budou mít bezbariérovou alternativu.

Nový venkovní výběh šimpanzů, na nějž bylo v roce 2016 vydáno stavební povolení, hodlá naše zoo začít budovat v roce 2017. Výběh zabere asi 2 000 m² zalesněné stráně přiléhající k okraji pavilonu opic č. 2 a lidoopům poskytne nejen větší životní prostor, ale také prostředí bližší jejich původnímu biotopu. Návštěvníci budou šimpanzy pozorovat z asi 100 m dlouhé lávky vedoucí ve výšce 4 až 6 metrů nad zemí v místě obvodové zdi výběhu. S novým výběhem šimpanzů současně vzniknou, v jeho těsné blízkosti, dvě doplňkové expozice pro menší opice.

Další studie a projektové dokumentace, vypracované v roce 2016, se týkají těchto chystaných vylepšení chovatelských zařízení či vybavení areálu zoo: přístavba stájí pro žirafy, stavba ubikace pštrosů, rozšíření ubikace klokanů, stavba nového oplocení zahrady v délce asi 2 000 m, zřízení prostoru u dětské zoo vyhrazeného pro konání svateb a dalších akcí objednaných návštěvníky, odstranění staveb v bývalém areálu VUT v městské části Kníničky a zřízení poplachového zabezpečení a tísňového systému.

Dokončené opravy a vylepšení

Opravena byla nová příjezdová cesta a položeny nové inženýrské sítě ke skleníku. Zbudováno bylo nové oplocení sadu v délce 450 m. Zřízen byl nový oplocený prostor pro separaci odpadů. Africká vesnice byla vybavena dětským pískovištěm. Dokončili jsme úpravu tří míst, kde mohou návštěvníci kouřit (celkem bude v zoo sedm kuřáckých koutků).

Opraven byl povrch pozemní komunikace u expozic jaků a bizonů a u seníku a rovněž byly opraveny volné plochy u terária a manipulační plochy v areálu v Kníničkách. Další úspěšnou opravu už má také za sebou střecha občerstvovacího stánku na dolní otočce vláčku, střecha nad ubikacemi tygrů, dřevěná lávka u lam, hrazení u výběhu velbloudů a ubikace levhartů.

Další opravy a úpravy

Zahájena byla celková rekonstrukce srubu indiánů kmene Haida (termín ukončení v prvním čtvrtletí 2017). Největší akvaterárium v pavilonu Tropické království, kde jsme chovali mj. dracény guyanské, jsme během roku 2016 upravovali pro tři anakondy, kterým už začínala být jejich expozice těsná. Až se anakondy v roce 2017 přestěhují do nového, do jejich původní expozice umístíme dracény. K dalším technickým zlepšením, které byly v roce 2016 zahájeny, patří terénní a sadovnické úpravy v horní části výběhu Safari a stavba oplocení, které v délce 400 m odděluje areál Zoo Brno od území Přírodní památky Mniší hora.

Nové dětské pískoviště v expozici Africká vesnice
The new children´s sandpit at the African village

Technický úsek
Technical Department

Útvar informační technologie

K optické síti zoologické zahrady bylo nově položeným optickým kabelem připojeno pracoviště Africká vesnice a také dvě pojízdné brány. Ty byly současně osazeny kvalitními kamerami a vrátníky. Dále byl zakoupen nový SQL server, neboť stávající již nevyhovoval požadavkům používaných síťových aplikací. Z důvodu množících se útoků na počítačovou infrastrukturu byl pořízen a nasazen nový antivirový systém Sophos. Také jsme zakoupili 9 nových PC a NB.

Útvar úprav zeleně

Nové výsadby se během roku 2016 objevily na mnoha místech zoo. Například v nové expozici paviánů zahradníci vysadili velké množství vzrostlých keřů a trvalek, do záhonů u výběhu vlků dosadili několik solitérních jehličnanů a založili nové travnaté plochy v okolí Africké vesnice. U vstupu do zoo a u některých jiných objektů doplnili mobilní nádoby výsadbou atraktivních letniček. Postarali se o sezonní tematickou výzdobu areálu, například při halloweenských a Valentýnských oslavách či o vánočních svátcích, a připravili trasu Běhu zoologickou zahradou, která vedla i mimo areál zoo. S pomocí několika dobrovolníků zasadili do školky velké množství semenáčků habrů a dubů, které použijeme především pro obnovu lesního porostu.

Zahradníci zmladili řezem stromy v sadě, který uchovává mnohé historické odrůdy. Také seřezávali živé ploty, prořezávali suché větve či káceli stromy ohrožující bezpečnost návštěvníků.

Útvar logistiky

Pro útvar logistiky zoologická zahrada v roce 2016 zakoupila elektrobus pro osm osob a dva elektrovozíky Eagle, určeny jsou na přepravu návštěv, materiálu a zabezpečení dostupnosti areálu při mimořádných událostech. Dále byla omlazena linka zeleného krmení, a to nákupem nového traktoru Case a sběrného senážního vozu SIP s řezacím ústrojím. Pořízen byl štěpkovač dřevní hmoty Laski a nový hydraulický nosič kontejneru pro svoz hnoje. Pro Středisko ekologické výchovy Hlídka byl zakoupen osobní automobil Škoda Fabia.

Útvar logistiky v období duben až říjen 2016 přepravil návštěvnickými vlaky 32 477 dospělých osob a 22 859 dětí.

Útvar správy majetku
a podpůrných aktivit

V útvaru správy majetku a podpůrných aktivit pracovalo v roce 2016 pět stálých zaměstnanců zoo (z oddělení údržby). Část z nich vykonávala tzv. veřejně prospěšné práce (VPP), tuto formu výpomoci zprostředkoval zoologické zahradě Úřad práce. V lednu až srpnu působilo v zoo 23 VPP a jeden koordinátor, v srpnu až prosinci 15 VPP. Věnovali se především úklidu areálu a drobným pomocným pracím. Všichni byli spolehliví a odváděli kvalitní práci. Nejpočetnější skupinu v útvaru správy majetku tvořili pracovníci OPP, které do zoo posílá mediační a probační služba. Pracovalo jich tu kolem 35. Jejich spolehlivost byla až na výjimky malá, některým jsme museli pro porušování pracovní kázně zrušit pracovní smlouvu. Zoologické zahradě vypomáhali i dobrovolníci. Přicházeli ve skupinách, nebo individuálně, a na různých místech uklízeli, natírali ploty či v sadě sbírali ovoce.

Ing. Miroslav Janota,
vedoucí technického úseku

SUMMARY:
Brno Zoo during 2016 opened a new exhibition of olive baboons and started construction of a lion enclosure, while the investment department staff drew up studies and project preparation of other new breeding facilities.

The olive baboon exhibition consists of a new outdoor enclosure with an area of 293 m^2 and inner quarters, an adaptation of an earlier structure. The wire fence enclosure extends to a height of 2.5 meters and at the top of the fence is a plastic barrier and electric fencing. Protective plates extend to a depth of 0.5 m. The viewpoint for visitors, including seating, is located near the feeding place for baboons; the viewpoint is connected with the main visitor route by a handicap-accesible path or a wooden footbridge with stairs.

On the 8th of August, 2016, we also started construction of new large enclosure for lions started near the African village. This new enclosure, together with our sub-Saharan ungulates Safari, the African Village and other yet upcoming exhibitions, will provide a comprehensive exhibit of the animals of the Kalahari. The new lion enclosure will be completed in summer 2017. Also anticipated in 2017, the zoo will start construction of the "" exhibits, involves the existing facilities for breeding red pandas, and, in a modified form, also the run of takins. In a still free space on the slope between the pandas and takins, we will build habitats reminiscent of the Himalayas: bamboo groves in the foothills, grassy meadows on the mountain slopes or the peak tundra. In this environment, will be built exhibits of wild and domestic animals from the area of the Himalayas, allowing visitors to see new animals (e.g. snow leopards, Egyptian vultures, Bactrian camels and yaks next to the red pandas and takins.

Vzdělávací úsek
Educational Department

Brněnská zoologická zahrada se v roce 2016 stala školským zařízením. Rada města Brna zahradu v roce 2015 pověřila, aby podala žádost o zápis do rejstříku škol a školských zařízení Ministerstva školství vlády České republiky. Pracovníci vzdělávacího úseku žádost upravili a podali Krajskému úřadu Jihomoravského kraje. Na základě jeho rozhodnutí byla Zoo Brno a stanice zájmových činností, p. o., 27. 1. 2016 zapsána do školského rejstříku (s účinností od 1. 9. 2016). Tento status poskytuje mnohem lepší podmínky k práci v oblasti ekologické výchovy a vzdělávání veřejnosti. Zoologická zahrada například nyní může nabízet výukové programy nejen v areálu na Mniší hoře, ale i ve Středisku ekologické výchovy Hlídka, umístěném v centru Brna. Během roku 2016 působili v zoo čtyři vzdělávací pracovníci, stejný počet zoopedagogů byl zaměstnán na Hlídce.

Výukový program Naši savci
The educational program named Our Mammals

Vzdělávací pracovníci Střediska ekologického vzdělávání Hlídka nabízeli dětem z mateřských škol, žákům prvního stupně základních škol, rodinám s dětmi i široké veřejnosti pestrý program zábavného a poučného trávení volného času: zájmové kroužky, ekologické výukové programy, výstavy a přednášky zaměřené na ochranu přírody, prázdninové příměstské tábory a další. V roce 2016 navštívilo Hlídku takřka 5 000 osob.

Hlavní náplní práce vzdělávacích pracovníků působících přímo v zoo bylo vedení výukových programů a exkurzí určených dětem z mateřských škol, žákům základních škol a studentům škol středních i vysokých. Tito pracovníci také organizovali návštěvy pacientů kliniky dětské onkologie v zoologické zahradě, do zoo zvali klienty speciálních institucí, jako je Domov pro osoby se zdravotním postižením Srdíčko, Sdružení Veleta či Služby sociální péče Tereza, a připravovali a vedli týdenní turnusy příměstských dětských táborů o jarních a letních prázdninách. Přitom některé úkony prováděli i mimo zoo: zajížděli s kontaktními zvířaty do Speciální školy Elpis a do domovů pro seniory.

Vzdělávací pracovníci rovněž připravovali oblíbené osvětově vzdělávací akce pro návštěvníky zoo. Patřily k nim např. Den pro seniory, Den přírodních věd, připravovaný společně se Střední průmyslovou školou chemickou v Brně, nebo Den Země, na jehož organizování se podíleli studenti ústavu marketingu Provozně ekonomické fakulty Mendelovy univerzity. Pokračovala také spolupráce s gymnáziem na Slovanském náměstí, jehož studenti připravují soutěž pro žáky druhého stupně základních škol a víceletých gymnázií v anglickém jazyce.

Úsek je aktivní i v oblasti mimoškolní činnosti, neboť již dlouhá léta vede Stanici mladých přírodovědců. V roce 2016 v ní pracovalo sedm odborných skupin vedených dobrovolníky, osmou skupinou byl tzv. Nízkoprahový klub pro děti a mládež ze sociálně znevýhodněného prostředí.

Také naše zoo se v roce 2016 zapojila do projektu, který pod názvem Vzdělávání zoopedagogů realizuje Zoo Liberec a její Středisko ekologické výchovy Divizna. Projekt, který finančně podporuje Státní fond životního prostředí a Ministerstvo životního prostředí vlády České republiky, je určen zaměstnancům českých a slovenských zoologických zahrad, především zoopedagogům, kterým nabízí možnost dalšího vzdělávání (to probíhá především na zasedáních příslušné odborné komise Unie českých a slovenských zoo). Dalším posláním projektu je vzdělávání učitelů ze základních škol ve spádové oblasti zoologických zahrad.

Pracovníci naší zoo obdrželi metodický návod k vedení tří výukových programů sestavených zooedukátory Zoo Liberec, a byli do nich zaškoleni. Obdrželi také pomůcky, které je nutno použít při vedení programů. Jedná se o tyto programy: Zvířata v ohrožení, Pochybné suvenýry aneb Zločiny v divočině a Prales na talíři. Pracovníci Střediska ekologické výchovy Divizna programy představili učitelům z brněnského i vyškovského regionu, a sice na semináři ve Středisku ekologické výchovy Hlídka. Jeden z nich, Prales na talíři, si už v roce 2016 mohli v Zoo Brno na vlastní kůži vyzkoušet žáci 9. třídy základní školy Vranovice se svými pedagogy. Všichni byli nadšeni názornou a poutavou výukou! Tři zmíněné programy bude naše zoo nabízet základním školám od začátku roku 2017. Učitelé, neváhejte a svoje žáky přihlaste!

Kampaň Světové asociace zoo a akvárií (WAZA) „Biodiverzita – to jsme my!“

Tuto kampaň vyhlásila WAZA v roce 2014 jako součást Dekády biodiverzity OSN 2011–2020. Na potřebu ochrany biodiverzity a na kampaň WAZA upozorňovaly návštěvníky naší zoo plakáty

Vzdělávací úsek
Educational Department

vyvěšené v areálu zahrady. Po celý rok 2016 měli malí i velcí návštěvníci k dispozici znalostní stezku, která připomínala význam biodiverzity pro zachování života na naší planetě.

Naučná stezka ke kampani „Biodiverzita – to jsme my!“

Vzdělávací pracovníci Zoo Brno v roce 2016 vytyčili novou naučnou stezku vedoucí zahradou a vázanou k tématu biodiverzity a její ochrany. Stezka má osm stanovišť určených žákům 1. a 2. stupně základních škol a jedenáct stanovišť pro žáky 2. stupně. Školáci, kteří se svými pedagogy přicházejí absolvovat stezku, si v pokladně zoo vyzvedávají formuláře (tzv. pracovní listy) obsahující otázky a zadání z jednotlivých stanovišť a mapu zoo, na níž jsou zastavení vyznačena. Čeká je pestrá paleta úkolů, které musejí vyřešit a výsledky zaznamenat do pracovních listů. Například z odlitků stop tří druhů savců se snaží poznat, který patří jelenovi. Jiné úkoly je donutí použít vlastní smysly, například hmat. Tři sáčky, zavěšené v kuchyni usedlosti kamčatského lovce medvědů, obsahují různé plody a úkol pro soutěžícího zní: „Který pytlík obsahuje šišku z borovice?“ Do krabice s kruhovým otvorem, kterou najde ve srubu indiánu kmene Haida, soutěžící vsune ruku a hmatem odhalí, co je uvnitř (třeba kopyto). Nakonec přichází zřejmě nejtěžší úkol – rozpoznat byliny rostoucí v nejbližším okolí. Vyplněné pracovní listy děti před odchodem ze zoo odevzdají svým pedagogům. Výsledky a poznatky získané na stezce společně zhodnotí ještě v zoo, případně až následující den ve škole. V průběhu roku 2016 stezkou prošlo 2 255 dětí.

Kampaň EAZA „Nechme je žít!“

Jde o společnou kampaň tří největších evropských vědeckých společností – Evropské asociace zoologických zahrad a akvárií (EAZA), Mezinárodního sdružení botanických zahrad pro ochranu (BGCI) a Sítě evropských vědeckých center a muzeí (Ecsite). Cílem kampaně vyhlášené na roky 2016 a 2017 je pomoci udržet ekosystémy původních populací živočichů a rostlin a chránit je před nepůvodními, invazními druhy. Společně se studenty Provozně ekonomické fakulty

Výukový program Cesta do Afriky
The educational program named The Way to Africa

Mendlovy univerzity jsme pro děti a mládež ze základních a středních škol připravili soutěž, která na téma kampaně navazuje. Nebezpečí, které spočívá v invazi nepůvodních druhů, bylo rovněž hlavním tématem oslav Dne Země, uspořádaných v zoo pro širokou veřejnost.

Výukové programy a exkurze

Vzdělávací pracovníci Zoo Brno nabízeli v roce 2016 školám šestnáct výukových programů. I nadále byly v nabídce takzvané samoobslužné listy, které umožní exkurzi zoologickou zahradou pouze za doprovodu vyučujícího (asistence pracovníka zoo není nutná). Další nabízenou aktivitou pro školní kolektivy byla výše zmíněná naučná stezka „Biodiverzita – to jsme my!“.

Studenti středních škol měli k dispozici šest různých výukových programů, žáci z prvního stupně základních škol si mohli vybrat rovněž z šesti programů, žáci druhého stupně základních škol z jedenácti a pro děti z mateřských škol byly připraveny dva výukové programy. Každý program je koncipován do dvou částí, celková délka představuje přibližně tři vyučovací hodiny. První část probíhá ve vzdělávacím sále ve správní budově zoo. Vyprávění kombinované s dotazy žáků pracovník zoo zpestřuje ukázkou živého zvířete nebo přírodnin, spouští powerpointovou prezentaci či krátký videozáznam. Druhou část programu děti absolvují v areálu zoo, na závěr vyplní pracovní list.

Mateřské školy projevovaly největší zájem o výukový program o domácích zvířatech u nás na dvorečku. Žáci prvního stupně ZŠ nejvíce navštěvovali program Od rovníku k pólu, který je již dlouho nejoblíbenější u žáků pátých tříd a jejich pedagogů. Druhé místo v oblíbenosti obsadil program Stopujeme zvířata, který dětem přiblížil život některých druhů savců žijících na území našeho státu. V oblibě je také program týkající se africké fauny, nazvaný Výprava do Afriky. Děti se v rámci tohoto programu podívají do nové africké vesnice v zoo, prohlédnou si žirafy, zebry, antilopy, plameňáky i lemury a při naslouchání africkým pohádkám se dozví např., proč mají zebry pruhy či proč má pavián růžový zadek. Žáci druhého stupně základních škol a středoškoláci nejčastěji navštěvovali program Naši savci, který se týká života savců žijících na území České republiky. Účastníci programu určují přírodniny (srst, parohy, rohy, lebky či stopy našich savců) a v areálu zoo pozorují zejména medvědy, vlky, rysy, jeleny, bobry

Výukový program Naši savci
The educational program named Our Mammals

Vzdělávací úsek
Educational Department

Výukový program Cesta do Afriky
The educational program named Way to Africa

a losy. Druhým nejoblíbenějším programem byla u této skupiny dětí Etologie, pojednávající o způsobu chování zvířat, a program Jsou nám opravdu podobné?, ve kterém žáci a studenti zjišťují společné znaky opic a lidí a absolvují exkurzi do pavilonu opic, kde získají bližší informace o našich nejbližších příbuzných – šimpanzích. V roce 2016 proběhlo v Zoo Brno 99 výukových programů a exkurzí, kterých se zúčastnilo 2 191 žáků a studentů. Společně s naučnou stezkou ke kampani Biodiverzita – to jsme my! a se samoobslužnými listy využilo vzdělávacích programů v zoo 4 446 žáků a studentů.

Pro studenty vysokých škol připravujeme přednášky a prohlídky zoo s odpovídajícím odborným výkladem. Na odborné exkurze přišli do zoo studenti Přírodovědecké fakulty, Filozofické fakulty, Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity a studenti Veterinární a farmaceutické univerzity. V roce 2016 proběhlo v zoo 7 odborných programů, kterých se účastnilo 400 vysokoškoláků.

Stanice mladých přírodovědců

Od roku 1978 tato zájmová organizace poskytuje dětem a mládeži možnosti využití volného času v atraktivním prostředí zoologické zahrady. Jejím hlavním cílem a posláním je naučit své členy vztahu k přírodě, k její ochraně a k získávání vědomostí v rozličných přírodovědných oborech. Stanice je určena pro děti a mládež ve věku od 5 do 20 let a pro svoji činnost má k dispozici tři klubovny, ve kterých jsou umístěny i zájmové chovy plazů, ptáků a savců. O zvířata ze stanice se starají členové vybraných odborných skupin. Stanice pracovala v roce 2016 v sedmi odborných skupinách, do nichž pravidelně docházelo 73 členů.

Nízkoprahový klub

Nízkoprahový klub, založený jako součást Stanice mladých přírodovědců při Zoo Brno v prosinci 2001, slouží dětem ve věku 8–18 let, pocházejícím ze znevýhodněného prostředí, z rodin sociálně slabých či jinak rizikových. Frekventanty klubu jsou většinou chovanci dětských domovů či diagnostických ústavů. Scházejí se v klubovně ve správní budově zoo a v areálu zahrady každé úterý od 15.30 do 18 hodin. Klienti klubu se pohybují v areálu zoo vždy s doprovodem pracovníků zoo. Náplň činnosti klubu je orientována na přírodu, životní prostředí, zvířata žijící ve volné přírodě i chovaná v zoologických zahradách. V roce 2016 navštěvovalo klub 198 chovanců těchto ústavů: Dětský diagnostický ústav Hlinky, Diagnostický ústav pro mládež Veslařská, Dětský domov Dagmar, Ratolest Brno, Centrum sociálních služeb Nojmánek, Dětské centrum Chovánek a Středisko výchovné péče HelpMe.

Prázdniny v zoo

Letní prázdniny

Prázdninové příměstské tábory měly v brněnské zoo premiéru v roce 1997. Do sedmi týdenních turnusů, které pokryjí oba prázdninové měsíce, přijímáme kolem pětadvaceti dětí ve věku od 7 do 11 let. Také v roce 2016 (od 11. 7. do 26. 8.) přicházely děti do zoo od pondělí do pátku v 8 hodin ráno a rodiče si je vyzvedli ještě týž den v 17 hodin. Náplň jednotlivých dnů připravili a o děti se starali pracovnice vzdělávacího úseku a v roli pomocných pedagogů jim pomáhali studentky z Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Rodiče přihlašovali děti na tábor na internetových stránkách Zoo Brno. V roce 2016 se tábora zúčastnilo 165 dětí.

Pro děti trávící v zoo prázdniny vždy předem připravujeme velmi pestrý program, k němuž patří pozorování zvířat přímo v areálu zoo, soutěže, hry, zábavné kvizy, pracovní listy, celotáborová hra, soutěžní stezka. Děti na táboře vítá oblíbený kamarád, papoušek Eda. Během týdne děti poznají celou zahradu a nahlédnou i do jejího zákulisí. Jeden den bývá věnován výletu do jiné zoo. Poslední den pobytu v zoo si děti prověří právě nabyté znalosti o zvířatech na soutěžní stezce. Nejúspěšnější soutěžící dostali drobnou odměnu. Závěr Prázdnin v zoo obstaralo v roce 2016 divadlo Genus, které za dětmi přijelo se svým zábavným vystoupením.

Jarní prázdniny

Podobně jako letní probíhají i jarní prázdniny, které zoo pořádá od roku 1992. V roce 2016 proběhly od **29. 2. do 4. 3.** Na toto období mohly rodiče přihlásit své děti k pobytu v zoo třeba jen na jeden den. V době, kdy ještě panovalo zimní počasí, mohly děti spatřit zvířata nejen ve vytápěných pavilonech, ale i ve venkovních expozicích. Krátce po příchodu děti přivítal papoušek Eda, který jim ve správní budově zamával křídlem. Děti pak navštívily pavilon Tropické království, zaměřený především na plazy, také pavilon exotických ptáků a pavilon opic. Nahlédly do zázemí expozice Safari,

Vzdělávací úsek
Educational Department

Děti z příměstského tábora mohou v zoo navštívit i chovatelské zázemí. Snímek je z ubikace lemurů kata
Holiday in Zoo – children in the breeding ground for lemurs

kde jim chovatel představil žirafy, zebry, pakoně a pštrosy. Jeden den děti strávily ve Stanici mladých přírodovědců, kde se seznámily se základy péče o domácí mazlíčky. Na děti tam čekala spoustu zvířátek a také poučení, jak se čistí klece a čím se zvířátka krmí. Děti si se zájmem zvířátka prohlédly, pohladily je, a pustily se do jejich krmení i úklidu ubikací.

Skupinové foto účastníků jednoho z turnusů Prázdnin v zoo
Participants of one turnus of Holiday in Zoo

Výstava fotografií Igora Špiljonoka

V jedné z kamčatských chalup expozičního celku Beringie je dlouhodobě umístěna výstava fotografií nasnímaných v Kronocké státní biosférické rezervaci na Kamčatce, jejichž autorem je známý ruský fotograf přírody Igor Špiljonok (rusky Шпиленок, anglicky Shpilenok). Snímky zachycují kamčatské medvědy uprostřed úchvatné divoké přírody, na sněhových pláních, v ledové vodě jezer či poblíž horkých sopečných gejzírů.

Spolupráce se speciálními institucemi

Návštěvy pacientů kliniky dětské onkologie

Zoo Brno spolupracuje s Klinikou dětské onkologie Fakultní dětské nemocnice v Brně již od roku 1998. V roce 2016 se návštěvy v Zoo Brno uskutečnily 11. 5. a 6. 12., účastnilo se jich 55 dětí v doprovodu 46 dospělých (příbuzných či zdravotnického personálu).

Vzhledem k jejich zdravotnímu stavu se děti pohybují po areálu zoo mikrobusem nebo na elektrických vozících, které na zajímavých místech zastaví a děti si případně na určitou dobu vystoupí. Po prohlídce celé zahrady se vždy těší na občerstvení v restauraci u Tygra, kde jim výborně chutná. Tam děti také dostávají

malý dáreček jako upomínku na návštěvu zoo. V květnu byla pro děti z onkologie připravena návštěva zoo se zaměřením na mláďata. Akce se účastnilo 28 dětí a 16 rodičů.

Děti jsme v úterý 8. 12. pozvali na tradiční, již 19. Mikulášskou besídku. V doprovodu rodičů a zdravotníků se besídky účastnilo 27 dětí v přednáškovém sále správní budovy, kde studenti pedagogické fakulty Masarykovy univerzity pod vedením PhDr. Blanky Knopové zpěvem vánočních koled navodili krásnou vánoční atmosféru. Děti si vánoční koledy zazpívaly přímo na pódiu se studenty. Divadlo Paravánek, herci Kateřina Rakovčíková a Jan Říha zahráli pohádku o čertu Hudrabovi.

Druhá část vánočního setkání se odehrála na prostranství před expozicí Beringie, kam chovatelé přivedli lamy a poníky. Přišli Mikuláš, Anděl a Čert a obdarovali děti dárečky. Také děti přinesly dárek – koš plný ovoce a zeleniny pro zvířátka – a poté samy čtvernohé přátele nakrmily. Vánoční besídku uzavřelo společné foto. Pak ještě Mikuláš zazvonil zvonečkem a všem popřál krásné Vánoce a šťastný nový rok 2017.

Děti s rodiči i lékařským personálem do zoo velmi rády jezdí, pobyt mezi zvířaty na ně blahodárně působí a všechny zúčastněné alespoň na chvíli vytrhne z každodenních starostí. Přestože je organizace návštěvy těžce nemocných dětí velmi náročná, stojí za to v úsilí pokračovat a pomáhat těm, kteří pomoc potřebují.

Od roku 1998 proběhlo v Zoo Brno 90 návštěv malých pacientů, patnáct výletů do jiných zoo a akcí se celkově účastnilo 1551 dětí a 1331 rodičů.

Obrovský dík patří Mgr. Aleši Jaroškovi a Mgr. Pavlu Petrovi z cestovní kanceláře Al & Pa, kteří od roku 2005 přepravují děti sponzorsky autobusem z nemocnice do zoo, kde je rovněž vozí k jednotlivým expozicím.

Domov pro osoby se zdravotním postižením Srdíčko, týdenní stacionář, Šelepova 2231/5, 602 00 Brno

Do Stanice mladých přírodovědců v areálu Zoo Brno dojíždí skupina 6 až 8 klientů Srdíčka, trpících pohybovým, mentálním nebo kombinovaným postižením, někteří z nich jsou také nevidomí. Ve stanici se usadí v místnosti kolem stolu a postupně se seznamují s kontaktními zvířaty, což u nich navozuje kladné emoce, uvolňuje svalový tonus rukou a zahání strach z neznámých tvorů. Pro některé z klientů s lehkým či středně těžkým stupněm postižení je velkým zážitkem jízda elektrovozíkem po areálu zoo s výkladem o chovaných zvířatech. V roce 2016 proběhlo pět návštěv.

Sdružení Veleta, denní stacionář, Libušina tř. 13, 623 00 Brno

Navázat na dřívější spolupráci se Sdružením Veleta se nám podařilo v roce 2013 a od té doby skupina 10 až 15 klientů opět dochází na exkurze do zoo. Veleta pečuje o osoby se zdravotním, většinou kombinovaným postižením, starší 18 let. V roce 2016 proběhlo sedm návštěv.

Domov pro seniory na Mikuláškově náměstí, Brno-Bohunice
Domov pro seniory Holásecká, Brno-Tuřany
Kluby seniorů v Brně

V roce 2005 se zoologické zahradě podařilo navázat spolupráci s některými brněnskými domovy seniorů a v roce 2014 i s kluby seniorů v Brně. Spolupráce spočívá v návštěvách pracovnic vzdělávacího úseku v domovech pro seniory, ale i v exkurzích seniorů do zoo. Pravidelně spolupracujeme s Domovem pro seniory na Mikuláškově náměstí, kde si senioři adoptovali papouška Edu, na kterého finančně přispívají. Do tohoto domova vyjíždíme na přátelské besedy s kontaktními zvířaty – králíky, morčaty, hadem, ježky, fretkou Arnoštem a papouškem Edou. Senioři zhlédnou filmový dokument o zvířatech a poté pobesedujeme o novinkách v zoo a následuje oblíbené hlazení zvířátek.

V roce 2016 proběhly 3 akce – 12. 2. návštěva v domově seniorů, 7. 7. a 11. 11. návštěva seniorů v zoo.

Mateřská škola speciální, Základní škola speciální a Praktická škola Elpis, Fr. Skaunicové 17, Brno

Se státní Speciální školou pro žáky s více vadami Elpis v Brně-Židenicích spolupracuje Zoo Brno od počátku školního roku 2004/05. V Elpisu se nacházejí dvě třídy mateřské školy speciální a šest tříd základní školy speciální, ve kterých se vzdělávají děti mentálně a tělesně postižené, děti s Downovým syndromem a děti s autistickými rysy. Pracovnice vzdělávacího úseku Zuzana Sommerová jezdí jedenkrát měsíčně do Elpisu s kontaktními zvířaty ze Stanice mladých přírodovědců, do Elpisu příležitostně přijíždí i pracovnice vzdělávacího úseku Mgr. Jana Galová s papouškem Edou, kterého děti milují. Prostřednictvím zvířat lze pozitivně ovlivnit prožitky a chování postižených dětí. Těm se postupně daří vytvářet emotivní vztah ke zvířatům, v jejich přítomnosti se projevují kladné emoce – radost, úsměv apod. Při dalších návštěvách je vidět, že se na zvířátka ze zoo těší. V roce 2016 proběhlo osm návštěv.

Služby sociální péče Tereza, domov pro osoby se zdravotním postižením, Terezy Novákové 62a, 621 00 Brno

V roce 2013 se také podařilo navázat na dřívější spolupráci s Domovem Tereza, který poskytuje služby sociální, ambulantní, pobytové a odlehčovací osobám ve věku od 7 do 40 let. Do Stanice mladých přírodovědců v areálu Zoo Brno dojíždí ze stacionáře skupina 4 až 5 klientů. Ve stanici se usadí kolem stolu a postupně se seznamují s kontaktními zvířaty. V roce 2016 proběhly čtyři návštěvy.

Domov pro osoby se zdravotním postižením Nojmánek, Neumannova 261/11, 602 00 Brno

Od roku 2014 jsme opět navázali na dřívější spolupráci s Domovem Nojmánek, který poskytuje sociální služby v denním, týdenním i celoročním provozu osobám ve věku od 16 do 64 let s lehkým či středně těžkým stupněm mentálního postižení a přidruženými vadami. Ve druhé polovině roku 2016 se uskutečnila jedna návštěva klientů tohoto domova v areálu zoo.

ZŠ speciální a Praktická škola, Brno-Černovice

V roce 2016 proběhla 1 návštěva. Do zoo přišlo 20 dětí, autistů, z tohoto zařízení, pro které jsme připravily exkurzi.

Vzdělávací úsek
Educational Department

Centrum sociálních služeb pro osoby se zrakovým postižením v Brně-Chrlicích, Chrlické náměstí 2, 643 00 Brno

V roce 2016 proběhla jedna návštěva šesti klientů z tohoto centra. Nevidomí klienti navštívili v zoo Stanici mladých přírodovědců, kde měli možnost se přímo seznámit a pohladit si zvířátka, chovaná v této stanici. Dozvěděli se i další zajímavosti o divokých zvířatech chovaných v Zoo Brno.

TyfloCentrum Brno, o. p. s., centrum pro nevidomé a slabozraké, Chaloupkova 3, Brno

V roce 2016 proběhla jedna návštěva. Pro 20 klientů z tohoto centra jsme připravili exkurzi po zoo.

Výukový program Jaro a tradice
The educacional program named Spring and Traditions

Středisko ekologické výchovy Hlídka

Výukové programy

Vzdělávací činnost Střediska ekologické výchovy (SEV) Hlídka byla v roce 2016 zaměřena na provoz mateřského centra, které nabízelo výukové programy pro matky s malými dětmi, a dále pak na devatenáct výukových programů pro děti navštěvující mateřské školy a pro žáky 1. stupně základních škol. Výukové programy pro MŠ a ZŠ byly rozvrženy do čtyř tematických bloků, které sledovaly dění v naší přírodě, měnící se s ročním obdobím. Například na jaře Hlídka nabízela programy Jarní probuzení, Jaro a tradice a Zahradníkův rok, v létě Letní květohraní, Koloběh vody v přírodě a Pojďte s námi za vodou, na podzim Jak si král Kaštánek zasloužil princeznu Duběnku, Komu patří zelenina ze zahrádky a Podzimní barvičky, v zimě Zimní ptačí svět či Zimní říše zvířat. Výuka probíhala na zahradě obklopující budovu střediska, v přilehlém městském parku nebo v zoo. Pouze za nepříznivého počasí zůstávaly děti v učebnách v budově střediska.

Výukový program Zahradníkův rok
The educational program named Gardener's Year

Mateřské centrum, které se nachází v přízemí budovy střediska Hlídka, navštívilo v daném období 441 osob. Výukové programy pro MŠ a ZŠ probíhaly na dvou pracovištích. V areálu SEV Hlídka navštívilo 62 výukových programů 1 168 dětí, 24 programů probíhajících v zoologické zahradě za vedení pracovníků Hlídky pak celkem 479 dětí.

Součástí edukačních aktivit útvaru SEV Hlídka byl také školní vzdělávací projekt, jehož nosnými tématy byly vize planety Země v budoucnosti a alternativní zdroje energie. Do projektu, který probíhal během celého školního roku, se přihlásily dvě třídy ZŠ Brno, Novoměstská. Pracovníci Hlídky zajížděli za dětmi do této školy a zábavnou formou je seznamovaly s danou problematikou. Závěrečné celodenní setkání se uskutečnilo v červnu na Hlídce. S novým školním rokem 2016/17 byl vyhlášen nový školní ekologický projekt na téma „U nás doma“, věnovaný ekologii v domácnosti. Do tohoto projektu se přihlásilo celkem 10 tříd ze tří základních a mateřských škol.

Vzdělávací úsek
Educational Department

Letní příměstské tábory

Ve dnech 11. 7. až 26. 8. 2016 jsme na SEV Hlídka uspořádali sedm turnusů letních příměstských táborů pro děti ve věku 6–11 let, s celkovou účastí 135 dětí.

Mimoškolní výchova

V rámci mimoškolní výchovy pracovalo pět zájmových kroužků – Přírodovědný, Tvoříme z přírodnin, Cvičeníčko pro maminky s dětmi, Cvičení pro předškoláky a Tvoření maminek s dětmi. Kroužky navštěvuje pravidelně 44 dětí. Součástí mimoškolní výchovy byly také workshopy. S „Tajemstvím lesa“, které se uskutečnilo 6×, se seznámilo přibližně 30 dětí a jejich rodičů. Workshop „Jak přiblížit ekologii veřejnosti“ proběhl třikrát, celkem jej navštívilo 48 dětí a rodičů.

Osvětové akce pro veřejnost

V průběhu roku 2016 se uskutečnilo 61 osvětových akcí pro veřejnost, z nichž 49 proběhlo v areálu SEV Hlídka. K nejvíce navštěvovaným patří Černá hodinka, Smoothie pro zdraví, Fair trade a zdravá výživa, Příjezd krále Karla IV. V zoologické zahradě připravily pracovnice SEV Hlídka 12 vzdělávacích programů, které byly součástí cyklu Příroda ve městě.

Středisko ekologické výchovy se také zapojilo do příprav akcí, které pořádaly spřátelené organizace. Ve spolupráci s dalšími ekologickými organizacemi to byl Den Země na Kraví hoře, ve spolupráci s Městskou částí Brno-Bystrc pak Dobrý den, Bystrci! a další. SEV Hlídka prezentovala svou činnost při účasti na veletrhu Pro dítě, který se uskutečnil v březnu v areálu Brněnských veletrhů a výstav.

Výstavy

V prostorách SEV Hlídka byly široké veřejnosti představeny tyto výstavy:

1) Fair trade – vyrobeno za každou cenu

Tato výstava přiblížila veřejnosti problematiku spravedlivého obchodu, informovala o tom, jak můžeme pomoci lidem ze zemí Afriky, Asie a Latinské Ameriky uživit se vlastní prací, a to za důstojných podmínek.

2) Obrázky z lesního světa

Výstava barevných grafik Jana Nováka

3) Herbárium

Výstava barevných grafik Jana Nováka

4) Poznej svoje boty

Smyslem výstavy, jejíž panely byly rozvěšeny na stromech v zahradě střediska Hlídka, bylo dát odpověď na otázku: „Víte, odkud jsou vaše boty, kdo je vyrobil a za jakou mzdu a v jakých pracovních podmínkách pracoval?“

5) Pod krunýřem – Hlubiny

K říjnové akci brněnské zoo, nazvané Pod krunýřem – Měsíc želv, patřila i výstava Hlubiny, uspořádaná v prostorách SEV Hlídka. Šlo o velkoformátové fotografie mořských želv, jejichž autorem byl Tomáš Melichárek.

Přednášky na SEV Hlídka

V rámci Měsíce želv se v přednáškovém sále střediska Hlídka uskutečnily dvě přednášky:

1) Projekt Kura Kura – Zachraň želvu.

Tuto přednášku vedl MVDr. Martin Hovorka, Ph.D., ředitel Zoo Brno. Uskutečnila se 6. 10.

2) O nemocech želv.

Tuto přednášku vedl prof. MVDr. Zdeněk Knotek, CSc. Z Veterinární a farmaceutické univerzity Brno. Přednáška se uskutečnila 20. 10.

Projekt „Dopravuj se čistě – vzdělání a změna dopravního chování obyvatel Brna“

Tento projekt organizuje a financuje město Brno prostřednictvím Střediska ekologické výchovy Hlídka. Spolufinancován je Státním fondem životního prostředí České republiky a Ministerstvem životního prostředí vlády České republiky. Předmětem projektu je informačně vzdělávací kampaň propagující čistou mobilitu, určená obyvatelům Brna a okolí. Jedná se zejména o posílení povědomí o environmentálních a zdravotních dopadech motorové mobility a o alternativních možnostech dopravy. Pracovníci zoo a SEV Hlídka společně se spolkem Brno na kole se aktivně podílejí na realizaci cílů projektu.

Ing. et Mgr. Lenka Bochníčková,
vedoucí vzdělávacího úseku

SUMMARY:

Since 2016, Brno Zoo is an official school institutions. This status provides the zoo much better opportunities to work in the field of environmental and public education. The most exciting initiative is the Environmental Education Centre – Hlídka, located in the centre of Brno, in the park below Špilberk Castle. Zoo now offers educational programs not only in the area on Mniší hora, but also in ecological centre under Špilberk. In the educational sector eight zoo-educators worked in 2016; four in the zoo, four in ecological centre.

Educators from Centre of Environmental Education-Hlídka offers a varied program of entertaining and informative events for children from kindergarteners, pupils of primary schools, families with children and the general public, in addition to hobby groups, environmental education programs, exhibitions and lectures focused on conservation, holiday suburban camps and more. In 2016, the centre was visited by nearly 5,000 people.

The main work of educational staff working in the zoo was leadership in training programs and excursions designed for children from kindergarten, for primary school pupils and for students of secondary schools and universities. These workers also organized visits of patients of the paediatric oncology to the zoo. They also invited clients of specialized institutions to the zoo, such as the clients of the Home for People with Disabilities “Srdíčko”, and prepared and conducted weekly tours of suburban children‘s camps during the spring and summer holidays. Some their acts were performed outside the zoo; for example, they visited the special school Elpis and homes for the elderly with contact animals.

Educators also prepared popular educational events for visitors to the zoo. These included, for example, events like a Day for the Elderly, a Day of Natural Sciences (prepared jointly with the Secondary Technical School of Chemistry), and Earth Day, the organization of which students of the Institute of Marketing of Faculty of Economics, Mendel University contributed. We also continued our cooperation with the gymnasium at Slovanské náměstí, whose students prepared a competition for pupils of primary schools and secondary schools in the English language.

The educational initiative is also active in extracurricular activities, since its employees led for many years the Station of Young Naturalists. In 2016, seven expert groups led by volunteers worked at this station, the eighth group was so-called “Low-Threshold Club” for children and youth from socially disadvantaged backgrounds.

Kontrolní činnost
Control Activities

1. AUDITY REALIZOVANÉ V ROCE 2016

Do 31. 3. 2016 interní auditor Zoo Brno provedl, v souladu s ročním plánem interního auditu pro rok 2016, schváleným 2. 12. 2015 ředitelem Zoo Brno MVDr. Martinem Hovorkou, Ph.D., dva audity s následujícím zaměřením:

1/2016 Náklady na telefonní hovory, dodržování směrnice SM 049

2/2016 Kontrola střediska ekologické výchovy Hlídka – vyúčtování příměstských táborů

Z důvodu dlouhodobé nemoci interního auditora JUDr. Vladimíra Ládra (jeho pracovní neschopnost započala v dubnu 2016 a trvala i koncem roku) se ředitel Zoo Brno rozhodl vypsat veřejnou zakázku na zpracovatele interních auditů pro potřeby Zoo Brno. V souladu s ročním plánem interního auditu se uskutečnil audit s následujícím zaměřením, zpracovaný externím zpracovatelem:

3/2016 Kontrola používaného softwaru v Zoo Brno

Další plánované audity – „Kontrola osobních složek zaměstnanců“ a „Audit vybrané investiční akce“ – na základě rozhodnutí ředitele Zoo Brno nebyly součástí zadání veřejné zakázky, a to z důvodu ochrany osobních údajů a z hlediska objemu dokladů a dokumentů nutných pro zpracování auditu. Poslední plánovaný audit, „Audit vnitřního kontrolního systému z pohledu zákona č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole“, byl se zadání veřejné zakázky vyjmut z důvodu uskutečněného auditu v roce 2015, jehož zadání bylo téměř totožné a kontrola u něj neshledala žádné závažné nedostatky.

Ředitel Zoo Brno proto rozhodl, že budou zpracovány tři audity, které vyplynuly z potřeb organizace. Jednalo se o audity s následujícím zaměřením, zpracované externím zpracovatelem:

4/2016 Kontrola evidence pracovní doby a evidence docházky v závislosti na legislativě a interních předpisech Zoo Brno

5/2016 Kontrola postupů při zadávání veřejných zakázek

6/2016 Kontrola plnění příjmů z dotací, grantů a nadací

2. VÝSLEDKY AUDITŮ

1/2016 Náklady na telefonní hovory, dodržování směrnice SM 049

Audit byl proveden v souladu s plánem interního auditu pro rok 2016, v termínu od 1. 1. 2016 do 29. 2. 2016.

Předmětem auditu bylo provedení kontroly dodržování interního předpisu Zoo Brno směrnice SM 049 – Náklady na telefonní hovory a úhrada soukromých hovorů na všech úsecích v Zoo Brno za období od 1. 10. 2015 do 31. 12. 2015.

Cílem auditu bylo zjištění dodržování právních předpisů při hospodaření s veřejnými prostředky, zajištění ochrany veřejných prostředků proti rizikům a včasné a spolehlivé informování ředitele organizace o nakládání s veřejnými prostředky.

Kontrolou bylo zjištěno pouze několik závad, které byly vysvětleny a odůvodněny. Z těchto závad vyplynulo jedno doporučení – aktualizovat směrnici SM 049 „Náklady na telefonní hovory, úhrada soukromých telefonních hovorů“. Aktualizace proběhla a aktualizovaná směrnice SM 049 nabyla účinnosti 1. 5. 2016.

2/2016 Kontrola Střediska ekologické výchovy Hlídka – vyúčtování příměstských táborů

Audit byl proveden v souladu s plánem interního auditu pro rok 2016, v termínu od 1. 3. 2016 do 31. 3. 2016.

Předmětem auditu bylo dodržování interních předpisů – směrnice SM 003 „Oběh účetních dokladů“ a dodržování zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce ve znění pozdějších předpisů – na Středisku ekologické výchovy Hlídka za období od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2015.

Cílem auditu bylo prověření bilance příměstských táborů, prověření funkčnosti vnitřního kontrolního systému organizace a případné vytipování možností pro zlepšení příštích ročníků. Kontrolou nebyly zjištěny žádné závažné nedostatky.

3/2016 Kontrola používaného softwaru v Zoo Brno

Audit provedla – v souladu s plánem interního auditu pro rok 2016 – externě v termínu do 29. 8. 2016 firma Aspectis, spol. s r. o., vybraná na základě veřejné zakázky.
Předmětem auditu bylo provedení kontroly stavu používaného softwaru a následně i hardwaru.

Cílem auditu bylo zdokumentování stavu vždy pro každý počítač anebo notebook zvlášť včetně posouzení stavu serverů Zoo Brno.

Kontrolou bylo nalezeno několik nedostatků, ze kterých vyplynula doporučení, která byla a budou odstraněna. Hlavně se jednalo o změnu antivirového programu zahrnujícího řešení spyware, malware a adware.

4/2016 Kontrola evidence pracovní doby a evidence docházky v závislosti na legislativě a interních předpisech Zoo Brno

Audit byl proveden mimo plán interního auditu pro rok 2016, v termínu do 42 dnů od zahájení auditu, které se uskutečnilo 24. 11. 2016, a to externě, společností BNV Consulting, spol. s r. o., vybranou na základě veřejné zakázky.

Předmětem auditu byla kontrola evidence pracovní doby a evidence docházky zaměstnanců Zoo Brno za období od 1. 1. 2016 do 30. 9. 2016.

Cílem auditu bylo dodržování zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce ve znění pozdějších předpisů, kontrola dle identifikačního systému Anet v Zoo Brno a kontrola dodržování interních předpisů – směrnice SM 079 „Zásady používání identifikačního systému Anet“.

Kontrolou nebyly zjištěny závažné nedostatky, jen několik menších porušení interního předpisu. Z tohoto auditu vyplynulo jedno doporučení – zaměstnance důkladně a prokazatelně seznámit se směrnicí SM 079, aby k těmto porušením nadále nedocházelo.

Kontrolní činnost
Control Activities

5/2016 Kontrola postupů při zadávání veřejných zakázek

Audit byl proveden mimo plán interního auditu pro rok 2016, v termínu do 42 dnů od zahájení auditu, které se uskutečnilo 24. 11. 2016, a to externě, společností BNV Consulting, spol. s r. o., vybranou na základě veřejné zakázky.

Předmětem auditu byla kontrola procesu zadávání veřejných zakázek a dokumentace vybraných veřejných zakázek Zoo Brno za období od 1. 1. 2016 do 30. 9. 2016.

Cílem auditu bylo dodržení zákona č. 1037/2006 Sb., zákona o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, kontrola dodržování interních předpisů, směrnice SM 014 „Postup při zadávání veřejných zakázek“ a kontrola dodržování „Metodiky pro zadávání veřejných zakázek a koncesních smluv“, schválené Radou města Brna.

Kontrolou nebyly zjištěny závažné nedostatky, všechny kontrolované veřejné zakázky splňují podmínky legislativní, podmínky „Metodiky pro zadávání veřejných zakázek a koncesních smluv“ i SM 014. Z auditu vyplynulo doporučení doplnit směrnici SM 014 o konkrétní procesní kroky při postupu zadávání veřejných zakázek, tato úprava povede k vytvoření snadno kontrolovatelného systému.

6/2016 Kontrola plnění příjmů z dotací, grantů a nadací

Audit byl proveden mimo plán interního auditu pro rok 2016 v termínu do 42 dnů od zahájení auditu, které se uskutečnilo 24. 11. 2016, a to externě, společností BNV Consulting, spol. s r. o., vybranou na základě veřejné zakázky. Předmětem auditu byla kontrola procesu plnění příjmů z dotací, grantů a nadací za období od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2016.

Cílem auditu bylo dodržení legislativy a podmínek poskytovatele a kontrola dodržování interních předpisů, zejména pak ustanovení § 14 zákona 162/2003 Sb., zákona o zoologických zahradách.

Kontrolou nebyla zjištěna žádná pochybení ze strany Zoo Brno.

Celkem bylo v roce 2016 provedeno šest interních auditů a zjištění. Zároveň byla k jednotlivým auditům podána doporučení ke zlepšení. Žádné závažné nedostatky, které by zásadním způsobem nepříznivě ovlivňovaly činnost Zoo Brno a stanice zájmových činností, příspěvkové organizace, nebyly zjištěny.

SUMMARY:
Since the internal auditor has been ill for a long time, the Brno Zoo director decided to issue a public contract to the internal auditors of the needs of Brno Zoo. Altogether six internal audits and findings were made in 2016. At the same time the individual audits were complemented with recommendations for improvement. No serious shortcomings in the operation of the Brno Zoo were found.

Akce pro veřejnost
Programmes for our Visitors

Novoroční komentované krmení – 1. ledna

Stejně jako v minulých letech i v roce 2016 jsme po návštěvníky připravili novoroční komentované krmení, kterého se zúčastnilo 353 návštěvníků.

Valentýnská zoo – 14. února

Den svatého Valentýna – svátek zamilovaných – oslavili i návštěvníci zoo. Připravili jsme pro ně specializované komentované krmení s přednáškou o lásce u tygrů, srdíčkovou fotostěnu a soutěž o zážitkový program. Na Valentýna přišlo zoo 994 zamilovaných.

Mezinárodní den ledních medvědů – 27. února

Návštěvníci se prostřednictvím zábavné stezky seznamovali s životem populárních šelem, které obývají ledové arktické pláně a jejichž chov je v naší zoo velmi úspěšný.

Dětský maškarní bál – 12. března

Bál, na němž vystoupilo duo Brněnské písničkové tetiny, proběhl v přednáškovém sále správní budovy. Deset nejlepších masek bylo vyhodnoceno a oceněno.

Pomlázka v zoo – 28. března

Velikonoční pondělí aneb Pomlázka v zoo měla na programu hledání ukrytých velikonočních vajíček. Pro návštěvníky bylo dále připraveno focení s kuřátky a ukázky stříhání ovcí, řezbářských prací a sklářských technik. Velikonoční pondělí bylo v roce 2016 dnem s nejvyšší návštěvností (přišlo 5 380 osob).

Ptačí den – 1. dubna

Soutěž pro školy pořádme tradičně 1. dubna, kdy slavíme Ptačí den. Vstup do zoo mají zdarma nejen soutěžící školáci s doprovodem, ale také všichni nositelé ptačích příjmení. Soutěže se zúčastnilo 10 čtyřčlenných družstev. Zvítězili studenti Cyrilometodějského gymnázia, druzí byli žáci ZŠ Sirotkova, třetí žáci ZŠ na náměstí Svornosti.

Den pohybu – 10. dubna

Neděle se 10. dubna se změnila v Den pohybu, návštěvníci si mohli vyzkoušet lekci nordic walkingu a závod ve strolleringu. Následovala oslava narozenin velblouda Dreda, komentované krmení kopytníků a malování na lidský obličej.

Soutěž Into the Wild with English Guide – 12. dubna

Druhý ročník soutěže v anglickém jazyce s ekologickou tematikou Into the Wild with English Guide (Do přírody s anglickým průvodcem). Vznik soutěže iniciovali a spolu s pracovníky zoo připravili studenti a pedagogové Gymnázia na Slovanském náměstí v Brně-Králově Poli. Středoškoláci připravili sérii otázek v anglickém jazyce, na které soutěžící odpovídali na několika místech v areálu zoo. Na čtyřech stanovištích s náročnějším programem soutěžící určovali přírodniny jen hmatem, neboť byly ukryté v krabicích s otvory pro ruce, také luštili zapeklitou křížovku,

Jedno ze stanovišť soutěže Into the Wild with English Guide bylo v Africké vesnici
The competition named Into the Wild with English Guide: one of the sites was in the African Village

Jedno ze stanovišť soutěže Into the Wild with English Guide bylo také v kamčatské chalupě
The competition named Into the Wild with English Guide: one of the sites was also in the Kamchatka cottage

Akce pro veřejnost
Programmes for our Visitors

Křtiny malé lední medvědice Norii
The polar bear Noria christening ceremony

Den Země. Stanoviště Záchranného centra volně žijících živočichů
Erth Day. The information stand of the Station for Handicapped Animals

skládali puzzle a bavili se při hře Kufr. Dá se říct, že se dobře bavili celý den, protože soutěž Into the Wild with English Guide byla perfektně připravená. Účastnilo se jí třicet tří- až čtyřčlenných družstev žáků nebo studentů z deseti základních škol či gymnázií.

Křest mláděte ledního medvěda – 16. dubna

Tenistka Lucie Šafářová, brněnská rodačka, pokřtila malou lední medvědici, která se narodila v listopadu 2015. Mládě dostalo jméno Noria. Tenistka je vybrala z návrhů zaslaných příznivci zoo. Navrhovatelku Lenku Skutilovou inspirovala dívka jménem Noria, kterou coby oběť globálního oteplování ztvárnila v knize Strážkyně pramene finská spisovatelka Emmi Itärantaová. Podle tenistky se příběh k medvíděti hodí. „Globální oteplování se ledních medvědů velmi dotýká, má to být upozornění, že se musí něco dělat, aby medvídků neubývalo, ale naopak přibývalo," řekla Šafářová. Společně s primátorem Petrem Vokřálem a ministryní školství Kateřinou Valachovou pak hodila medvíděti i jeho matce do výběhu dort naplněný rybami, mrkví a dalšími pamlsky. Noria je už pátým odchovaným potomkem medvědice Cory. Křtinám přihlíželo 4 083 návštěvníků.

Den Země – 23. dubna

Oslava Dne Země byla v zoo plná zábavy i naučných aktivit, které pro malé i velké návštěvníky připravili studenti Provozně ekonomické fakulty Mendelovy univerzity společně s pracovníky Zoo Brno. Studenti a zoopedagogové také vyhlásili soutěž pro žáky základních škol na téma kampaně Evropské asociace zoologických zahrad a akvárií (EAZA), která pod názvem Nechme je žít (Let it Grow) upozorňuje na nebezpečí nepůvodních, invazních druhů rostlin a živočichů. Žáci posílali svá díla na fakultu a vítězi byli odměněni v zoo 23. 4., při oslavě Dne Země. V ten den bylo připraveno několik soutěžních stanovišť s tematikou ochrany přírody, třídění odpadů a poznávání zvířecích druhů. Na dvou stanovištích pracovníci Záchranné stanice živočichů v Jinačovicích přiblížili návštěvníkům svou záslužnou práci při pomoci volně žijícím zvířatům, která se poranila či ocitla v nouzi při různých neočekávaných situacích. Na Den Země přišlo do zoo 2 108 návštěvníků.

Čarodějnice v zoo – 30. dubna

Čarozoo aneb Čarodějnice v zoo, to byla akce především pro dětské návštěvníky, kteří se mohli účastnit velké čarodějnické hry a komentovaného krmení žiraf, mohli zhlédnout představení Pohádky ze Špalíčku v podání divadla Paravánek, kouzelnické vystoupení a vyhlášení nejlepší čarodějnické masky. Akce se účastnilo 3 045 návštěvníků.

Akce pro veřejnost
Programmes for our Visitors

Den přírodních věd pro veřejnost – 1. května

Už čtvrtým rokem obohacuje dění v zoo originálně pojatý Den přírodních věd. Jeho iniciátory i hlavními aktéry jsou studenti Střední průmyslové školy chemické v Brně, podporovaní svými pedagogy. Den přírodních věd probíhá dvakrát ročně. Jarní termín je vyhrazen široké veřejnosti, podzimní slouží přihlášeným kolektivům dítek školou povinných. Jarní akce opět proběhla 1. května, ústředním tématem se tentokrát stala evoluce. Návštěvníci se dozvěděli spoustu zajímavých informací o evolučním vývoji jak živočichů a rostlin, tak i naší planety. V různých částech areálu zoo studenti rozmístili deset tematicky zaměřených stanovišť, vybavených názornými pomůckami. Přicházejícím návštěvníkům předváděli pokusy a střídali se při slovním výkladu. Stanoviště Chemie mělo svůj rozlehlý stánek na podiu u Velbloudа. Studenti předváděli několik různých pokusů, všechny dostatečně atraktivní. Chemická show získala velký ohlas a upoutala většinu návštěvníků. Na stanovišti Geologie pozorovali návštěvníci chrlící maketu sopky, na stanovišti Botanika poznávali jarní květy, na stanovišti Mikrobiologie nakoukli do tajemného mikrosvěta, na Antropologii mohli malí návštěvníci přispět svým malířským uměním a další zajímavosti čekaly malé a velké návštěvníky na stanovišti Bezobratlí, ptáci, plazi a obojživelníci. Většina z téměř 2 500 návštěvníků, kteří na Prvního máje zavítali do zoo, přiznávala, že největším jejich zážitkem bylo pozorovat, s jakým nadšením a zájmem o věc je na jednotlivých stanovištích oslovují mladí lidé, aktéři Dne přírodních věd. Středoškoláci dokázali na posluchače přenést dobrou náladu a optimismus, který posiluje ducha.

Den přírodních věd připravují studenti chemické průmyslovy
Natural Sciences Day is being prepared by students of chemismy

Den přírodních věd. Jedno ze stanovišť bylo ve srubu Indiánů kmene Haida Gwaii
Natural Sciences Day. One of the sites was also in the log cabine of the Indian tribe Haida Gwaii

Zvířátka také nekouří – 21. května

Kancelář Brno – zdravé město Magistrátu města Brna uspořádala v zoo další ročník osvětové akce Zvířátka také nekouří. Smyslem zábavného odpoledne, které se koná u příležitosti Světového dne bez tabáku (18. květen), je upozornit na negativní dopady kouření na lidské zdraví. V roce 2016 se této akce účastnilo 4 122 návštěvníků.

Mezinárodní den biodiverzity – 22. května

V Zoo Brno jsme si Mezinárodní den biodiverzity připomněli v neděli 22. 5. Od 9 do 16 hodin mohli návštěvníci procházet znalostní stezkou, která byla sestavena v duchu kampaně EAZA „Let it Grow!“ (Nechme je žít!), upozorňující na úbytek biodiverzity a na její ochranu před nepůvodními, invazními druhy. Otázky naší stezky (celkem jich bylo v areálu zoo nastraženo deset) se týkaly především běžných druhů České republiky, a to nejen zvířat, ale i rostlin rostoucích na území Mniší hory. Do bedny v kamčatské chalupě soutěžící odevzdávali vyplněné odpovědní formuláře. Vylosování výherců drobných cen proběhlo dvakrát: ve 12 a v 16 hod. Na Mezinárodní den biodiverzity přišli do zoo také pracovníci Záchranné stanice živočichů v Jinačovicích, kteří návštěvníky seznámili s jednoduchými návody, jak do svého bezprostředního okolí – na zahradu nebo na balkon – přilákat různé zvířecí obyvatele. Předváděli konstrukci ptačí budky, pítka pro ptáky či tzv. hmyzího hotelu.

Akce pro veřejnost
Programmes for our Visitors

Odměňování vítězů soutěžní stezky ke Dni Země
Erth Day: rewarding the winners of the competition for visitou

Na akcích pro veřejnost, pořádaných v Zoo Brno, často vystupuje známé taneční divadlo Mimi Fortunae

In our zoo, the famous dance theater Mimi Fortunae often performs on events for the public

Dětský den
– 4. června

Dospělí baví děti aneb Dětský den v zoo byl plný barev, zábavných postaviček a atrakcí. Probíhala oblíbená komentovaná krmení medvědů, tygrů, lachtanů, žiraf a dalších zvířat, které vedle chovatelů moderovaly i známé postavy brněnské kultury: herci Městského divadla Brno, moderátoři televizních pořadů Dobré ráno a Sama doma a další osobnosti. Na pódiu vystoupil Vojenský umělecký soubor Ondráš se Zatoulanými pohádkami a břišní tanečnice, karatisté předváděli svoje chvaty, strážníci výcvik policejních psů. Program Dětského dne zhlédlo 3 524 návštěvníků.

Světový den žiraf
– 4. června

Zoo připomněla Světový den žiraf speciálním komentovaným krmením, nezisková organizace Bwindi Orphans nabízela v Africké vesnici tradiční ugandské výrobky, návštěvníci si mohli projít soutěžní stezku. Do zoo přišlo 1 858 návštěvníků.

Noc snů
– 6. června

Tradiční večer splněných přání – Noc snů – patřil tělesně i duševně handicapovaným dětem a jejich doprovodu – celkem přišlo na dva tisíce pozvaných hostů. Na pódiu návštěvníky udivoval svým uměním kouzelník, dále bylo možné zhlédnout a vyslechnout taneční a hudební vystoupení nebo divadelní představení. Hostům Noci snů představili svou techniku členové hasičského záchranného sboru, sokolníci předvedli ukázku výcviku dravých ptáků a mladí judisté svou mrštnost. Noc snů probíhá každoročně ve stejnou dobu v přibližně 250 zoologických zahradách na celém světě.

Vystoupení skupiny IYASA
– 18. července

V Africké vesnici zahrála a zatančila skupina IYASA ze Zimbabwe. Vystoupení sledovalo 1 727 návštěvníků.

Mezinárodní den tygrů
– 29. července

Mezinárodní den tygrů si v brněnské zoo nenechalo ujít 1 235 návštěvníků, pro které bylo připraveno speciální setkání u tygrů sumaterských a tygří zábavná stezka.

Dvojí křtiny (medvěd a rosomák)
– 30. července

Poslední červencová sobota patřila na Mniší hoře křtinám rosomáka sibiřského a medvěda kamčatského. Toho pokřtil herec, dabér a moderátor Zdeněk Junák, rosomáka rektor Masarykovy univerzity Mikuláš Bek. Akce se zúčastnilo 1 928 návštěvníků.

Akce pro veřejnost
Programmes for our Visitors

Dotkni se evoluce
– 13. a 14. srpna

Víkend, na němž se návštěvníkům představila nová šifrovací hra brněnské zoo. Stezka plná šifer, tajemných zákoutí a logických úkolů byla připravena ve verzi pro děti i dospělé. Přišlo jich celkem 4 497.

Setkání adoptivních rodičů a sponzorů
– 27. srpna

Program Setkání adoptivních rodičů a sponzorů mohli sledovat i běžní návštěvníci. Akci zahájil ředitel brněnské zoo MVDr. Martin Hovorka, Ph.D., a poté na pódiu vystoupili tanečníci a kouzelníci, zahrály kapely O5, Radeček a Zimour. Děti sledovaly s napětím pohádkové vystoupení. Přišlo 2 707 návštěvníků.

Den hantecu
– 3. září

Na speciální akci Den hantezoo (hantecu) bylo pro návštěvníky připraveno sedm popisů zvířat a dvě zcela ojedinělá komentovaná krmení, vše proneseno v brněnské hovorové variantě češtiny.

Běh vlčáků
– 4. září

Areál zoologické zahrady si vybrali jako místo pro cílovou pásku pořadatelé charitativní štafety „1000 mil pro jeden cíl“ a ukončili tu 1 600 kilometrů dlouhý běh československých vlčáků s jejich chovateli, který startoval 27. srpna. Výtěžek této akce byl věnován Nadačnímu fondu dětské onkologie Krtek. Návštěvníci zoo byli svědky doběhu posledního psího závodníka, pro děti byl připraven doprovodný program s fondem Krtek a s Klubem chovatelů československých vlčáků.

Běžecký závod
– 17. září

Druhý ročník běžeckého závodu na 7,3 kilometru. Bylo připraveno domácí občerstvení a po celý den také aktivní program pro děti a všechny, kteří se závodu neúčastnili. Návštěvníci si mohli kromě běhání zahrát volejbal a basketbal a vyzkoušet si další sportovní disciplíny: karate, zápas a veslování.

Den seniorů
– 1. října

U příležitosti Mezinárodního dne seniorů připravila brněnská zoo vstupné pro seniory 10 Kč, jízdu vláčkem zdarma a speciální komentované krmení.

Den přírodních věd pro školy
– 5. října

Čtvrtý ročník soutěže pro žáky druhého stupně základních škol a odpovídajících ročníků gymnázií opět s velkým zápalem připravili studenti Střední průmyslové školy chemické v Brně. Ústředním tématem byla evoluce. Žáci se dozvěděli spoustu zajímavých informací o vývoji jak živočichů a rostlin, tak i celé planety. K efektním chemickým pokusům přidali pohled do záhadných mikrosvětů. V roce 2016 se soutěže, o kterou je mezi školní mládeží obrovský zájem, účastnilo 64 tříčlenných družstev z 23 základních škol a víceletých gymnázií. Žáci se na šesti stanovištích (geologie, chemie, botanika, evoluce bezobratlých, mikroorganismů a obratlovců) v areálu zoo mohli z úst studentů dozvědět zajímavé informace z různých oblastí přírodních věd, pozorovat různé chemické pokusy či osahat různé přírodniny. I přes velmi chladné počasí dorazily do zoo všechny přihlášené týmy a celou soutěž absolvovaly až do konce.

Světový den zvířat
– 8. října

Protože říjen 2016 byl v brněnské zoologické zahradě Měsícem želv, byla i akce pro veřejnost uspořádaná 8. 10. u příležitosti Světového dne zvířat zaměřena na želvy, které obývají naši planetu miliony let a dnes z ní pod tlakem lidské populace mizí. V rámci názorné osvěty se pracovníkům zoo podařilo fatální okolnosti zapracovat do kvizu zábavné soutěžní stezky. Výherce jsme losovali dvoukolově v přednáškovém sále správní budovy. Z celkového počtu 35 odevzdaných odpovědních lístků jsme vylosovali 6 šťastných řešitelů. Odpoledne mohli zájemci vyslechnout přednášku bioložky Mgr. Hanky Svobodové Indonésie – s želvami, nebo bez nich?

Halloween v zoo
– 29. října

Poslední říjnová sobota patřila halloweenským oslavám a dýním. Zájemcům o dlabání zoo rozdala kolem 1 000 dýní a nabídla různé soutěže, ochutnávku dýňových specialit nebo strašidelnou procházku po zoo. Ve večerním programu na nasvícené scéně mohli návštěvníci sledovat žonglérská vystoupení a po vyhlášení nejstrašidelnější dýně ohňovou show. Halloween prožilo v zoo 3 254 návštěvníků.

Rozsvícení vánočního stromu
– 27. listopadu

V poslední listopadovou neděli rozsvítila brněnská zoo na tradičním místě u expozice Beringie vánoční strom. Připraven byl bohatý adventní program: výtvarné dílničky pro děti, malování na obličej, koncert, charitativní jarmark a samozřejmě také setkání se zvířaty. Vánoční strom v 16 hodin rozsvítila zpěvačka Monika Bagárová. Rozsvícení vánočního stromu sledovalo 1 262 návštěvníků.

Štědrodenní komentované krmení
– 24. prosince

Tradiční Štědrodenní komentované krmení tygrů, lachtanů, medvědů a pandy sledovalo 1 495 návštěvníků.

Na Štědrý den dostala medvědice dort
On Christmas Day, the bear received a cake

Obchodně ekonomický úsek

Marketing Department

Obchodně ekonomický úsek byl v roce 2016 organizačně rozdělen na útvar ekonomický, útvar služeb veřejnosti a útvar občerstvení. Samostatně na úseku pracovali specialista pro marketing, obchodník a správce veřejných a obchodních zakázek.

Ekonomický útvar

Hospodaření zahrady skončilo v roce 2016 zlepšeným hospodářským výsledkem ve výši **118 335,92 Kč.**

Návštěvnost (počet osob)
Počet návštěvníků celkem: 306 855

Členění návštěvnosti podle jednotlivých skupin

skupina	počet osob
dospělí, senioři	167 726
děti, studující	139 129
Celkem	**306 855**

	Výnosy
Celkové výnosy činily v roce 2016	**96 643 547,46 Kč**
Členění hlavních výnosových položek	
Příspěvek zřizovatele	**57 119 098,00 Kč**
Účelová dotace MŽP v rámci programu „Příspěvek	
zoologickým zahradám“ v roce 2016	788 610,00 Kč
Dotace od Úřadu práce Brno-město	3 129 992,00 Kč
Dotace z MŠMT – školské zařízení	334 985,00 Kč
Dotace od ostatních subjektů	1 020 545,60 Kč
Výnosy za vlastní výkony a zboží	29 980 874,43 Kč
Ostatní výnosy	4 269 442,43 Kč
Výnosy za vlastní výkony a zboží	29 980 874,43 Kč
- z toho:	
tržby ze vstupného zoo	20 028 697,00 Kč
foto, video	127 660,00 Kč
poníci	164 630,00 Kč
psi	147 090,00 Kč
vláček	878 130,00 Kč
trampolíny	158 733,00 Kč
nájmy	2 329 695,43 Kč
prodej zboží (upomínkové předměty, občerstvení)	5 513 693,80 Kč
ostatní	500 070,52 Kč
tržby za vstupné SEV Hlídka	132 474,68 Kč
Ostatní výnosy	4 269 442,43 Kč
- z toho:	
- tábory v zoo	730 100,00 Kč
- reklama	343 661,96 Kč
- příspěvky SMP	53 750,00 Kč
- úroky	21 063,98 Kč
- plnění od pojišťovny	105 731,00 Kč
- tržby z prodeje zvířat	121 427,97 Kč
- tržby z prodeje dopravních prostředků	0,00 Kč
- kurzové zisky	1 959,88 Kč
- čerpání fondů	2 702 909,16 Kč
- ostatní	188 838,48 Kč

Obchodně ekonomický úsek
Marketing Department

	Náklady
Náklady činily v roce 2016 celkem	**96 525 211,54 Kč**
Členění hlavních nákladových položek	
Spotřeba materiálu	9 330 171,28 Kč
z toho:	
- krmivo	4 540 872,49 Kč
- veterinární léky a materiál	367 662,40 Kč
- osivo, hnojivo, květiny	561 742,63 Kč
- technický materiál	513 627,75 Kč
- propagační materiál	94 301,35 Kč
- nákupní cena zvířat	141 248,87 Kč
- pohonné hmoty	434 058,87 Kč
- kancelářské potřeby	376 338,08 Kč
- ostatní	2 300 318,84 Kč
Spotřeba energie	4 278 986,71 Kč
Nákupní cena prodaného zboží	2 949 221,82 Kč
Aktivace oběžného majetku	- 91 238,00 Kč
Změna stavu zásob vlastní výroby	1 331 258,07 Kč
Opravy a udržování	11 232 375,33 Kč
Cestovné	1 142 044,82 Kč
Náklady na reprezentaci	81 384,00 Kč
Ostatní služby	11 338 676,70 Kč
Mzdové náklady	30 299 587,00 Kč
Zákonné sociální pojištění	9 937 074,00 Kč
Jiné sociální pojištění	163 597,00 Kč
Zákonné sociální náklady	1 142 518,00 Kč
Jiné daně a poplatky	27 232,58 Kč
Ostatní náklady z činnosti	1 043 714,34 Kč
Odpisy DHM a DNM	10 020 894,40 Kč
Opravné položky	29 120,05 Kč
Náklady z DDHM	2 551 448,58 Kč
Kurzové ztráty	27 923,26 Kč
Manka a škody	1 089 972,40 Kč

Největší část výnosů – 59,10 % – tvořil příspěvek na provoz od zřizovatele, tj. Statutárního města Brna. Výnosy za vlastní výkony a zboží představovaly 31,02 %, ostatní výnosy 4,42 % z celkových výnosů. V případě účelové dotace od ministerstva životního prostředí to bylo 0,82 % a příspěvek Úřadu práce Brno-město činil 3,24 % výnosů.

Na finančních darech adoptivních rodičů a sponzorů zoo získala 1 011 656,84 Kč, veřejná sbírka formou DMS na „Pomoc chovu a záchraně ohrožených druhů zvířat v Zoo Brno“ vynesla 14 535 Kč a veřejná sbírka Kura Kura – želvy v ohrožení vynesla 95 693,00 Kč.

V roce 2016 jsme získali dotace od zřizovatele ve výši 57 119 098,00 Kč, což je oproti roku 2015 o 6 359 372,00 Kč více. V roce 2016 jsme získali – kromě příspěvku na provoz od zřizovatele – účelové dotace od MŽP ČR, dotace od Úřadu práce Brno-město, dotace od MŠMT na provoz školského zařízení, kterým se od září 2016 stal vzdělávací úsek, a dotace na založení včelstva od JMKU. Základní příspěvek byl zvýšen o účelové příspěvky v hodnotě 10 020 000,00 Kč na zajištění oprav komunikací (2 500 000,00 Kč), na údržbu vybudovaných nových expozic + krmení zvířat (800 000,00 Kč), na provoz střediska ekologické výchovy (5 100 000,00 Kč), na opravu starších expozic (1 000 000,00 Kč), na náklady na mořská akvária a terária (250 000,00 Kč), na nákup firemního oblečení (300 000,00 Kč) a na gamifikaci – oživení zoo herními prvky (70 000,00 Kč).

Zřizovatel také poskytl tři neinvestiční příspěvky: na opravu indiánské chýše (700 000 Kč), na opravu starších expozic (300 000 Kč) a na opravu komunikací (1 000 000 Kč). Dále zřizovatel poskytl 14 500 000 Kč v podobě investičního příspěvku.

Obchodně ekonomický úsek

Marketing Department

Veřejné zakázky

Více než 150 výběrových řízení k veřejným zakázkám se v Zoo Brno uskutečnilo v průběhu roku 2016. Téměř polovina výběrových řízení se týkala veřejných zakázek na nákupy různého zboží, jako jsou dopravní prostředky, krmivo apod., přibližně čtvrtina řízení se zabývala zakázkami na poskytování služeb a rovněž asi čtvrtina řešila zakázky na dodávky stavebních prací. Největší byla veřejná zakázka na dodavatele stavebních prací pro výstavbu provozního zázemí nové expozice lvů, která přesáhla částku 17 mil. Kč. Objem všech ostatních zakázek v součtu předpokládaných hodnot dosáhl částky téměř 33 mil. Kč., z čehož 43 % byly opět zakázky na dodavatele stavebních prací (oplocení Zoo Brno – úsek 1, část 1 po sloupek č. 167 včetně; příjezdová cesta a inženýrské sítě ke skleníku; oprava srubu indiánů kmene Haida; expozice anakond; expozice paviánů).

Z veřejných zakázek na dodávky zboží patřily dle hodnoty pořízeného předmětu mezi největší nákupy dopravních prostředků (traktor; sběrný senážní vůz s řezacím ústrojím; dva elektromobily; štěpkovač; elektrobus pro 8 osob; nosič kontejneru; osobní automobil pro SEV Hlídka) a krmiva (hovězí maso; seno; granulované směsi; krmný hmyz).

Od 1. července byla správci obchodních a veřejných zakázek uložena nová povinnost – zveřejňovat všechny uzavřené smlouvy do nově vzniklého Registru smluv (zákon č. 340/2015 Sb.). Ve druhé polovině roku tak bylo zveřejněno přes 70 smluv, jejichž hodnota přesahovala částku 50 000 Kč bez DPH.

Útvar služeb

Sezóna roku 2016 začala díky příznivému počasí vlastně již v březnu, přílivu návštěvníků také pomáhalo velké množství mláďat narozených v naší zoo a mnoho zábavných a vzdělávacích akcí pořádaných v areálu naší zahrady. Největší zájem návštěvníci projevovali o mládě ledního medvěda, samičku Noriu, proto jsme do prodeje upomínkových předmětů uvedli novou kolekci butonů, magnetek, svíček a dalších artefaktů s vyobrazením ledních medvědů.

Stejně jako v předešlých letech jsme dle povolení Rady města Brna uzavřeli sezonní nájemní smlouvy za účelem zpestření a rozšíření služeb. Jednalo se o 11 smluv, které se týkaly např. prodeje zmrzliny, výroby a prodeje langošů, trdelníků, amerických koblížků, fotodárků apod.

Pokračoval pronájem gastro-provozů firmě RP FIT, s. r. o. Pro tuto firmu i všechny nájemce stánků s občerstvením začal platit přísný zákaz používání palmového oleje při přípravě jídel nabízených návštěvníkům.

Zejména pro dětské návštěvníky jsme opět provozovali jízdy na ponících, trampolínové centrum a lanové centrum.

I v roce 2016 byly v prodeji tzv. pojízdné vstupenky, opravňující k návštěvě zoo i plavbě lodí po Brněnské přehradě. Tato forma vstupného vznikla už před několika lety za spolupráce s Dopravním podnikem města Brna.

Po několikaleté přestávce jsme obnovili akceptaci rodinných pasů a senior pasů při platbě vstupného.

Novinkou v naší zoo byl prodej nápojů do vratných kelímků se speciálním designem. Pro mnoho návštěvníků se takový kelímek může stát upomínkovým předmětem.

Od 1. 1. 2016 mohou návštěvníci kouřit jen na několika vyhrazených místech, dostatečně vzdálených od dětských hřišť a stravovacích zařízení. Kuřáckých zón má být celkem sedm a budují se postupně. Koncem roku 2016 jich bylo dohotoveno pět.

V roce 2017 bychom chtěli dokoupit šest čtyřkolových ručních vozíků, v nichž rodiče přepravují po zoo malé děti. V roce 2016 jich veřejnosti zdarma sloužily čtyři.

K většímu komfortu při nákupu v prodejně upomínkových předmětů jistě přispěje možnost bezhotovostní platby, kterou hodláme zavést od března 2017.

Návštěvnost v roce 2016

Návštěvnost v roce 2016:	**306 855 osob (včetně SEV Hlídka)**
Měsíc s nejvyšší návštěvností: červenec	**55 862 osob**
Měsíc s nejnižší návštěvností: leden	4 034 osob
Den s nejvyšší návštěvností: 28. 3.	5 380 osob
Den s nejnižší návštěvností: 16. 11.	3 osoby
Prodej přenosných permanentek:	957 ks
Prodej nepřenosných permanentek:	248 ks
Počet kočárků, které projely branou zoo:	20 389
Počet psích návštěvníků:	4 903
Tržby z prodeje upomínkových předmětů (MC):	3 801 373 Kč

Obchodně ekonomický úsek

Marketing Department

Marketingové akce
uspořádané mimo areál zoo

- Na veletrhu Regiontour, který se konal od 15. do 18. ledna, se brněnská zoo představila vlastním stánkem, na kterém prezentovala projekt Kura Kura – želvy v ohrožení.
- Festivalu Divadelní svět, který probíhal od 27. do 31. května na Moravském náměstí v režii Turistického a informačního centra Brno, se účastnili i chovatelé Zoo Brno s kontaktními zvířaty a koněm.
- Dobrý den v Bystrci, to byla akce městské části Brno-Bystrc, které se 28. května účastnili i chovatelé Zoo Brno s kontaktními zvířaty.
- Do prodejen Albertu v Brně a okolí pracovníci úseku vylepili plakáty s akcemi v Zoo Brno.
- Na sloupech veřejného osvětlení v Brně byl prezentován projekt Kura Kura – želvy v ohrožení.
- Projekt Kura Kura – želvy v ohrožení byl prezentován i prostřednictvím letáků.
- Rádio Krokodýl informovalo o všech akcích pro veřejnost, chystaných v Zoo Brno.
- Na citylightech v podchodu pod brněnským hlavním nádražím prezentovala Zoo Brno svoje letní akce pro veřejnost.
- Na koupališti Riviéra v Brně byly vyvěšeny dva bannery prezentující Zoo Brno.
- V podchodu zvaném Myší díra byl instalován billboard prezentující Zoo Brno.
- V hotelu Santon se Zoo Brno začala prezentovat prostřednictvím roll-upu a letáků.

PhDr. Miroslav Křivánek,
vedoucí obchodně ekonomického úseku

SUMMARY:

Management of the zoo ended in 2016 with improved profit of CZK 118 335.92 CZK. In 2016, we received a grant from the founder in the amount of 57,119,098 CZK, which 6,359,372 CZK more than in 2015. The largest part of the revenues, 59.10%, was due to this contribution to the operation by the founder, i.e. the city of Brno.

The season 2016 began due to favourable weather in March. A large number of "zoo babies" born in our zoo boosted the influx of visitors. The greatest interest of visitors was devoted to a female polar bear cub, Noria, so we introduced a new collection of buttons, magnets, candles and other souvenirs depicting a polar bear. As in previous years, we have concluded seasonal rental contracts in order to diversify and expand our services. There were 11 contracts involving e.g. ice cream sales, production and sales of snacks "langoš" and "trdelník", American donuts, photo gifts etc.

For the restaurant and food stalls tenants there was implemented a strict ban on the use of palm oil in the preparation of foods offered to visitors. In 2016 306,855 visitors came in Brno Zoo.

Seznam adoptivních rodičů a sponzorů

List of Adoptive Parents and Sponsors

Adoptivní rodiče do 2 000 Kč

Bajgar Kryštof	čipmank východní
Bártlová Veronika	želva uhlířská
Bednaříková Kateřina	mýval severní
Bendl Jaroslav	jaguarundi
Benk Natálie	kapybara
Bílka Viliam	kuandu obecný
Blinková Iveta	surikata
Boháčková Lenka	papoušek šedý-žako
Ing. Bošková Martina	psoun prériový
Brabcová Tereza	kosman zakrslý
Brdlíková Martina	medvěd kamčatský
Bročkova Eliška	čipmank východní
Bubeník Václav a Rysková Lucie	manul
Cásková Klára	vlk hřívnatý
Cízler Petr	andulka vlnkovaná
Čech Martin	želva nádherná
Čejda Michal	medvěd lední
Dokoupilovi - Marcela, Matěj, Klárka, Verča	holub zelenokřídlý, rosnice siná
Ing. Dostálová Nikol	piraňa
Fojtiková Anna	vlk hřívnatý
MUDr. Formánková Naděžda	vlk arktický
Grega Jaroslav	leguán madagaskarský
MVDr. Gregušová Linda	fríský kůň
Hadamová Markéta	
Haráková Antonie	medvěd lední
Hasara Roman	páv korunkatý
Hassan Sherif T. S.	vlk arktický
Heger Matěj	puštík bělavý
Heger Zbyněk	leguán zelený
Heilandová Lucie	želva uhlířská
Hejtmánkovi Iva a Martin	manul
Hloušková Kateřina	želva pardálí
Holkovič Martin	rosnice siná
Holubová Barbora	holub zelenokřídlý
Hubáčková Bára	žirafa síťovaná
Hyspecká Klára	leskoptev tříbarvá
Chaloupková Kateřina	kaloň plavý
Chatrná Eva	čipmank východní
Chrást Miloš	mara stepní
Jahoda Miroslav	kočka pouštní
Jánová Stanislava	medvěd kamčatský
Jarošová Barbora	vlk arktický

Seznam adoptivních rodičů a sponzorů

List of Adoptive Parents and Sponsors

Jaskowiecová Lenka	surikata
Jednota OREL Drnovice	želva uhlířská
Jírová Jana	žirafa síťovaná
Mgr. Kadlec Jan	rys kanadský
Káchová Jolana	medvěd kamčatský
Kapounová Kateřina	chov zvířat
PhamDr. Karásková	žako šedý
Kiliánová Iveta	želva nádherná
Klášterecká Romana	ara ararauna
Klevarová Barbora	výr velký-západosibiřský
Klimešová Iveta	tygr sumaterský
Kopřivová Jana	leguán zelený
Kostková Daniela	karetka novoguinejská
Koudelková Nikol	papoušek zpěvavý
Koudelková Nela	korela chocholatá
Kozderová Elenka	výr virginský
Králíková Irena Ida	klokánek králikovitý
Krupica Ladislav	rosomák
Krupica Ladislav	rosomák
Křemen Michal	vlk arktický
Křenková Dominika	vlk arktický
Křenová Marie	orel východní
Křiví Michalka a Vojta	kuandu obecný
Kubíčková Lenka	zebra grévyho
Kuncovi Jiří a Dagmar	surikata
Kupková Jitka	surikata
Kupková Petra	surikata
Kupr David	pásovec štětinatý
Leško Kristián	vlk arktický, lemur kata
Lízal Martin	fríský kůň
Mateřská škola Studánka, Jana Zrostová	klokánek králikovitý
Melusinovi Eva a Miroslav	urzon
Menšíkovi Pavel a Ilona	medvěd lední
Michalko Martin	papoušek šedy-žako
Mikulík Robert	lama vikuňa
Mikulová Iva	urzon
Milichovská Loreta	korela chocholatá
Milichovský Tadeáš	piraňa plodožravá
Milichovský Kryštof	želva uhlířská
Mitýskovi	mara stepní
Münsterová Jana	tamarín žlutoruký
MZŠ Kamenačky, třída 1. B	papoušek vlnkovaný
Navrátil Petr	klokánek králikovitý

Seznam adoptivních rodičů a sponzorů

List of Adoptive Parents and Sponsors

Němejcovi Zuzana a Klára	želva paprsčitá
Nezvalová Jana	želva nádherná
Nezvalová Blanka	rosnice siná
Novák Pavel	lachtan medvědí
Nygrýn Petr	ara ararauna
Nygrýn Pavel	panda červená
OC Engineering	papošek šedý-žako
Oještí Jiřínek a Barunka	tygr sumaterský
Pacáková Jana	koza domácí -kamerunská
Patera Václav	kajmánek trpasličí
Patriková Naďa	medvěd lední
Pavelka Tomáš	vlk arktický
Pavelková Nela	vlk arktický
Pazdreová Michaela	tygr sumaterský
Pernička Marek	surikata
Perničková Jitka	čipmank východní
Peška Libor	výr velký-západosibiřský
Petrek Lubomír	vlk arktický
Petrek Lubomír	medvě kamčatský
Plochová Vlasta	kočka pouštní
Pohanková Dana	želva pardálí
Pokorná Hana	mara stepní
Pokorná Eva	kočka pouštní
Policie JMK	ara ararauna
Pololáníková Ilona	žirafa síťovaná
Posádková Sylva	majna rothschildova
Prachařová Martina	manul
Prchalová Dagmar	papoušek zpěvavý
Raková Iveta	medvěd lední
Randula Roman	surikata
Roleček Prokop	korela chocholatá
Roubalíková Jitka	papoušek patagonský
Růžička Roman	lachtan medvědí
Řehulková Radmila	kočka pouštní
Řezáčová Alena	majna rothschildova
Řondík Ivo	medvěd kamčatský
Sedláček Radek	čipmank východní
Sedláčkovi Patrik a Maruška	kaloň plavý
Sehnalová Anna	kapybara
MUDr. Semančo Ján	páv korunkatý
Skoupá Jana	tygr sumaterský
Sládečková Petra	krajta tygrovitá
Sokolovská Lenka	osmák degu

Seznam adoptivních rodičů a sponzorů

List of Adoptive Parents and Sponsors

SONS, odbočka Brno-střed, Josef Kaplan	želva nádherná
Soukup Osvald	klokánek králikovitý
Soukupová Zdeňka	želva paprsčitá
Srba Matěj	klokánek králikovitý
Starostová Adélka	ara ararauna
Stehlíková Jitka	korovec mexický
Strubl Stanislav	tygr sumaterský
Svobodová Veronika	lama vikuňa
Sychra Petr	piraňa
JUDr. Sýkorová Helena	papoušek šedý-žako
Synák Vojtěch	bazilišek zelený
Šamaj Marián	medvěd lední
Ščasný Jakub	kaloň plavý
Šebková Michaela	kuandu obecný
Šebkovi	liška polární
Ševečková Hana	kočka pouštní
Šípek Jan	nestor kea
Škrháková Tereza	klokan žlutonohý, medvěd kamčatský
Šopek Karel	želva nádherná
Špačková Eliška	zebra grévyho
Špinler Martin	bizon
Špiřík Jakub	páv korunkatý, medvěd lední
Šudomovi Marie a Miroslav	medvěd kamčatský
Šutoová Alžběta	margay
Šváb Karel	ara ararauna
Tarabová Sandra	medvěd lední
Ing. Trajtělová Pavlína	medvěd kamčatský
Trávníček Josef	páv korunkatý
Trávníčková Martina	páv korunkatý
Ustohal Zdeněk	puštík bělavý
Vačkářová Terezka	tygr sumaterský
Válková Lenka	medvěd lední
Vašíčková Dominika	surikata
Veterinární ordinace Viniční	snovač rudozubý
Vlčková Klára	želva paprsčitá
Voborník Miloš	panda červená
Vojtěch Jaromír	piraňa
Vostálová Eva	žirafa síťovaná
Základní škola a mateřská škola Pastviny, třída 2. A	páv korunkatý, želva paprsčitá
Základní škola nám. Svornosti, třída 5B.	tygr sumaterský
Základní škola Novoměstská, Školní družina	lachtan medvědí
Základní škola Riegrova, Mgr. Jan Richtr	kaloň plavý
Základní škola Veverská Bítýška, Školní družina	anolis rytířský

Seznam adoptivních rodičů a sponzorů

List of Adoptive Parents and Sponsors

Základní škola Zbraslav, V třída	želva nádherná
Základní škola Zbraslav, IV třída	želva paprsčitá
Zaměstnanci ABB EPMV	korálovka sedlatá
Zawadová Dorota	kočka pouštní
Zimovi	lama vikuňa
Zumrová Lucie	kuandu obecný

Adoptivní rodiče do 5 000 Kč

Babička Radek a Dominika Fialová	pásovec štětinatý
BatohyBrašny. cz	panda červená
BILLA, spol. s r. o. Filiálka 610	anakonda velká, želva nádherná, klokánek králikovitý
Böhmová Regina	čipmank východní, liška polární
Byznys servis, s. r. o.	kočka pouštní
MUDr. Cejnarová Eva	hokočervený, turako šedý
CommScope Czech Republic, s. r. o.	surikata
Domov pro seniory, p. o. Mgr. Marek Matej	papoušek Eda
Ing. Dostálová Nikola	jaguarundi
Dumková Jana	panda červená
Farsa Petr	pásovec štětinatý
JUDr. Friedlová Hana	pásovec štětinatý
MUDr. Hamtilová Irena	kočka pouštní
Havelkovi Monika, Jan, Zuzana a Ivo	kuandu obecný
Hradilová Ladislava	bazilišek zelený, dvojjazačník haitský, bobr kanadský, sovice sněžní, lemur kata
Hromadovi Hana a Martin	psoun prériový, osmák degu
Hutáková Marie	surikata
ICUK- Mendelova univerzita v Brně	liška polární
Jeřábková Jitka	surikata
Kašpárek Michal	kapybara
Klasické španělské gymnázium, p. o.	vlk arktický
Klub zastupitelů města Brna za KSČM	kůň domácí-miniappaloosa
Kocich Dalibor	rosomák
Kolektiv Lohmann+Rauscher s. r. o.	jaguarundi
Bc. Kostelník Jiří	klokan
Kostková Michaela	kotul veverovitý
Kovářová Nikita	hroznýšovec duhový
MUDr. Koza Emil	manul
Krutil Daniel	skunk pruhovaný
Kubíčková Iva	puštík bělavý
Kupka Martin	liška polární
Kyselková Gabriela	panda červená
LION DENT s. r. o.	žirafa síťovaná

Seznam adoptivních rodičů a sponzorů

List of Adoptive Parents and Sponsors

Lucky Service, s. r. o.	rosomák
Luth Dore	kiang
Macková Vendula	kotul veverovitý
Mgr. Ing. Malá Taťána	medvěd lední
Malé opatství thelemské	vlka arktického
Málková Hana	rosomák
Martynek Jan	kapybara
Mašlaňová Hana	tamarín žlutoruký
Městské víceleté gymázium Klobouky u Brna třída II. G	klokan žlutonohý
Milčákovi Anička a Pavel	medvěd lední, medvěd kamčatský, žirafa síťovaná
MŠ a ZŠ Pramínek o. p. s 2. třída	kozorožec sibiřský
Muchovi Zdeněk a Lidka	kotul veverovitý
Münster Jaroslav	tamarín žlutoruký
Nečas Jakub	vlk arktický
Odstrčilík Marek	medvěd kamčatský
Oriflame-Ludvová Eva	surikata
Patroni z odboru regionálního rozvoje Jihomoravského kraje	klokan žlutonohý
Polévkárna pod schody	žirafa síťovaná
Políšenská Soňa	kakadu palmový
Povolný Jiří	tygr sumaterský
Provident Financial s. r. o.	jeřáb mandžuský
Rackovi Kateřina a Jan	kapybara
REAL GROUP SDK, s. r. o.	piraňa rostlinožravá, papoušek zpěvavý, husička doubarvá, páv korunkatý, osmák degu, želva paprsčitá
Red Hat Czech, s. r. o.	surikata
Rosalind Miranda	korela chocholatá, varan komodský, surikata, kaloň plavý, bazilišek zelený
Roubalíková Jitka	papoušek patagonský
Runštuk Filip	skunk pruhovaný
Staňkovi Karel a Mirka	puštík bělavý
MVDr. Šišák Miroslav	surikata
Šišáková Martina	psoun prériový
Šišáková Veronika	kočka pouštní
Šívarovi	lemur kata
MUDr. Škoda Vladimír	výr virginský
Špendelová Zuzana a Zinka Pantůčková	skunk pruhovaný
Štěpánek Roman	žako šedý, psoun prériový
Švrček Jan	skunk pruhovaný
Valenta Marek	nestor kea
Veselá Valentýna	pásovec štětinatý
Vodohospodářské laboratoře Povodí Moravy s. p.	jaguarundi
Vrbatová Barbora	výr velký-západosibiřský
VŠE v Praze, katedra managementu FPH	bobr kanadský

Seznam adoptivních rodičů a sponzorů

List of Adoptive Parents and Sponsors

Základní škola J. A. Komenského a MŠ Brno	kočka pouštní
Základní škola Palackého	panda červená
Základní škola Sirotkova, třída 2 C	čipmank východní
Základní škola Úvoz, Školní družina	vlk arktický
Zaměstnanci ABB PPMV, Kostovčík Tomáš	klokánek králikovitý
ZŠ a MŠ Horníkova	sovice sněžní

Adoptivní rodiče do 10 000 Kč

Cvilínek Luboš	bizon
Drozdová Eva	kočka pouštní, manul
Forštová Helena	tapír jihoamerický
Halousek Jiří	orel bělohlavý
Hepplerová Eva	kapybara, mara stepní
Hofferiková Jana	levhart cejlonský
RNDr. Hořicová Eva	jak domácí
JUDr. Jurgová Hana	kočka pouštní
Kaiserová Romana	tapír jihoamerický
MUDr. Ing. Komínek Jiří	čukvala zavalitá, kotul veverovitý
Koření od Sindibáda	kočka pouštní, panda červená, medvěd kamčatský, medvěd lední
Mazálková Jana	kuň převalský
Moravská Bastei MOBA, s. r. o.	surikata, rys kanadský
Ouještí Věra a Jiří	koza domácí -kamerunská, vlk arktický
Peroutka Ivan	medvěd lední, medvědkamčatský
REM-Technik s. r. o.	lemur kata
SŠ strojírenská a elektrotechnická Brno, p. o.	vlk arktický, surikata, šimpanz
Staněk Pavel	medvěd kamčatský
Stračárová Dana, Dojiva Radomil	mýval severní
Šimková Rafaela	bobr kanadský, klokánek králikovitý, kosman zakrslý
Šrotířová Ludmila	sovice sněžní, jeřáb mandžuský
Mgr. Štencová Stanislava	vlk arkrtický, liška polární
TJ Dukla Brno	velbloud dvouhrbý
Základní škola Sirotkova	orel bělohlavý
Základní škola TGM Zastávka u Brna	mýval severní, bobr kanadský
Zebra Technologiess CZ, s. r. o.	zebra grévyho
ZŠ Heyrovského	vlk arktický, kočka pouštní

Adoptivní rodiče nad 10 000 Kč

Běžecký klub Brno, z. s.	medvěd kamčatský
CENTROPOL ENERGY, a. s.	medvěd lední
MUDr. Doležalová Lenka	tapír jihoamerický, sovice sněžní, nosál červený, urzon kanadský, lemur běločelý, krkavec velký, panda červená
Gsys s. r. o.	medvěd kamčatský

Seznam adoptivních rodičů a sponzorů

List of Adoptive Parents and Sponsors

Hlaváček Jaromír	chov zvířat
JB AGENCY s. r. o.	lemur kata
Kolář Petr	surikata
Kolář Petr	bobr kanadský
LEBI 2020, s. r. o.	medvěd lední
Novaservis s. r. o.	dželada, manul
Taneční divadlo MIMI FORTUNAE	rosomák
Technické sítě Brno, a. s.	žirafa síťovaná
TopFert s. r. o.	orel bělohlavý, surikata, mara stepní
MUDr. Ventruba Jiří CSc.	bizon
Wieczorková Diana	vlk arktický, kočka pouštní, psoun prériový
Základní škola Janouškova	zebra grévyho, sovice sněžní
Základní škola Otevřená	velbloud dvouhrbý
Základní škola Rosice	páv korunkatý, klokánek králikovitý, ara ararauna, rys kanadský, psoun prériový, anakonda velká, liška polární

Zoo Brno a stanice zájmových činností,
příspěvková organizace
(zřizovatel: Statutární město Brno)
U Zoologické zahrady 46
635 00 Brno
Tel.: 546 432 311
Fax: 546 210 000
e-mail: zoo@zoobrno.cz
www.zoobrno.cz

Otevírací doba:
listopad až únor 9–16 hod.
březen a říjen 9–17 hod.
duben až září 9–18 hod.

Vstupné:
dospělí 120 Kč
rodinné vstupné (2 dospělí + 2-3 děti 3-15 let) 350 Kč
senioři, děti od 3 do 15 let, studenti, držitelé průkazu ZTP 90 Kč
děti do 3 let, ZTP/P, doprovod skupiny (1 osoba na 10 osob) zdarma

Výroční zpráva Zoo Brno, 2016
Vydala: Zoo Brno a stanice zájmových činností, p. o.
Editor: Bc. Eduard Stuchlík
DTP: Computer MCL Brno, spol. s r. o.
Fotografie (pokud autor není uveden): Bc. Eduard Stuchlík
První strana: medvěd lední
Potisk CD: DTP: Computer MCL Brno, spol. s r. o.

Zoo Brno a stanice zájmových činností,
příspěvková organizace
zřizovatel: Statutární město Brno
U Zoologické zahrady 46, 635 00 Brno
tel.: 546 432 311, fax: 546 210 000
e-mail: zoo@zoobrno.cz
www.zoobrno.cz